

NORSK BOTANISK FORENING

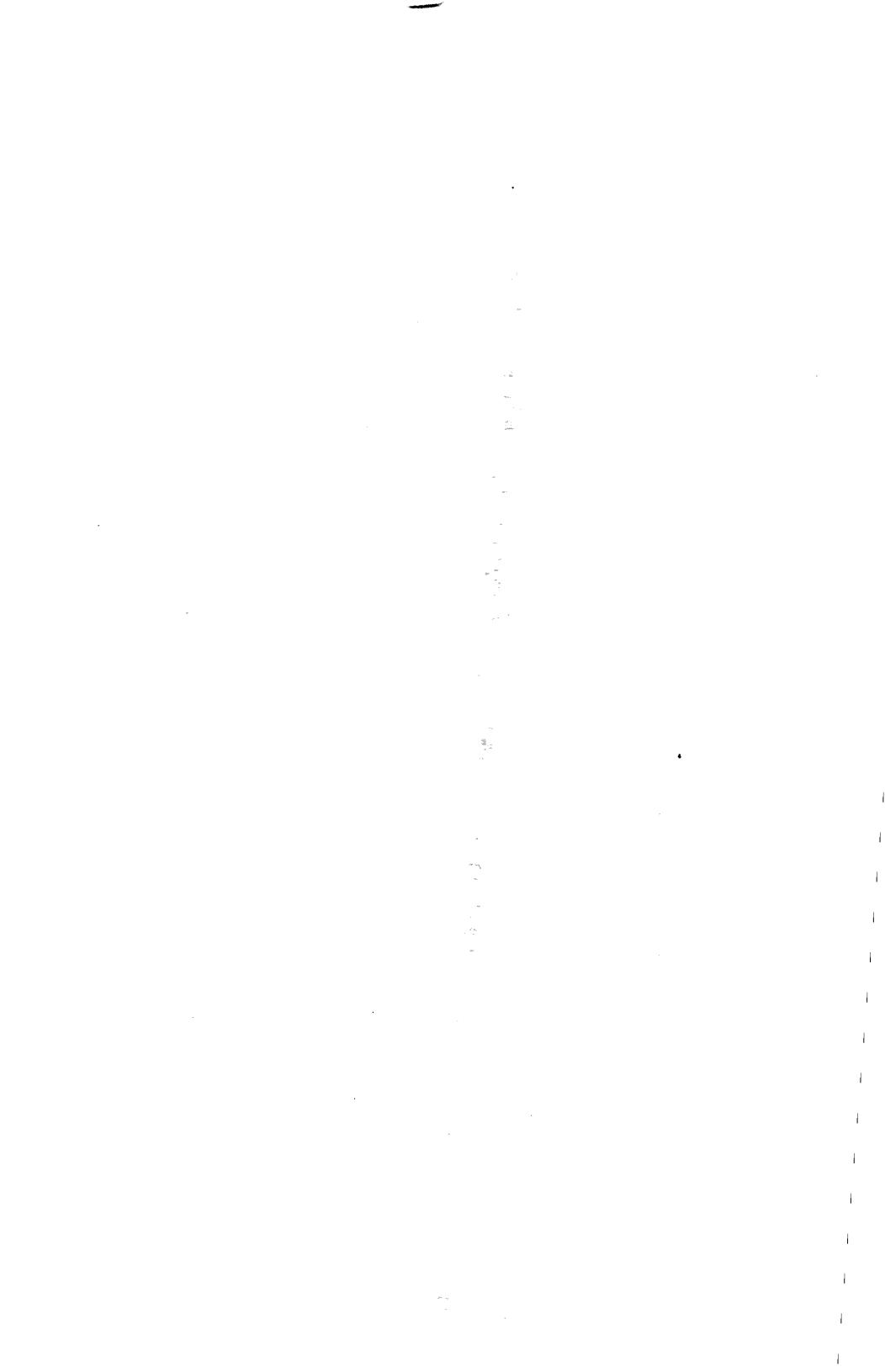
MEDDELELSE 1938

**SÆRTRYKK AV
NYTT MAGASIN FOR NATURVIDENSKAPENE
BIND 80**

**TRYKT MED BIDRAG AV
FRIDTJOF NANSENS FOND**

OSLO 1939

A. W. BRØGGER S BOKTRYKKERI A/S

NORSK BOTANISK FORENING

MEDDELELSE R 1938

SÆRTRYKK AV
NYTT MAGASIN FOR NATURVIDENSKAPENE
BIND 80

TRYKT MED BIDRAG AV
FRIDTJOF NANSENS FOND

OSLO 1939

A. W. BRØGGERS BOKTRYKKERI A/S

Innhold.

	Side
Årsberetning for 1938	III
Norsk Botanisk Forenings regnskap for 1938	IV
Norsk Botanisk Forenings ekskursjoner og utferder i 1938, ved Johannes Lid	V
Årsberetning for Norsk Botanisk Forenings virksomhet i Trøndelag 1938, ved Ove Arbo Høeg	VII
Notiser	X
Norsk Botanisk Forenings styre og medlemmer	XI
Benum, Peter: Hippophaë rhamnoides L. og <i>Isatis tinctoria</i> L. i Troms fylke	40
Devold, J.: Fra Balsfjords flora	1
Høeg, Ove Arbo: G. T. Holms liste over plantenavn fra Numedal og Sandsvær i 1750-årene	89
Kilander, Sven: <i>Poa annua</i> L. × <i>supina</i> Schrad. funnet i Norge	45
Lid, Johannes: Nansens Grønlandsplantar 1888	81
Lid, Johannes: Ein rest av Morten Wormskiolds Kamtchatkaplantar ...	83
Persson, Herman: Till känndomen om Lofotens mossflora	113
Podpěra, Josef: Bryum Ingridae Podpěra, nov. subsp. Ein neues Moos aus Norwegen	108
Strompdal, Knut: Planteliste frå Velfjord i Nordland	49

Redaksjonsnevnd

JOHANNES LID

IVAR JØRSTAD

PER SCHOLANDER

Årsberetning for Norsk Botanisk Forening for 1938.

I 1938 er det i Oslo holdt 4 medlemsmøter og 7 utfærder. Møtene er holdt på Universitetet på Blindern og etter hvert møte har det vært selskapelig samvær med fellesspisning i Blindernkjelleren. Styret har holdt 12 møter. Av Fridtjof Nansens Fond har foreningen også i 1938 mottatt 600 kroner som bidrag til trykning av årsheftet. 31. desember 1938 hadde foreningen 243 medlemmer. Fra foreningens avdeling i Trondheim foreligger særskilt beretning.

På årsmøtet 17. mars 1938 var det 54 medlemmer til stede. Formannen minnedes de avdøde medlemmer cand. real. Bjørn Bjørlykke, overlæge K. J. Figenschau og cand. philos. Asche Moe, samt den danske botaniker professor C. Raunkiær. Foredrag med lysbilleder av dosent dr. Gunnar Hiorth: Ekspperimentelt fremkalte forandringer i organismens arreststoff. Foredrag av professor Jens Holmboe: *Osmunda regalis* L., ny for Norges flora. Årsberetning og regnskap blev enstemmig godkjent. Et forslag til lovendring (om lokalforeninger) ble drøftet, men det ble vedtatt å utsette den endelige behandling til neste årsmøte. Formannen, sekretæren og de to styremedlemmene Håkon Robak og Jakob Vaage samt revisorene Johs. Hanssen og Halfdan Rui ble enstemmig gjenvalet. De andre styremedlemmer er Rolf Nordhagen og Per Størmer. Sekretæren fortalte at det var kommet innbydelse til en internasjonal hagebrukskongress i Berlin.

Møte 13. mai 1938 med foredrag av konservator Ove Arbo Høeg: Norske plantenavn. 51 medlemmer til stede.

Møte 29. september 1938. Foredrag av cand. real. Håkon Robak: Om hussoppen og dens virkninger. Lysbilleder. Professor Jens Holmboe gav en oversikt over mogopen (*Pulsatilla vernalis*)

og dens innvandring i Norge, og gravør Halfdan Rui fortalte om det siste funn av *Orchis sambucina* i Øvre Sandsvær. 60 medlemmer til stede.

Møte 31. oktober 1938. Foredrag av professor dr. Gunnar Samuelsson fra Stockholm: Botaniska strövtåg i Palæstina och Syrien. Lysbilleder. 56 medlemmer til stede.

Norsk Botanisk Forenings regnskap for 1938.

Inntekt	Utgift
Beholdning fra 1937. . . . kr. 1073.12	Arkivutstyr og papir. . . . kr. 55.84
12 medlemmer for 1937. » 60.00	Porto » 117.59
123 » » 1938. » 615.00	Utgifter ved møtene » 111.38
8 » » 1939. » 40.00	Avertering » 41.58
15 husstandmedl. » 1938. » 37.50	Utlegg på dagsturene » 13.90
Av Nansenfondet. » 600.00	Utgifter i Trondheim » 9.22
Renter i Oslo Sparebank » 26.58	Medlemskriften for 1937 » 1000.00
Solgt eldre årganger » 5.00	Balanse » 1102.69
kr. 2457.20	kr. 2457.20

Livsvarige medlemmers fond.

13 livsvarige medlemmer kr. 975.00	4½ % statsobligasjoner . . . kr. 700.00
Renter 1936—1938 » 64.49	I Oslo Sparebank » 339.49
kr. 1039.49	kr. 1039.49

Per Størmer

(sign.)

Kasserer

Revidert og funnet i orden.

Johs. Hanssen

Halfdan Rui

(sign.)

(sign.)

Norsk Botanisk Forenings ekskursjoner og utfærder i 1938.

Ved Johannes Lid.

Det ble i 1938 holdt 5 dagsekskursjoner ved Oslo, en tur til Ås, en rundtur på Romerike og en sommerutferd til Valldalen i Røldal. Se ellers særskilt beretning om turene ved Trondheim.

8. mai tur til Kolsås i Bærum ledet av Lid. 18 deltagere. Tidlig vårfloa med få planter i blomst. *Lathraea* blomstret, men av *Neottia* ble det bare funnet fjorgamle stengler. Ved Fleskum ble funnet en koloni *Cardamine pratensis* med ynglekroner på bladene. Demonstrasjon av en del moser og laver.

26. mai, Kristi Himmelfartsdag, tur til Hvalstad og Skaugumsåsen. Ledere Lid og Robak. 32 deltagere. Våren var sen og plantene var lite fremkommet. I urene vokste *Bromus Benekenii*, *Carex remota*, *silvatica* og *Pairei*, *Dentaria bulbifera*, *Cornus sanguinea* og *Polystichum aculeatum*. I granskogen demonstrertes moser, laver og sopper.

9. juni tur til Bygdøy under ledelse av Per Størmer. 20 deltagere. Ved Oscarshall undersøktes en bakke med *Geranium sanguineum*, *Avena pratensis*-samfunnet med *Phleum Bohemeri*, *Poa alpina*, *Filipendula ulmaria*, *Veronica spicata* etc. Kratt med *Inula* og *Viola mirabilis*, *Carex hirta*, *Hierochloë odorata*. Ved Hengsenga og Bygdøy Sjøbad vistes *Bromus erectus*.

24.—30. juli ei vekes sommerutferd til Valldalen i Røldal med 8 deltagere under ledelse av Lid. Kostnad med tur fra og til Oslo ca. 95 kroner. Med stasjon på Valldalsseter turisthytte ble gjort turer til Kvanngrøe under Kvessenuten, til Middalen og Middalsrusta med rikt *Dryas*-samfunn, til Sandskarkulten og Vivassdalen og til Grønhellerdalen. Dessuten ble det botanisert i selve Valldalen, særlig på kalkmyrene ovenfor seteren og i berget på vestsiden.

28. august tur til Alnsjøen i Østre Aker med 13 deltagere. Lid demonstrerte *Elisma natans* som danner et breitt flytebelte langs land og som synes å dekke hele botnen av vatnet. Når vatnet er lavt, går den dessuten langt opp på land. Det er rikelig

med blomster og frukter. Ellers så man på forskjellige vassplanter og på sopp og andre kryptogamer i granskogen.

4. september tur til Norges Landbrukskole i Ås med 25 deltagere. Ledere: konservator Lid, professor Olav Moen og dosent Arne Thorsrud. Demonstrasjon av planteskolen, grønnsakfeltene, staudehagen og frukthagen. Etter en visitt på botanisk institutt hos professor Henrik Printz spiste deltakerne middag i Studentersamfunnet.

11. september rundtur over Romerike under ledelse av dr. Trygve Braarud. Fra Oslo kl. 8³⁰ og tilbake kl. 21. Pris 5 kroner. 28 deltagere hadde fått plass i den store, rummelige buss. Den første stopp ble gjort ved bekken ved Lørenskog for å se på *Ranunculus lingua*. Bare ett eksemplar var i blomst, men ellers var forekomsten rik. Ved Hersjøen i Ullensaker 4 timers stans. Fem båter på vatnet. Ved Dal så man på *Veronica anagallis*. Videre til Hurdalssjøen og spasertur gjennem skogen til Videnskaps-Akademiets eiendom Tømte. Her ble det servert kaffe og melk. Tilbaketur kl. 17 med stopp ved Tangen for å se på de tørrlagte strandflatene. Værforhold og vass-stand var utmerket så det blev god anledning til å gjøre sammenligning mellom »Potamogeton-sjøen« Hersjøen og »Lobelia-sjøen« Hurdals-sjøen.

18. september. Sopptur i Bærum med 18 deltagere under ledelse av Chr. Fr. Böhme. Fra Voksen gård gikk man rundt Østernvatnet og tilbake til Fossum og Voksen. Det var bra utvalg av arter, men lite av de vanligste. Særlig rikelig var det av ringlös fluesopp. Av *Boletus lividus* ble det funnet flere eksemplarer.

Universitetets botaniske studentekskursjon ledet av professor Jens Holmboe var i 1938 lagt til Trøndelag. 21 av Norsk Botanisk Forenings medlemmer deltok i ekskursjonen. I tiden 16—23 juni ble det botanisert i Trondheim, på Tautre, i Åsen, Skogn, Levanger, Verdal og Røra.

Årsberetning for Norsk Botanisk Forenings virksomhet i Trøndelag 1938.

Ved Ove Arbo Høeg.

Foreningen hadde ved utgangen av 1938 38 medlemmer (derav 5 husstandsmedlemmer) i Trondheim og nærmeste omegn, og 5 i Trøndelag for øvrig. I årets løp meldte det sig inn 16 (derav 6 husstandsmedlemmer) i byen og omegn, og 1 i Trøndelag for øvrig, mens 1 trådte ut.

Som styre fungerte professor R. Tambs Lyche (formann), lektor Reidar Jørgensen (kasserer) og konservator Ove Arbo Høeg (sekretær), som var blitt valgt på møte 10. november 1937.

Det blev holdt 5 møter og 7 ekskursjoner. Alle møter var i Studentersamfundets selskapslokaler, og hvert av dem ble avsluttet med aftensmat og selskapelig samvær. Foruten medlemmene var som regel også noen andre interesserte til stede.

19. januar. Møte. Ca. 25 til stede. — 1. Formannen refererte lokalstyrets forslag til lovforandringer med sikte på oprettelsen av lokalforeninger. Forslaget var blitt til sendt til hovedstyret, som hadde tiltrådt det med en del nærmest redaksjonelle forandringer, som derpå delvis var blitt godkjent av lokalstyret. Det blev nu enstemmig vedtatt og besluttet innsendt til hovedstyret til behandling på første årsmøte. 2. Lektor Signe Fransrud holdt foredrag om »Gamle lægeplanter og prydplanter i trønderhaver«, med demonstrasjon av herbariemateriale og litteratur. Diskusjon.

2. mars. Møte. Ca. 30 til stede. — 1. Foredrag av konservator Høeg: »Norske plantenavn«, med lysbilleder. 2. Postekspeditør Olaus Schmidt: »Av Christian Gartners personalia«. 3. Fremvisning av skolefilm: »Fra blomst til frukt«.

26. april. Møte. 31 til stede. — 1. Formannen meddelte at på hovedforeningens årsmøte var det blitt besluttet å utsette forslaget om lovforandringer angående lokalforeninger, men at foreningen i Trøndelag i henhold til beslutning av hovedstyret foreløbig kunde virke som om forslaget var blitt vedtatt. 2. Foredrag av lektor Reidar Jørgensen: »Floraen på fjelltoppene i Norge«, med demonstrasjon av herbariemateriale. 3. Fiskerkonsulent Gunnar Rollefson viste frem to filmer som han hadde

optatt på den Biologiske Stasjon av utviklingen av flyndre- og torskeeggget, samt en farvefilm fra sildefiske.

26. mai, Kristi Himmelfartsdag. Ekskursjon til Byneset. 26 deltok, derav 21 medlemmer. Vi dro med rutebil til Byneset Kirke, og gikk derfra til Nedre Mule, kjent under navn av »Apoteket«, en lokalitet som ofte nevnes av V. Storm. Vårplantene var her fullt utviklet og rikelig representert på tørre berg og i urer og kratt, mens den øvrige rike vegetasjon enda stod langt tilbake. Hjem med rutebil fra Ringvål.

10. juni. Eftermiddagsekspedisjon i Elsterparken og Bymarka under ledelse av skoginspektør Rich. Aaeng. Ca. 20 deltagere. Plantningene av norske og fremmede treslag ble demonstrert, likesom de biologiske forhold i skogen i Bymarka for øvrig. Aftens i Studenterhytta.

17. juni, ettermiddag. Ekskursjon til Gråkallen sammen med professor Holmboes studentekskursjon fra Universitetet. 9 medlemmer deltok, foruten de ca. 35 besøkende. Til fots fra Skistua til Gråkalltoppen og derfra til Studenterhytta.

26. juni. Ekskursjon til Rissa. Ca. 20 deltok. Været var meget dårlig, hvilket sikkert influerte på opmøtet. M/S »Gunnerus« var blitt stillet til rådighet av den Biologiske Stasjon. Ved Rødberg ble det gjort et skrapetrekk, og konservator C. Dons demonstrerte korallbergenes dyreliv. Vi gikk så i land ved Kvithyll, og botaniserte først på myrene innenfor, hvor *Erica tetralix* vidnet om den atlantiske innflyttelse. Vi satte over elven ved Uddu, og fortsatte videre vestover, langs sjøen med typisk strand- og sandvegetasjon, og frem til Bestvoll og Langseter, hvor der er adskillig av *Digitalis*. Regnet var imidlertid da så voldsomt at vi oppgav å lete etter *Hypericum pulchrum* og *Holcus*-artene, som bl. a. formannen har funnet der tidligere, om enn sparsomt. På hjemturen gikk »Gunnerus« så nær land ved Høvringen at man kunde beundre *Rhodiola rosea*, som vokser rikelig i de bratte bergvegger mot sjøen.

9. september, ettermiddag. Soppekursjon i Bymarka. 9 deltagere. I skogen fra Folkemuseet til Baklia og videre til Gramskardet fantes bl. a. representanter for alle de viktigste arter av spiselige sopper.

11. september. Ekskursjon til Budal. 13 deltagere. Hele turen blev gjort med buss. Stans blev først gjort ved Kjela ved Hofstad i Melhus. Her fantes bl. a. *Utricularia vulgaris* og *intermedia*, *Catabrosa aquatica*, *Paris* og *Circaeа alpina*. Neste stans ved Midtflå i Flå: *Scirpus aciculatus* og *mamillatus*, *Utricularia intermedia* og *Myosotis laxa* (samtlige bestemt av Tambs Lyche). På øren langs elven nær Støren kirke blev *Myricaria* nærmere studert; den er i det hele tatt meget tallrik både videre opover langs Gaula og nedover dalen. Her fantes også *Astragalus alpinus*, *Oxyria*, *Saxifraga aizoides*. — I nederste del av Budalen, op til Bua bru, gjordes en lengere stans. Her oppdaget formannen, Tambs Lyche, *Cinna latifolia*, som ikke før var funnet nordenfjells; den vokser i betydelig antall langs veien, som her går i en trang dal med frodig vegetasjon. Her vokser også *Polystichum Braunii* og *Cystopteris montana*, *Ulmus*, *Humulus*, *Orobus vernus*, *Impatiens*, *Saxifraga aizoides*, *Psalliota arvensis*, *Trametes serialis*.

I Enlidalen stanset vi hos Peder J. Enlid, og etter en hvil gikk vi opover til voksestedet for *Gentiana purpurea*. Denne viste sig å være tallrik i den øvre del av bjerkebeltet, men det fantes ikke ett eneste individ med blomsterstengel. På en av de andre Enli-gårder, som vi senere besøkte, var det plantet inn *Gentiana* i marken nær husene, og her hadde den blomstret i 1938. — I bjerkelien fantes mengder av kantarell og andre sopper: *Boletus edulis*, *B. scaber*, *Hydnnum repandum* (sparsom), *Bovista nigrescens*. Ved gården, ved plantet lerk, vokste *Boletus elegans*.

25. september. Ekskursjon til Buvik. 17 deltagere. Efter å ha besett I. C. Pienes mølle og silo botaniserte vi i flere timer på området omkring under ledelse av professor Tambs Lyche; der er fremdeles en meget rik flora og mange eiendommelige fremmede arter. Der blev også gjort et par funn av interesse, derav enkelte arter som ikke før var funnet der. På hjemveien gjorde vi stans ved Brekka, hvor der er en rik varmekjær vegetasjon på det kalkholdige berg: *Viburnum*, *Cotoneaster*, *Corylus*, *Vicia silvatica*, *Lathyrus vernus*, *Polygonatum officinale*, *Satureja vulgaris*, *Moehringia trinervia* m. m., samt

Cerastium alpinum var. *lanatum*. En kortere stans gjordes også ved fjæra i Gulosen ved Runeberg. Været herlig hele dagen, over 20° i skyggen.

2. november. Møte. Ca. 35 til stede. — 1. Fremvisning av skolefilm: »Bakterier« og »Den grønne plante«. 2. Foredrag av konservator Høeg: »De viktigste lavarter, særlig fra praktisk-økonomisk synspunkt«, med demonstrasjon av utstillingsmateriale fra Videnskapsselskapets Museum.

15. desember. Møte. 27 til stede. — 1. Foredrag av lektor Signe Fransrud: »Plantenes vekststoffer«, med lysbilleder. 2. Professor Tambs Lyche: »Våre norske bjerkearters systematikk«, med lysbilleder og demonstrasjon av materiale fra foredragsholderens herbarium. Efter begge foredrag noen diskusjon. Efter aftensbordet demonstrerte konservator Høeg planchen »Dyrelivets utvikling« av dr. A. Heintz, og fotograf Dahl fremviste farvelysbilleder optatt med Leica-apparat.

Notiser.

Døde. Lektor E. Jørgensen i Bergen døde 14. mai 1938, 76 år gammel. I over 30 år var Jørgensen stipendiat i botanikk ved Bergens Museum. Han arbeidde først med blomsterplanter, så med alger (plankton) og de siste 20 år med levermoser. Hans store monumentale verk Norges Levermoser kom ut i 1934.

Universitetet. Ved nådd aldersgrense sluttet Hanna Resvoll-Holmsen 11 september 1938 som dosent i plantogeografi.

Hovedfagseksamen i botanikk ved Universitetet. Følgende kandidater har i 1938 tatt matematisk-naturvitenskapelig embets-eksamen med botanikk som hovedfag. Johan Charles Aarberg (har studert ved Bergens Museum): Kullsyreassimilasjonens avhengighet av lysstyrke og lyskvalitet. Henrik Aasekjær: Polyploidi hos blomsterplantene, dens forekomst og betydning. Egil Baardseth: Undersøkelser over den høgre vegetasjonen i Steinsfjorden. Anne Margrethe Grønlie: Den ornithokoprophile vegetasjonen på Røst fuglefjell. Therese Hansen: Om naturen av plantenes virusykdommer. Anne-Margrete Holmen: En undersøkelse av furuens høgdetilvekst i Solør i årene 1927—1935. Olav Ranes: Om floraen i Trollheimen.

Norsk Botanisk Forening.**Styre.**

Johannes Lid, formann; Håkon Robak, varaformann; Trygve Braarud, sekretær; Per Størmer, kasserer; Rolf Nordhagen; Jakob Vaage.

Redaksjonsnevnd.

Ivar Jørstad, Johannes Lid, Per Scholander.

Foreningens medlemmer (253).

* angir livsvivarige medlemmer.

- Aabel, Alfhild, lærerinne, Bryn skole, Ø. Aker.
- Aalen, Odd J., cand. real., Vestgrensa 8, V. Aker.
- Aandstad, Sigurd, cand. real., Middelskolen, Kragerø.
- Aarhus, Knut, stud. real., Bergsalléen 6, V. Aker.
- Aas, Johan, bestyrer, Staup Hagebruksskole, Levanger.
- Aas, Reidar, rektor, Vahls skole, Oslo.
- Aasebøstøl, Kaare, lærer, Kjøpsvik i Nordland.
- Aasekjær, Henrik, cand. real., Vestheim skole, Oslo.
- Aksnes, Alv, stud. real., Botanisk Museum, Oslo.
- Andersen, Gudny, lærerinne, Realskolen, Trondheim.
- Andersen, Ove Hartmann, stud. real., Studenterhjemmet, Blindern.
- Anker, Morten, disponent, Villa Bjerklund, Byåsveien, Trondheim.
- Argento, Olav Bjørgum, cand. mag., Lillesand.
- Arrhenius, Axel, rektor, Hammerstadgata 12 B, Oslo.
- Baalsrud, Sigurd, instrumentmaker, Ø. Smedstadvei 7, Smedstad, V. Aker.
- Baardseth, Egil, cand. real., Botanisk Museum, Oslo.
- Bache, Laura, lektor, Ullevålsveien 105, Oslo.
- Bang, Olaf, dr. med., Halvdan Svartesgate 36, Oslo.
- Bay, Borgny, tegner, Boks 119, Stabekk.
- Benum, Peter, overlærar, Tromsø.
- Birkeland, Hans, lektor, Paradis i Fana.
- Bjerknes, Valborg, stud. real., Mogata 18, Oslo.
- Bjørlykke, Knut, professor, dr. phil., Ås.
- Bjørnhaug, Johannes, lærer, Welhavensgate 21, Oslo.
- Bjørnå, Knut, hagebrukslærar, Jørstad i Snåsa.
- Braarud, Kirsti, lærerinne, Nyveien 5—7, Trondheim.
- *Braarud, Trygve, dr. phil., Botanisk Laboratorium, Blindern.
- Bratt, Lilli, frøken, Ø. Allé 19, Trondheim.
- Broch, Else, cand. mag., fru, Høn i Asker.
- Brodal, Gunnar, provisor, Løveapoteket, Trondheim.
- Brodal, Ingebjørg, fru, Løveapoteket, Trondheim.

- Bø, Nini, frøken, Munkedamsveien 86, Oslo.
Bødtker, Miranda, frøken, Minde ved Bergen.
Bødtker, Soffi, lærerinne, Realskolen, Trondheim.
Bødtker, Tordis, lærerinne, Realskolen, Trondheim.
Bøhme, Chr. Fr., agent, Framnesveien 12, Oslo.
Christensen, Torstein, landbrukslærar, Ø. Smedstadvei 7, V. Aker.
Christophersen, Divert, fru, Bygdø Allé 60, Oslo.
Christophersen, Erling, konservator, dr. phil., Botanisk Museum, Oslo.
Dahl, Eilif, stud. real., Holmenkollen.
Dahl, Kari, stud. real., Strandveien 9, Trondheim.
Dahn, K. M., arkitekt, Kjøpmannsgata 34, Trondheim.
Dannevig, Gunnar, stud. real., Universitetet, Blindern.
Devold, Joakim, distriktslaege, Gimsøysund, Lofoten.
Eidem, Per, stud. real., Botanisk Laboratorium, Blindern.
Eriksen, Gudrun, fru, Bergsbakken 22, Trondheim.
Eriksen, Waldemar, cand. mag., Botanisk Museum, Oslo.
Fagerland, Else, cand. mag., Haugesund.
Figenschau, P. W., cand. jur., Fagerborggata 48, Oslo.
Finset, Oliver, forstkand., Tromsø.
Fjærli, I., fru, Den komm. middelskole, Trondheim.
Fløyvik, Karl, landbrukskand., forsøksassistent, Holt ved Tromsø.
Fondal, Einar, lærer, Tidemandsgate 41, Trondheim.
Fondal, Gudrun, fru, Tidemandsgate 41, Trondheim.
Fransrud, Signe, lektor, Strinda komm. middelskole, Trondheim.
Fykerud, Johanne, frøken, Vidarsgate 9 B, Oslo.
*Fægri, Knut, dr. phil., Bergens Museum, Bergen.
Føyn, Birgitte, cand. real., fru, Nordbergveien 66 A, V. Aker.
*Gaarder, Karen, cand. real., fru, Syrinveien 11, V. Aker.
Gaarder, P., gartner, Norges Landbrukskole i Ås.
Gaarder, Trygve N., lektor, Berg skole, V. Aker.
Gjerstad, Jon, overlærar, Stord.
Gjøsund, Alf, Hellegata 7, Ålesund.
Goksøyr, Harald, lektor, Eidsvoll.
Gran, H. H., professor, dr. phil., Botanisk Laboratorium, Blindern.
Grødem, Knut, lektor, Katedralskolen, Hamar.
Grøntved, Johs., Mag. scient., Botanisk Museum, København K, Danmark.
Grøttum, Kr., skolebestyrer, Åsveien skole, Stavne ved Trondheim.
Gundersen, Ragnhild, frøken, Schwachsgate 2, Oslo.
Hagem, Oscar, professor, dr. phil., Bergens Museum, Bergen.
Hagen, Asbjørn, cand. mag., Botanisk Museum, Oslo.
Hansen, Herman, adjunkt, Thorvald Meyersgate 27, Oslo.
Hanssen, Dagfinn, lærer, Strinda komm. middelskole, Trondheim.
Hanssen, Johannes, lektor, Østre Akers komm. høgre almenskole, Ø. Aker.
Hanssen, Olaf, vaktmeister, Botanisk Museum, Oslo.
Hässler, Arne, fil. lic., e. o. amanuens, Botaniska Museet, Lund, Sverige.
Hauge, Halvor, cand. mag., Botanisk Laboratorium, Blindern.

- Hauge, Nils, lærer, Onsøy.
Haugen, Johs. E., gardbrukar, Lønset i Opdal.
Havås, Johan J., stipendiat, Granvin.
Heiberg, Hans H. H., forstkand., Amble i Sogn.
Heier, Alf, lektor, Den høgre skole, Kristiansund N.
*Heimbeck, Louise, fru, Levanger.
Heintz, Mary, fru, Boks 153, Blommenholm i Bærum.
Hellner, Karl, Schultzgate 7, Oslo.
Hiorth, Gunnar, dosent, dr. phil., Norges Landbrukshøgskole i Ås.
Hiorthøy, Magda, frøken, Sandvika i Bærum.
Hirsch, Robert von, jun., Nedre Allé 13, Trondheim.
Hjelle, Martin, cand. real., Den høgre skole, Ålesund.
Hoff, Wilh., jun., Nyveien 23, Trondheim.
Hoffstad, Einar, redaktør, Ekebergveien 258, Ø. Aker.
Hoffstad, O. A., skolebestyrer, Sandefjord.
Holhjem, Abraham, lærer, Sandefjord.
Holmboe, Gudrun, lærerinne, Botanisk Hage, Oslo.
Holmboe, Jens, professor, Botanisk Hage, Oslo.
Holmen, Anne-Margrete, cand. real., Middelskolen, Odda.
Horn, Kristian, cand. real., Botanisk Hage, Oslo.
Horne, Gunnar D., lektor, Den komm. middelskole, Trondheim.
Hverven, Jørgen, kontorfullmektig, Trondhjemsveien 23, Oslo.
Hvidsten, Johannes Hagbarth, distriktslæge, Luster.
Hygen, Georg, cand. real., Bergens Museum, Bergen.
Hygen, Karen, cand. real., fru, Christinegård 26, Bergen.
Høeg, Ove Arbo, konservator, Museet, Trondheim.
Jebe, F., lagdommer, Niels Juelsgate 15, Oslo.
Jensen, Einar, cand. real., Kjemisk Laboratorium, Blindern.
Jensen, Hans, ingeniør, Gulskogen ved Drammen.
Jermstad, Axel, professor, dr. phil., Erling Skjalgsonsgate 26, Oslo.
Jessen, Knut, Professor, dr. phil., Botanisk Museum, København K., Danmark.
Johannesen, John Eug., lærer, Bryn skole, Ø. Aker.
*Johnsen, Anders Bergan, lektor, Den komm. middelskole, Trondheim.
Johnsen, Eirik, hagebrukskand., Norges Landbrukshøgskole i Ås.
Johnsen, Hartvig, lærer, Ullevålsveien 16, Oslo.
Jorde, Ingerid, cand. real., Ole Irgens Vei 25, Bergen.
Juul, Anne, lærerinne, Bryn skole, Ø. Aker.
Juul, Johan, skogtaksator, Jar i Bærum.
Jørgensen, Reidar, cand. real., Kong Ingés gate 12, Trondheim.
Jørstad, Ivar, statsmykolog, dr. phil., Botanisk Museum, Oslo.
Jørstad, Olav, S., gårdbruker, Fåberg.
Kaasa, Jon, jun., stud. real., Universitetet, Blindern.
Kaasa, Jon, sen., lektor, Volda.
Karlsen, Astrid, konservator, Bergens Museum, Bergen.
Killingsstad, A., lærer, Løkkebergveien, Drammen.
Kirkevoll, Gullik, gartner, Bekkelagshøgda i Aker.

- Kleppa, Peter, bibliotekar, Universitetsbiblioteket, Oslo.
Klykken, Odd, cand. real., Statens Landbrukskjemiske Kontrollstasjon, Oslo.
Knudsen, Laurits, lektor, Katedralskolen, Oslo.
Kolstad, Ingrid, frøken, Skogveien 4, Jar i Bærum.
Kolstad, Knut, cand. mag., Zoologisk Institutt, Blindern.
Korsmo, Emil, professor, dr. phil., Øvre Slottsgate 17, Oslo.
Krafft, Kristian, byggartner, Kristiansand S.
Krogsrød, Johannes, lektor, Grefsen i Aker.
Krogsrød, Margit, fru, Grefsen i Aker.
Kvale, T., redaktør, Stabekk.
Kvitfjæ, Ragnhild, fru, Dunkersgate 3, Oslo.
Laland, Gudrun, lærerinne, Bryne på Jæren.
Lange, Fredrik, lektor, Niels Juelsgate 56, Oslo.
Langåker, Aslaug, fru, Strindveien 22, Trondheim.
Leegaard, Caroline, lektor, Harbitzgate 19, Oslo.
Lid, Dagny, fru, Lensmann Hiorths Allé 1 B, Ø. Aker.
Lid, Johannes, konservator, Botanisk Museum, Oslo.
Lid, Nils, dosent, dr. phil., Håkon Den Godes Vei 11, Vindern i Aker
Lie, Aage, cand. mag., Åsaveien 10, Oslo.
Lillefosse, Torkel, stipendiatur, Strandebarm.
Lindberg, Åse, fru, Boks 326, Sandvika i Bærum.
Lous, Karl, kaptein, Holmenveien 23, Vindern i Aker.
Lunde, Bertel, kirkesanger, Torsnes.
*Lundestad, Jon, lektor, Hornnes.
Lyche, Ralph Tambs, professor, dr. phil., Norges Tekniske Høgskole,
Trondheim.
Lyng, Bernt, professor, dr. phil., Farmasøitisk Institutt, Blindern.
Lyng, Johanne, fru, Prestegårdsveien 22, Blindern.
Løvenskiold, Henny, fru, Vækerø i Bærum.
Løyning, Paul, lektor, Abbediengveien 21, V. Aker.
Magnus, Astrid, cand. mag., f. Colbjørnsensgate 9 B, Oslo.
Mathiesen, Olai, fotograf, Kvelle ved Larvik.
Meinich, Jørgen, cand. jur., Elisenbergveien 6, Oslo.
Mejlund, Yngvar, Botanisk Museum, Oslo.
Moen, Olav, professor, Noregs Landbrukshøgskule i Ås.
Monsen, Martha, f. Fearnleysgate 5, Oslo.
Mortensen, Solveig, frøken, Jacob Aallsgate 53, Oslo.
Mydland, August, cand. mag., Kolbotn i Oppegård.
Myre, Guri, lektor, Kirkeveien 104, Oslo.
Mysen, Dagny, f. Gamle Åsvel, Trondheim.
Mysen, Ingvald, lærer, Katedralskolen, Trondheim.
Nielsen, Birgitte, lærerinne, Sandefjord.
Nielsen, Johanne, lærerinne, Sandefjord.
Nilsen, Trygve Wisloff, cand. mag., Fastingsgate 4, Oslo.
Nissen, Alette, frøken, Nyttetevekstforeningen, Rosenkrantzgata 8, Oslo.
Nissen, Øyvind, stipendiatur, Norges Landbrukshøgskole i Ås.

- Nordahl, Lily, lærerinne, Sørkedalen skole, Aker.
Nordhagen, Rolf, professor, dr. phil., Bergens Museum, Bergen.
Norrmann, C. M., apotekare, Thaliavägen 80, Nockeby, Sverige.
Omang, S. O. F., lektor, Lersolveien 18, V. Aker.
Omejer, Thor, Gråkamveien 10, Slemdal i Aker.
Opland, Marie, fru, Nyveibakken 2, Trondheim.
Opland, Martin, gartner, Nyveibakken 2, Trondheim.
Paulsen, Karl, lærer, Åsbakken 3, Trondheim.
Pedersen, Maisen, fru, Boks 10, Ramstad i Bærum.
Platou, Conrad, stud. real., Risstubbene 3, Vindern i Aker.
*Printz, Henrik, professor, dr. phil., Norges Landbrukskole i Ås.
Proet, Ruth, fru, Kongensgate 110, Trondheim.
Quam, Ingerid, fru, Strindveien 27, Trondheim.
Quam, Ingulf, lektor, Katedralskolen, Trondheim.
Rakstang, Ola, overlærar, Levanger.
Ranes, Olav, cand. real., Bosberg ved Trondheim.
Reisæter, Oddvin, hagebrukskand., Noregs Landbrukskole i Ås.
Resvoll, Thekla R., dr. phil., Bestun.
Resvoll-Holmsen, Hanna, dosent, Vettakollen.
Robak, Aase, cand. mag., fru, Sogn Hageby i Aker.
*Robak, Håkon, cand. real., Botanisk Laboratorium, Blindern.
Roll-Hansen, Finn, forstkand., Norges Landbrukskole i Ås.
Roll-Hansen, Helga, cand. mag., fru, Norges Landbrukskole i Ås.
Roos, Arthur, apotekare, Valhallavägen 155, Stockholm, Sverige.
*Rui, Halfdan, gravør, Underhaugsveien 9, Oslo.
Rygg, Levi, lektor, Latinskolen, Drammen.
Ræder, Johan, cand. jur., Hafrsfjordgata 10, Oslo.
Ræstad, Randi, cand. mag., Thomas Heftyesgate 33, Oslo.
Røskeland, Askell, overlærar, Bygdøyenesveien 10, Aker.
Røstad, Anton, lektor, dr. phil., Hornnes.
Sande, Bjarne, Sverresgate 8, Trondheim.
Saugestad, Oscar, apoteker, Tønsberg.
*Schjelderup-Ebbe, Thorleif, professor, dr. phil., Oslo.
*Scholander, P. F., dr. phil., Fysiologisk Institutt, Universitetet, Oslo.
Schulz, Hjalmar, lærer, Ørnæs i Lurøy.
Schweigaard, Kis, fru, Halvdan Svartesgate 18, Oslo.
Skaanes, Nils, cand. mag., Åsveien 25, Oslo.
Sollesnes, Aslaug, cand. real., fru, Jon Colletts Allé 76, Ullevål Hageby.
Sollesnes, K. B., lektor, Jon Colletts Allé 76, Ullevål Hageby, V. Aker.
Stabenfelt, Nicolai, Rosenborggata 11, Oslo.
Steinsvoll, Synnøve, fru, Tøyen Hovedgård, Oslo.
Steinsvoll, Søren, hagebrukskand., gartner, Botanisk Hage, Oslo.
Stenberg, Asbjørg, frøken, Bokstadveien 58, Oslo.
Stenersen, Stener, hagearkitekt, Niels Henrik Abels Vei 37, Blindern.
Strømpdal, Knut, Storbørja i Velfjord.
*Strøm, Kaare Münster, dosent, dr. phil., Hjørungavåggata 3, Oslo.

- Størmer, Carl, professor, Niels Henrik Abels Vei 21, Blindern.
Størmer, Ingrid, cand. mag., fru, Kirkeveien 110, V. Aker.
*Størmer, Per, Botanisk Museum, Oslo.
Swensen, Borghild, arkitekt, Christiesgate 7, Trondheim.
Sæther, Cal, stud. real., Universitetet, Blindern.
Sætren, Hans, stud. real., Studenterhjemmet, Blindern.
Søreide, Ingvald, cand. real., Den høgre skole, Moss.
Sørlye, Finn Chr., materialbetjent, Frydenlundsgata 3, Strømmen.
Søvik, Nils, cand. mag., Botanisk Museum, Oslo.
Tambs-Lyche, Hans, konservator, Bergens Museum, Bergen.
Tambs-Lyche, Helene, fru, Bergens Museum, Bergen.
Thomle, J. E., ekspedisjonschef, Oscarsgate 78, Oslo.
Thorsrud, Arne, dosent, Norges Landbrukskole i Ås.
Tjønneland, Knut, cand. real., Oscarsgata 28, Oslo.
Tjønneland, Olav, ingeniør, Tjøme.
Tobiassen, Jacob, provisor, Neuberggata 6 A, Oslo.
Tollan, Ivar, cand. real., Den høgre skole, Kristiansund, N.
Traaen, Alf Egeberg, dosent, Norges Landbrukskole i Ås.
Tryti, Brynjuly, cand. real., Middelskolen, Sarpsborg.
Tvedt, Thomas, lektor, Den høgre skole, Haugesund.
Tveter, Aagot, frøken, Østensjø, Ø. Aker.
Ulltveit-Moe, Jorunn, lærerinne, Kapellveien 36, Grefsen i Aker.
Vaage, Berit, fru, Nordengveien 5, Røa i Aker.
Vaage, Jakob, lektor, Nordengveien 5, Røa i Aker.
Valmar, John, gartner, Møllergata 28, Oslo.
Viggen, Hans, lektor, Grefsen i Aker.
Viggen, Marit, cand. mag., fru, Grefsen i Aker.
Viksjø, Hans, lærer, Bispehaugen skole, Trondheim.
Vogt, Thorolf, professor, dr. phil., Norges Tekniske Høgskole, Trondheim.
Weydahl, Ester, hagebrukskand., Norges Landbrukskole i Ås.
Wickstrøm, Rachel, fru, Bogstadveien 56, Oslo.
Wijn, W., pastor, Akersveien 5, Oslo.
Wille, Ester, fru, Ullevålsveien 84 B, Oslo.
Winge, Ø., Professor, dr. phil., Carlsbergvej 10, København-Valby, Danmark.
Winther, Knut, cand. real., Gjetemyrsvingen 3, Oslo.
Wiull, Gunvor, cand. mag., Botanisk Laboratorium, Blindern.
Ødegård, Knut, Bråtenalléen 21, Grefsen i Aker.
Økland, Mia, cand. real., fru, Dannevigsveien 12, Oslo.
Ørvik, Aasold, cand. mag., Middelskolen, Ås.

Adresseforandringer og eventuelle rettelser av tittel og navn bes meldt til sekretæren, dr. Trygve Braarud, Botanisk Laboratorium, Blindern, Oslo.

Fra Balsfjords flora.

Av

J. DEVOLD

Balsfjord i Troms har i tidens løp vært besøkt av mange botanikere. De første funn skriver sig fra biskop J. E. Gunnerus som i 1767 samlet *Salix hastata* og *Gentiana serrata* fra strøket mellom Tennes og Storsteinnes.

Det grunnleggende arbeide er utført av J. M. Norman. Han har flere ganger vært i Balsfjord. Det er særlig i årene 1877 og 1884 at han har undersøkt floraen der, ellers har hans besøk visstnok vært mer tilfeldig. Ved Normans nøiaktige arbeide har vi fått greie på de fleste arter som fins i Balsfjord. Som vanlig er hans anførsler svært uttømmende og følges av tallrike høideangivelser. Det er særlig lavlandsfloraen som han har undersøkt best.

Den rike forekomsten av arktiske fjellplanter i Balsfjord er det O. Nyhuus som har æren av å ha oppdaget. I juli—august 1885 bodde han flere uker på gården Svensborg ved Fjellfrøskvatnet. Herfra tok han turer til fjellene omkring som alle har en rik og avvekslende flora. Nyhuus' mange viktige funn er publisert dels av A. Blytt (1892), dels også i Normans Norges arktiske flora (1894—1901).

Senere har flere botanikere gjestet de samme strøk. Stiftamtmann Boye Strøm har således i 1890 gjort en rik høst på Akselfjell og Svensborgtind. Han fant igjen de fleste av Nyhuus' sjeldenheter, dessuten adskillig nytt som opbevares på Tromsø Museum.

A. Notø har på sine mange botaniske reiser også besøkt Balsfjord. Av herbariet ved Tromsø Museum fremgår det at han har vært der i årene 1905 og 1907. J. Holmboe (1912) har en del angivelser fra Storsteinnes og Nordkjosbotn. — I årene 1914 og 1915 var Reinbeitekommisjonen på befaring i Balsfjord.

Av medlemmene sees J. Holmboe, S. Mårtenson, J. E. Rosberg, P. L. Smith og E. von Sydow å ha arbeidet i Balsfjord hvor de har befart herredet på kryss og tvers (Renbeitekommissionen 1916).

I slutten av juli 1927 undersøkte G. Samuelsson strandfloraen ved Storsteinnes.

I de seneste år har P. Benum i 1934 samlet planter fra trakten omkring Fjellfrøskvatnet. I 1935 har R. Jørgensen undersøkt Sarrevarre og Tamokfjell med nøyaktige målinger av høidegrensene for plantene ovenfor 500 m (Jørgensen 1937). J. Lagerkranz undersøkte i 1935 strandfloraen ved Storsteinnes.

Foruten alle disse botanikere sees P. Svendsen og Sigv. Nielsen å ha sendt planter fra Balsfjord (A. Blytt 1886).

Selv har jeg i løpet av sommeren 1936 undersøkt Tennes med Tennesåsen og Nattmålstind. Tennesåsen er vesentlig undersøkt i lien rett ovenfor Bakke op til varden (525 m). Derfra har jeg gått innover platået mot Nattmålstind som er besteget langs sørskråningen. Toppen ligger etter det gamle amtskart 1190 m o. h., min aneroidmåling ga ikke mer enn 1050 m. Ved fjordbotnen er særlig Markenesdalen og Markenestind undersøkt mere nøyaktig. Markenestinden som etter min måling skal være 1350 m, er besteget fra dalen ca. 3 km fra sjøen op vestskråningen til aksla (ca. 800 m) som fulgtes til toppen. Nedstigningen foregikk fra toppen rett ned den bratte vestskråningen til dalbotnen som nåddes et par kilometer ovenfor utgangspunktet. Fra Markenesdalen svingte jeg nedover fortsettelsen av dalen — Svenborgdalen — som tidligere er undersøkt av Nyhuus, og av A. Blytt (1892) feilaktig er kalt Markenesdalen. Ca. 4 km ovenfor Svenborg gikk turen opom Rismålstind som ga en høide av 1280 m. Opstigningen foregikk rett op skråningen til toppen. Aksselfjell som tidligere er undersøkt av tallrike botanikere gikk jeg op på fra Svenborg i østlig retning til skoggrensen. Derfra svingte jeg op til et lite vann i nær 600 meters høide. Fra Svenborg har jeg videre fulgt elven ned til utløpet i Fjellfrøskvatnet. Ellers blev undersøkelsene særlig koncentrert om fjellene i Tamokdalen og Vassdalen hvor Sarrevarre (1450 m), Tamokfjell (1355 m) og Blåbærfjell (1280 m) er besteget til tops.

På Sarrevarre gikk ruten op reinveien ovenfor Høyset, derfra innover platået mot toppen som nåddes fra østsiden. På Tamokfjell fulgtes omtrent samme rute som R. Jørgensen året i forveien op vestskråningen og ned sørskråningen til Vassdalens. På Blåbærjfjell gikk jeg den letteste vei langs nordvestaksla. Foruten de lokaliteter som jeg her har gjort rede for, har jeg sommeren 1936 i stillings medfør som distriktslæge bereist herredet på kryss og tvers og har herunder bl. a. hatt leilighet til å besøke de fleste av Normans lokaliteter.

I nedenstående planteliste har jeg foruten mine egne funn tatt med det som tidligere er funnet i Balsfjord herred slik at man får en noenlunde samlet oversikt over de karplanter som hittil er funnet. I norske og svenske herbarier vil det dessuten finnes upubliserte funn av interesse. Det som ligger i Tromsø Museums herbarium fra Balsfjord er tatt med, likedan Reinbeitekommisjonens angivelser av sjeldnere planter. Tvisomme eller kritiske arter av slektene *Salix*, *Euphrasia*, *Taraxacum*, *Hieracium* er det tatt lite hensyn til. Slike slekter bør helst overlates spesialister som også må utføre arbeidet i marken hvis det skal ha noen synderlig verdi. Hvor det imidlertid foreligger bestemte angivelser om kritiske arter har jeg tatt det med. Det gjelder særlig en del *Carex*-hybrider samlet av Lagerkranz og Samuelsson. Lett kjennelige *Salix*-arter blir også behandlet. Det forutsettes da at artsbegrepet gis en vid ramme.

Mitt eget materiale fins på Universitetets botaniske museum i Oslo. Konservator T. Soot-Ryen og bestyrer av den botaniske avdeling, P. Benum, vil jeg gjerne få takke for velvillig tillatelse til å arbeide ved Tromsø Museum.

I følgende oversikt er lokalitetene stort sett ordnet fra den ytre del av fjorden og innover til fjellene i den sydøstre del av herredet. De fleste stedsnavn finns på fylkeskartet over Troms.

Malangseidet J. Devold $\frac{12}{6}$ 1936.

Skjevelnes J. Devold $\frac{10}{5}$ 1936.

Svartnes til Hestnes J. M. Norman $\frac{7}{8}$ 1884 (kanskje også $\frac{7}{6}$, $\frac{8}{7}$, $\frac{17}{7}$ 1884).

Tennes J. Devold $\frac{17}{6}$, $\frac{23}{6}$, $\frac{17}{7}$ og $\frac{22}{7}$ 1936.

Tennesåsen J. Devold $\frac{21}{5}$, $\frac{26}{6}$ og $\frac{19}{7}$ 1936.

Nattmålstind J. Devold $\frac{21}{5}$, $\frac{1}{8}$ 1936.

- Skjæret J. M. Norman ^{10/7} 1884.
 Storholmen J. Devold ^{22/6} 1936.
 Finnjellbakken, Trollskogen og Grønnås J. M. Norman ^{10/7} 1884.
 Holmenes J. Devold ^{22/6} og ^{6/7} 1936.
 Skjånes J. M. Norman ^{9/7} 1884, J. Devold ^{22/6} 1936.
 Storsteinnes J. M. Norman ^{8/7}, ^{9/7} (muligens også ^{28/7}) 1884, ^{31/7} 1885, A. Notø ^{12/8} 1905, J. Holmboe 1911, G. Samuelsson ^{28/7} 1927, J. Lagerkranz 1935, J. Devold ^{6/7} 1936.
 Skavliåsen (»Hans Lakkert fjeldet«) J. M. Norman ^{8/7} 1884.
 Sagelv J. M. Norman ^{9/7} 1884.
 Sagelvvatnet (»Sagvandet«) J. M. Norman ^{8/7} 1884, A. Notø ^{15/8} 1905.
 Myre J. Devold ^{15/7} 1936.
 Sørkjosen J. M. Norman ^{9/7} (muligens også ^{9/8}) 1884, J. Devold ^{22/6} 1936.
 Tverrelvdal mot Strupen O. Nyhuus 1885, A. Notø ^{5/8} 1907, J. Devold ^{5/6}, ^{13/7} 1936.
 Lakselvdalen J. Devold ^{18/5} 1936.
 Furuskognes J. M. Norman ^{28/7}, ^{3/8} 1877 (kanskje også ^{23/7}, ^{30/7} 1877).
 Volland J. Devold ^{17/6} 1936.
 Bomstad (sannsynligvis Normans »Mellem Furuskognes og Øvergård på Balsfjordeidet«) J. M. Norman ^{30/7} 1877, J. Devold ^{28/8} 1936.
 Nordkjosbotn J. Holmboe 1911, J. Lagerkranz 1935.
 Markenesdalen J. Devold ^{27/7} og ^{28/7} 1936.
 Markenestind J. Devold ^{27/7} 1936.
 Svenborgdalen (»Markenesdal« A. Blytt 1892) O. Nyhuus ^{30/7} 1885, J. Devold ^{28/7} 1936.
 Rismålstind O. Nyhuus i august 1885, J. Devold ^{28/7} 1936.
 Svensborg O. Nyhuus juli—august 1885, Boye Strøm ^{19—21/7} 1890, A. Notø ^{15/8} 1905, J. Devold ^{29/7} 1936.
 Akselfjell O. Nyhuus ^{23/7} 1885, Boye Strøm ^{19/7} og ^{20/7} 1890, P. Benum ^{16/8} 1934, J. Devold ^{29/7} 1936.
 Hattavarre P. Benum ^{17/8} 1934.
 Nordgårdseter O. Nyhuus ^{13/8} 1885.
 Reingjerdstind O. Nyhuus ^{9/8} 1885.
 Svenborgtind O. Nyhuus 1885, Boye Strøm ^{21/7} 1890.
 Østre Omasvarre O. Nyhuus august 1885.
 Vestre Omasvarre A. Notø ^{5/8} 1907.
 Høyset J. Devold ^{6/8} og ^{7/8} 1936.
 Sarrevarre R. Jørgensen ^{26/7} 1935, J. Devold ^{5/8} 1936.
 Tamokfjell R. Jørgensen ^{27/7} 1935, J. Devold ^{8/8} 1936.
 Vassdal J. Devold ^{7/8} 1936.
 Blåbærjfjell J. Devold ^{9/8} 1936.
 Øvergård J. M. Norman ^{30/7} og ^{1/8} 1877, P. Benum ^{18/6} 1930.
 Kilafjell J. M. Norman ^{1/8} 1877, J. Devold ^{14/6} 1936.
 Sørfjellstind (Vidjik) J. M. Norman ^{31/7} 1877 (^{11/8} 1877?).
 Smørpund J. Devold ^{7/6} 1936.

(B)	P. Benum	(Ny)	O. Nyhuus
(H)	J. Holmboe	(R)	J. E. Rosberg
(J)	R. Jørgensen	(Sm)	G. Samuelsson.
(L)	J. Lagerkranz	(St)	B. Strøm
(N)	J. M. Norman	(H + v. S)	J. Holmboe og E. von Sydow
(Nt)	A. Noto	(S + M)	P. L. Smith og S. Mårtenson

Alle angivelser hvor ingen særskilt finner er nevnt, er egne iakttagelser. Hvor flere har funnet den samme plante på samme lokalitet, nevnes bare den første finner. Høidemålingene er utført med aneroidbarometer.

Planteliste.

Achillea millefolium L. Mest i bebodde strøk på strandkanter og veiskråninger. Sjeldent ellers (Markenesdal, Tamokdal).

Actaea spicata L. Tamokfjell ca. 500 m o. h. i tett kratt opunder stup mot syd.

Agropyron caninum (L.) PB. Lavangen, Tennesåsen, Sagelvvatnet (N), Markenesdal, Aksselfjell, Svenborgelv i deltaet, Tamokfjell 700 m, Sørfjellstind til 367 m (N). På elvesand, undertiden i mengde i tørre bratte fjellskråninger.

A. repens (L.) PB. Tennes på stranden og i akrene som ugress. Storsteinnes til Skjånes i engens fjærekant (N).

A. violaceum auct. scand. Tamokfjell 1030 m (J).

Agrostis borealis Hartm. Vanlig over hele herredet fra lavlandet, men særlig som fjellplante. Nattmålstind 800 m, Markenestind 955 m, Rismålstind 1240 m, Tamokfjell 1030 m (J).

A. capillaris L. Svartnes (N), Tennes, Bukta (N), Markenesdal. Visstnok vanlig på slåttemarkene.

A. stolonifera L. Svartnes (N), Lavangen, Tennes, Storsteinnes (N), Sørkjosen (N), Bomstad. Temmelig spredt på strendene, ved Bomstad på elvesand.

Ajuga pyramidalis L. Skavliåsen 304 m, på sydostside (N).

Alchemilla alpina L. Nattmålstind 500 m, Ytre Tomasdord på vestsiden av dalen (S + M), Markenesdalen på Svenborgtindens nordvestskråning (S + M), Markenestind 885 m, Sarrevarre 820 m (J), Kilafjell 295 m (N). Meget spredt og mangler helt over store strøk, men optrer i mengde når den først fins på tørre lyng-

heier med *Empetrum* og *Vaccinium Myrtillus* dels også i steinet ur med *Allosorus* og liplanter. I Nord-Sverige optrer den bare på kalk (Th. C. E. Fries 1912). I Balsfjord synes den helt likegyldig for underlaget.

Alchemilla vulgaris L. På alle jorder, i utmarker, opover liene til over skoggrensen, Sarrevarre 600 m, Tamokfjell 880 m (J), Sørfjellstind 671 m (N). Av underartene synes *A. acutidens* (Bus.) Lindb. fil. og *A. glomerulans* Bus. å være de vanligste. En del innsamlede eksemplarer er av professor Gunnar Samuelsson i Stockholm bestemt til: *A. Murbeckiana* Bus. Tamokfjell og Tennesåsen. *A. Wichurae* Bus. Markenesfjell og Tamokfjell.

Allium sibiricum L. Storholmen, Holmenes, Trollskogen (if. K. Nyvoll). På gressmark ved sjøen, på Holmenes en enkelt tue i skiferhylle 20 m o. h.

Allosorus crispus (L.) Bernh. Markenestind 875 m, Svenborgtind (St), Sarrevarre 600—760 m (J), Tamokfjell 520 m, Kila-fjell 365—502 m (N), Sørfjellstind, vestsiden 678 m (N). Til fjells strøkvis i mengde i urer og mellem steiner som regel like ovenfor skoggrensen.

Alnus incana DC. Vanlig over hele Balsfjord på fuktige steder i dalene langs elvene og opover fjellsidene til nær skoggrensen.

Alopecurus aequalis Sobol. Lombola ved Fjellfrøskvatnet som vannplante.

A. geniculatus L. Bare i nær tilknytning til kulturen hvor den fins i mengde på fuktige steder nedenfor gjødselkjellere, på tun og på dårlig drenerte marker. Ved Storsteinnes på tørr sand (N).

A. pratensis L. Dyrkes ofte og fins av og til forvillet.

A. ventricosus Pers. Storholmen på skjellblandet sandstrand blandt svanegjødsel i tett bestand sammen med *Elymus*, Tennes i grøft nær stranden på tunet hos handelsmannen.

Anemone ranunculoides L. Skavliåsen (N). Den er her vanlig op til ca. 250 m i den frodige engskogen.

Andromeda polifolia L. I stor mengde på myrene i lavlandet. På Tennesåsen til 510 m.

Angelica Archangelica L. Lavangsdal, Tennesåsen 340 m, Storelvdal ved Nattmålstind, Markenesdal, Markenestind 650 m,

Rismålstind, Aksselfjell, Svenborgdal, Sarrevarre 760 m, Vassdal, Kilafjell til 594 m (N), Sørfjellstind på sydside til 730 m (N). I dalene på gressmyr og fuktig mark, opover liene i bekkefar, bratte grusskråninger, i stup, nær sneleier til fjells.

A. silvestris L. Tennes, Skjærret (N), Storsteinnes (N), Marke-nesdal, Svenborgdal, Tamokdal, Sarrevarre 600 m (J), Tamokfjell 600 m (J), Vassdal, Kilafjell 242 m til ca. 400 m (N), Sørfjells-tind på sydside 402 m (N).

Antennaria alpina (L.) Gaertn. Svartnes 436 m (N), Tennes-åsen 400 m, Nattmålstind 1020 m, Henrikstind 309 m (N), Markenesdal 300 m, Markenestind 915 m, Rismålstind 1170 m, Aksselfjell, Sarrevarre 600—1190 m (J), Tamokfjell 720, 1030 m, Blåbærfjell 1280 m, Kilafjell 400 m, Sørfjellstind 677—1032 m (N). Fra partiet omkring skoggrensen op til de høieste topper på lyngmark, gressheier og grus.

A. carpathica (Wahlenb.) R. Br. Markenestind, Aksselfjell ca. 630 m (Ny), Dopparçassa mot Vassdal (S + M), Blåbærfjell 1060 m. Sjeldent, til fjells. På Blåbærfjell ved opkomme, fra Markenestind blev et enkelt eksemplar funnet blandt det inn-samlede materiale.

A. dioica (L.) Gaertn. Over hele Balsfjord, mest i lavlandet på knauser, ikke sjeldent opover liene, spredt ovenfor skoggrensen, (Sarrevarre 600, 1000 m (J), Tamokfjell til 880 m (J), Sørfjells-tind 590 m (N)).

Anthoxanthum odoratum L. Vanlig fra sjøen til langt op i fjellet, Markenestind 885 m, Sarrevarre 940 m (J), Tamokfjell 880 m (J), i litt tørreenger, bakker og fjellskråninger.

Anthriscus silvestris (L.) Hoffm. Vidt utbredt, mest ved strendene, ofte i liene til ovenfor skoggrensen, Sarrevarre, Tamok-fjell 600 m, Kilafjell 400 m, Sørfjellstind 558 m (N).

Anthyllis vulneraria L. Henrikstindens fot 209 m på et gammelt jordskre (N), Reingjerdtind ovenfor tregrensen (Ny).

Arabis alpina L. Vanlig fra noe nedenfor skoggrensen til de høieste topper i bekkefar, stup, på sneleier. Svartnes 301 m (N), Skavliåsen 320 m (N), Sarrevarre 1440 m, Markenestind 1215 m, Sørfjellstind 1012 m (N).

A. hirsuta (L.) Scop. Tennesåsen 350 m, Skavliåsen 69—314 m (N), Ophus 200 m. I bratte grusete skråninger mot syd, sjeldent.

Arctostaphylos alpina (L.) Spreng. Tennesåsen 400, 510 m, Nattmålstind, Skavliåsen 429 m (N), Henrikstind (N), Markenesstind, Rismålstind, Aksselfjell 280 m, Høyset, Tamokfjell 700 m, Blåbærfjell 750 m, Sarreværre 820 m (J). Nokså spredt og flekkvis på vindblåste knauser til fjells.

Armeria sibirica Turcz. Østre Omasvarre (Ny). Sjeldent, også funnet der av H + v. S.

Arnica alpina (L.) Olin. Aksselfjell ca. 630 m (Ny), Tamokfjell 1030 m (J). Sjeldent, Nyhuus fant bare et enkelt eksemplar.

Asplenium viride Huds. Tennesåsen 390—500 m, Skavliåsens østside 236—249 m (N), Markenestind 520 m, Aksselfjell 180, 350 m, ved Fjellfrøskvatnet (B), Sarreværre 380 m, 760 m (J), Tamokfjell 450 m. I hamrer langs sprekker og hyller, undertiden på steiner i skogen, hist og her omkring skoggrensen, men også på høvelige lokaliteter i lavlandet.

Astragalus alpinus L. Ikke nevnt fra ytre Balsfjord, men er ellers vanlig. Ofte sammen med *Dryas* til fjells, også i lavlandet nær sjøen, Holmenes, Volland, og i dalene, Tamokdal, Vassdal, Nattmålstind 700 m, Sarreværre 940 m (J), Tamokfjell 980 m (J), Blåbærfjell 1000 m, Sørkjellstind 951 m (N), Kilafjell 400—530 m.

A. frigidus (L.) Bunge. Grønnåsen (H + M), Tverrelvdal (Ny), Myre (N), Flatfjell ved Markenestind (S + M), Rismålstind (S + M), Aksselfjell, Svenborgtind (S + M), Østre Omasvarre (Ny), Nordgårdseter (S + M), Sarreværre 600 m (J), Melkefjell (S + M), Tamokfjell 800 m (J), Brattli, Postdalen (H + v. S), Dalen ved Dopparelv (S + M), Kilafjell (R), Sørkjellstind vestside 348 m, sydside 684 m (N). Nokså vanlig i fjelliene i de indre fjordtraktene, oftest omkring skoggrensen, sjeldnere i lavlandet i kratt og langs bekker.

Athyrium alpestre (Hoppe) Rylands. Svartnes 413 m og mellom Svartnes og Hestnes 12 m (N), Bukta 9 m (N), Henriksstind 508 m (N), Markenestind 965 m, Rismålstind 490 m, Aksselfjell, Sarreværre 750 m, Tamokfjell 750 m, Blåbærfjell, Kilafjell i åpen olderskog ved foten (N), Sørkjellstind (N). Oftest flekkvis i mørke og mindre ren bestand i gamle bekkefar, i groper og ved kanten av sneleier, mest til fjells.

A. Felix femina (L.) Roth. Vanlig over hele herredet, ofte som dominerende art i lavere høider i bjørkeskog og vierkratt op til ca. 300 m.

Atriplex hastata L. Malangseidet, Tennes, Skjæret (N), Storsteinnes. På strendene, ofte blandt råtnende tang.

Barbara stricta Andrz. Svartnes 311 m, enkeltvis mellem bregner (N).

Bartschia alpina L. Vanlig i lavlandet og særlig til fjells, på myr, i lier, på steinskre (N), på enger til fjells. Rismåls-tind 910 m, Sarrevarre 940 m (J), Tamokfjell 980 m (J), Sør-fjellstind 981 m (M).

Betula nana L. På myrer og lyngmark, spredt i lavlandet, men vanligere omkring og ovenfor skoggrensen, Blåbær-fjell 750 m.

B. odorata Bechst. s. l. Størstedelen av lavlandet er klædd med bjørkeskog. Skoggrensen ligger etter Reinbeitekommisjons-målinger på ca. 320 m i ytre Balsfjord på Malangshalvøya, midtfjords ved Tennesåsen 420 m, Kirstifjell over 400 m. I fjord-botnen ligger den atter omkring 100 m høiere (Markenestind 520 m), i de innerste trakter 10—20 m innenfor fjordbotnen lig-ger øvre skoggrense i sydvendte lier 550—575 m (Blåbær-fjell 575 m).

Av spesielle *Betula*-hybrider anfører R. Jørgensen de to nedenfor nevnte, begge bestemt av J. G. Gunnarsson:

B. coriacea × *pubescens* **suecica* × *verrucosa* f. *intermedia* Gunnars. Sarrevarre 820 m.

B. coriacea × *pubescens* **suecica* × *verrucosa* f. *subverrucosa* Gunnars. Tamokfjell 500—720 m.

Botrychium lunaria (L.) Sw. Tennesåsen 440 m, Storholmen 2 m, sparsomt på fuktig eng.

Brassica campestris L. Skjæret og Skjånes i byggakre (N).

Braya linearis Rouy. Aksselfjell 350 m (Ny), Svensborgtind omkring 500 m (Ny). På Aksselfjell fant Nyhuus 20 eksemplarer.

Calamagrostis lapponica (Wahlenb.) Hartm. Tennesåsen 510 m, Henrikstind 420 m (N), Markenesdal 300 m, Markenes-tind 795 m, Aksselfjell, Sarrevarre, Tamokfjell 830 m, Blåbær-fjell 1060 m. Ovenfor skoggrensen på tørre gress- og lyngheier.

C. neglecta (Ehrh.) PB. Tennes, Tennesåsen 510 m, Trollskogen 139 m (N), Storsteinnes (L), Markenesdal 300 m, Svenborgdal, Aksselfjell, Vitgarvagge (S + M), Sarrevarre ved foten, Vassdal, Øvergård (N). Ved strendene, på fuktig mark opover dalene.

C. purpurea Trin. Vanlig i lavlandet langs veier, i skogen, på steinrøyser og bråter. Skavliåsen 300 m (N).

Callitricha verna L. Skjæret (N), Lakselvdal, Bomstad, Fjellfrøskvatnet (N). Spredt, mest som f. *minima* Hoppe i mudder langs stier og veier.

Calluna vulgaris (L.) Hill. Svartnes 156 m (N), Øvergård (Petra Øvergård). Sjeldent, på myrer.

Caltha palustris L. Vanlig i bebodde strøk, på markene, i grøfter, ellers mere spredt langs bekker og småvatn opover dalene. Skavliåsen 356 m (N), Svartnes 377 m (N).

Campanula rotundifolia L. Vanlig på veikanter, knauser, lier, på grus, både i lavlandet og til fjells. Rismålstind 920 m, Tamokfjell 720 m (J), Sarrevarre 600 m (J).

C. uniflora L. Rismålstind ca. 800 m, Sarrevarre 760 m (J), Tamokfjell 980, 1070 m (J), Melkefjell (S + M), Blåbærjfjell 1060 m. Sjeldent og sparsomt på lyngmark og grus til fjells.

Capsella bursa pastoris (L.) Medic. Overalt i bebodde strøk ved husene, langs veier, på nyrydninger over hele Balsfjord.

Cardamine bellidifolia L. Nattmålstind 1000 m, Henriksstind 490—511 m (N), Markenstind 865—1255 m, Rismålstind 1190 m, Sarrevarre 1450 m (J), Tamokfjell 1210 m (J), Kila-fjell 694 m (N), Sørfjellstind 819 m (N).

C. pratensis L. Tennes, Tennesåsen 500 m, Skjæret, Slettmo, Aksselfjell 560 m. Mest på marker i bebodde strøk, ellers sjeldent. På Aksselfjell som var. *propagulifera* Norm. i inntørket tjern.

Carex alpina Sw. Vanlig fra sjøen på slåttemark, utmark, opover liene til langt over skoggrensen. Blåbærjfjell 940 m.

C. aquatilis Wahlenb. Tennes, Skjæret (N), Sørkjosen (N), Bomstad, Svenborgdal, Svenborg, Aksselfjell 580 m, Tamokdal. Reinbeitekommisjonen anfører dessuten en lang rekke lokaliteter. Vanlig i indre trakter langs grøfter og bekker, på gressmyr og ved vann.

C. aquatilis × *Goodenoughii* var. *junccea*. Nordkjøsbotn i grøftekanter med høit gress (L).

C. aquatilis × *kattegatensis*. Storsteinnes (Sm).

C. aquatilis × *paleacea*. Storsteinnes på fuktig mark nedenfor hagegjerdet til handelsmannen (L).

C. aquatilis × *salina*. Storsteinnes (Sm).

C. atrata L. Mest til fjells i fuktige bakkehall og enger. Sarrevarre 760 m (J), Tamokfjell 880 m (J), Sørfjellstind 707 m (N), sjeldnere nær sjøen: Nordre Hestnes, Storholmen.

C. atrofusca Schkuhr. Tennesåsen 390 m, Nattmålstind, Seljelvnes mot Henrikstind (H + v. S), Markenesdal, Markenestind, Svenborgdal, Aksselfjell, Svenborgtind (S + M), Reingjerdstind (S + M), Sarrevarre, Høyset, Postdalen (S + M), Blåbærjfjell. På kalkmyrer, ved opkommer i fjelldalene omtrent til skoggrensen.

C. brunnescens (Pers.) Poir. Svartnes 40—142 m (N), Tennesåsen, Nattmålstind, Skjæret (N), Storsteinnes (N), Henrikstind (N), Markenesdal, Strupen, Sarrevarre 530 m (J), Høyset, Blåbærjfjell, Øvergård (N). Vanlig på tørre bakker og fjellskråninger, men også på grøftekanter.

C. canescens L. Svartnes 184 m (N), Tennes, Skjæret (N), Trollskogen 102 m (N), Storsteinnes (N), Sørkjosen (N), Furuskognes (N), Myre, Markenesdal, Aksselfjell, Høyset, Sarrevarre 530 m (J), Øvergård. Vanlig i lavlandet på gressmyr, i grøfter og på fuktig eng.

C. capillaris L. Svartnes, under 1 m o. h. (N), Tennesåsen 350—420 m, Olsborg, Holmenes, Storsteinnes til Skjånes (N), Skavliåsen 329 m (N), Sagelv, Furuskognes (N), Markenestind, Rismålstind, Aksselfjell, Høyset, Vassdal, Blåbærjfjell 640 m, Sørfjellstind 378 m (N), Kilafjellets fot (N). Fra sjøen til ovenfor skoggrensen, på enger, løs grus og gressmyr.

C. chordorrhiza Ehrh. Tennesåsen 390 m, Trollskogen 98 m (N), Skavliåsen 356 m (N), mellem Sagelv og Sørkjosen (N), Lakselvdal, Storvatn ved Henrikstind (H + v. S), Tamokdal under Hattavarre (S + M), ved Tverrdalselv (S + M). Spredt, men ofte dominerende på myrene, når den først fins. Ofte angrepet av sotsoppen *Cintractia caricis*.

C. dioica L. Gressmyr i lavlandet. Tennesåsen 390 m, Trollskogen 102, 139 m (N), Holmenes, ved Sørkjosen (N), Markenesdal 300 m, Aksselfjell 280 m.

C. flava L. Svartnes og mellem Svartnes og Hestnes (N), Trollskogen 139 m (N), Tennes 70 m, Holmenes, Bukta (N), Furuskognes (N), Markenesdal, Rismålstind, Akselkjell, Sarrevarre, Høyset, Kilafjell 290 m (N). Vanlig på gressmyrer i lavlandet.

C. glareosa Wahlenb. Bukta (L), Storsteinnes (N), Sørkjosen (N). Spredt på stranden og oover langs elven i Sørkjosen til riksveien.

C. Goodenoughii J. Gay. Som var. *juncea* Th. Fr. er den vanlig på slåttemarker. I osen av Fjellfroskelven står meterhøje tuer i selve elveleiet. Ikke sjeldent i liene til noe over skoggrensen, Tennesåsen 510 m.

C. Goodenoughii var. *juncea* × *subspathacea*. Bukta, ved smien (L).

C. inflata Huds. Svartnes 184 m (N), Skjæret (N), Skavliåsen 356 m (N), mellem Sagelv og Sørkjosen (N), Markenesdal, Åsheim ved Fjellfrøskelv (B), Høyset, Vassdal, Gjusakelv (H + S).

C. kattegatensis (Fr.) Almq. Tennes på stranden nedenfor utløpet av en liten bekk i ren bestand på ca. 30 m². Den største og groveste *Carex* i Balsfjord, inntil 80 cm høi.

C. Lachenalii Schkuhr. Vanlig til fjells mellom steiner og på sneleier. Markenestind 1155 m, Rismålstind 1025 m, Tamokfjell 1030 m (J), Blåbærkjell 1100 m, Sørfjellstind 977 m (N).

C. lasiocarpa Ehrh. Trollskogen 139 m (N), Sørkjosen (ikke Storsteinnes) (N), Laksvatnbukt, Svenborgdal, Åsheim nær Fjellfrøskvatnet (B), Sarrevarre og Hattavarre ved foten. Den er ofte dominerende på myrene når den først fins.

C. limosa L. Tennesåsen 510 m, Tverrelvdal nedenfor Strupen, Akselkjell, Svenborgdal, Åsheim ved Fjellfrøskvatnet (B).

C. limosa × *rariiflora* (*C. firmior* (Norm.) O. R. Holmberg). Nattmålstind 500 m, Rismålstind, Østre Omasvarre (Nt), Sarrevarre ved foten. En større del av det som er innsamlet som *C. limosa* viser seg å være slike mellomformer, ren *C. limosa* synes å være sjeldent.

C. livida (Wahlenb.) Willd. Myr ved Åsheim nær Fjellfrøskvatnet (B).

C. loliacea L. Sørkjosen (N), Furuskognes (N), Dalhaug ved Sagelvvatnet, Svenborgdal (Ny), Nord for Vestre Omasvarre

(Nt), Aksselfjell mot Fjellfrøskvatnet (Ny), ved Tamokvatnet, ved foten av Kilafjell (N). På våt gressmyr i lavlandet.

C. macloviana D'Urv. Markenesdalen ca. 7 km fra sjøen, Svenborg (Ny), Nordgårdseter under Hattavarre (Ny). På innmarkene ved Svenborg i stor mengde, ellers lite av den.

C. magellanica Lam. På myr. Svartnes (N), Tennes ved kirken, Sørkjosen (N), Furuskognes (N), Myre, Høyset.

C. maritima Gunn. (*C. incurva* Lightf.). Svartnes til Hestnes (N), Tennes, Bukta, Lakselvdal, Balsfjordeidet (N). Spredt på strandene og tilfeldig langs veier, i Lakselvdal 3 km fra sjøen.

C. microstachya Ehrh. Østre Omasvarre mot Andorelv nedenunder tregrensen (Ny).

C. misandra R. Br. Henrikstind 517 m (N), Rismålstind (Ny), Reingjerdtsind (Ny), Falkefjell (Ny), Aksselfjell (St), Hattavarre (Ny), Sarrevarre 720 m, Tamokfjell 720 m (J), Blåbærjfjell 1040 m. På *Dryas*-heier ovenfor skoggrensen ofte i mengde.

C. nardina Fr. Aksselfjell (Ny), Østre Omasvarre (Nt). På tørr steinet *Dryas*-hei, rikelig på Aksselfjell.

C. norvegica Willd. Bukta ved smien (N), Sørkjosen (N). I stor mengde på sumpmark ved stranden.

C. paleacea Wahlenb. (*C. maritima* O. F. Müll.). Tennes på lensmannsgården, Storsteinnes i kilen ved husene (N). På sandstrand i mengde.

C. pallescens L. Svartnes 1—216 m (N), Storsteinnes til Skjånes (N), Kilafjell 290 m (N). Spredt og visstnok lite av den på strandbakker og i bjørkelier.

C. panicea L. Kilafjell. I Troms er *C. panicea* en kystplante som bare er funnet noen få steder i innlandet.

C. parallela (Læstad.) Sommerf. Tennesåsen 450 m, Svenborgdal (Ny), Aksselfjell (Ny), Østre Omasvarre (Ny), Høyset, Blåbærjfjell 970 m. På kalk blandt *Dryas*, også på myr; lite av den på lokalitetene.

C. pauciflora Lightf. Svartnes 52 m (N), ved Tennesvatnet. Sjeldent, på gressmyrer.

C. pedata Wahlenb. Aksselfjell (Ny), Østre Omasvarre (Ny). På tørre *Dryas*-heier ovenfor skoggrensen.

C. polygama Schkuhr. Nattmålstind 480 m, Markenesdal og Markenestind 400 m, Svenborgdal, Aksselfjell 280 m, Åsheim nær

Fjellfrøskvatnet (B), Kilafjell 290 m (N). På gressmyrer og i bekkefar.

C. rariflora (Wahlenb.) Sm. På myrer. Mellem Sagelv og Sørkjosen (N), Tennes ved kirken, Aksselfjell (Ny), Høyset, Vassdal.

C. rigida Good. Vanlig til fjells på gressheier, Sarrevarre 1090 m (J), Blåbærfjell 1280 m, Sørfjellstind 940 m (N). Sjeldent i lavlandet: Bomstad ved elven 10 m, Lakselvdal 100 m.

C. rotundata Wahlenb. Mellem Langvassli og Strupen (S + M), Aksselfjell 580 m, Høyset, mellem Tamokvatn og Lemmetvagge (S + M). Ved fjellvatn og på myrer nokså spredt i de indre traktene.

C. rupestris All. Tennesåsen 390—525 m, Skavliåsen til 369 m (N), Markenestind 520 m, Rismålstind, Aksselfjell 450 m, Reingjerdstind (S + M), Østre Omasvarre 650 m (S + M), Sarrevarre 820—990 m (J), Tamokfjell 500—1030 m (J), Blåbærfjell 1020 m, Vassdalstind (S + M). På tørre *Dryas*-heier, særlig til fjells.

C. salina Wahlenb. Storsteinnes (L). — var. *filipendula* Kük. (*C. cryptocarpa* Norm.). Mellem osen av Sagelven og Sørkjosen (N).

C. subspathacea Wormskiold. Hestnes (N), Storsteinnes (N), Sørkjosen.

C. saxatilis L. Tennesåsen 510 m, Henrikstind 490 m (N), Aksselfjell 280 m, Rismålstind (Ny), Vitjarvagge (S + M), mellem Tamokvatn og Lemmetvagge (S + M). Flekkvis og spredt på fuktig eng og gressmyr i fjelldalene til litt over skoggrensen.

C. vaginata Tausch. Vanlig over hele Balsfjord på gressmark, i lier, ved elvekanter og i skogen. Spredt til fjells, Sarrevarre 940 m (J), Tamokfjell 980 m (J).

C. vesicaria L. Svensborg i en bekk.

Carum Carvi L. Svartnes (N), Tennes, Skjærret (N), Storsteinnes (N), Furuskognes (N), Øvergård (N). Mest på stranden og strandkanter, men også på gårdstun.

Cassiope hypnoides (L.) Don. Svartnes 375, 413 m (N), Tennesåsen 400—550 m, Henrikstind fra 490 m (N), Nattmålstind 880 m, Markenesdal, Markenestind 1200 m, Rismålstind 1170 m, Aksselfjell, Østre Omasvarre (H + v. S), Sarrevarre 1250 m (J), Tamokfjell 1210 m (J), Blåbærfjell 1280 m, Sørfjellstind 834—1043 m (N). Høifjellsplante på sneleier og flytjord.

C. tetragona (L.) Don. Blåfjell (R), Tennesåsen 400—525 m, Henrikstind 423—528 m (N), ved Storvatn (H + v. S), Markenesstind 700—865 m, Rismålstind 850 m, Aksselfjell (Ny), Svenborgtind (Ny), Reingjerdstind (S + M), Østre Omasvarre (Sigvard Nielsen), Melkefjell (S + M), Sarrevarre 1230 m (J), Tamokfjell 680—1210 m (J), Blåbærjfjell 750—1220 m, Dopparvarre (S + M), Vassdalstind (S + M), Lemetfjell mot Postdal (S + M), Sørfjellsstind 692—1012 m (N), Stordal på Sørfjellstind (S + M). På vindblæste knauser, lyngmark i høifjellet.

Catabrosa aquatica (L.) PB. Skjæret i fjæren (N), mellem Furuskognes og Øvergård (N).

Cerastium alpinum L. Sjeldent i lavlandet: Tverrelvdal til Strupen 100 m. Vanlig fra skoggrensen op i høifjellet, Sarrevarre 1450 m (J). — var. *glabrata* Retz. Aksselfjell (St.) Hattavarre, (Ny), Sarrevarre, Kilafjell til 570 m, Sørfjellstind (N).

C. arcticum Lge. Henrikstind ovenfor 626 m (N), Markenesstind 1165 m, Rismålstind, Aksselfjell (St), Hattavarre (Ny), Sarrevarre 1300 m (J). På kalkholdig bunn.

C. cæspitosum Gilib. Vanlig på markene og i liene opover mot skoggrensen, Tennesåsen 400 m, Sarrevarre 475 m, Tamokfjell 500 m (J).

C. lapponicum Cr. Svartnes 375 m (N), Tennesåsen 170, 410 m, Nattmålstind 1040 m, Bomstad 10 m, Henrikstind 508 m (N), Markenestind 1185 m. Sarrevarre 760 m (J), Blåbærjfjell 1100 m, Sørfjellstind ovenfor tregrensen (N). Mest på sneleier til fjells, spredt i lavlandet.

Chamaenerium angustifolium (L.) Scop. Vanlig, ofte i mengde i skogen, ved veikanter, i steinrøyser og ur til langt op i fjellet: Rismålstind 900 m, steril, Tamokfjell 880 m (J), Sarrevarre 820 m (J).

Chamaeorchis alpina (L.) Rich. Tennesåsen 520 m, Aksselfjell 280 m, Svenborg (St), Svenborgtind (S + M), Tamokfjell 710 m. På *Dryas*-heier, lite av den på lokalitetene.

Chrysanthemum Leucanthemum L. Tennes mot utmarken ved doktorgården hvor den har holdt sig i årrekker.

Circaeа alpina L. Svartnes til Hestnes og Svartnes 2 m (N), Tennesåsen 140 m, Skavliåsen 131 m (N), Furuskognes (N), Henrikstind 91 m (N), Tverrelvdal nedenfor Strupen, Sørfjellstind 93—223 m (N). I skog og kratt, mellem bregner.

Cirsium heterophyllum (L.) All. Vanlig i frodige lier, i vierkratt og skog til over skoggrensen: Sarrevarre 760 m (J), Tamokfjell 500 m (J), Sørfjellstind 618 m (N).

Cobresia Bellardii (All.) Degland. Tamokfjell 750 m, 880 m (J), Blåbærfjell 760 m. På vindblåste knauser, sparsomt på voksestedene. Såes også på Tverrelvdalsfjell i Øverbygd 700 m.

Cochlearia arctica Schlecht. Lakselvdal nær grensen mot Sørfjord ved opkomme i skogen.

C. officinalis L. Storholmen, Storsteinnes 30 m i veigrøft (N).

Coeloglossum viride (L.) Hartm. Svartnes 216 m, Tennesåsen 250—500 m, Skavliåsen 295 m, Henrikstind 309 m, Markenestind, Aksselfjell, Svenborg (St), Tamokfjell 600 m (J), Vassdal, Kilafjell nedenfor 367 m (N), Sørfjellstind 273—558 m (N). Nokså vanlig i frodige lier og gressbakker.

C. viride × *Orchis maculata* L. (*C. conigerum* Norm.; *Orchis Coeloglossum conigerum* (Norm.) Jørg.) Ett eksemplar ved foten av Kilafjellet 1877 (N).

Comarum palustre L. Vanlig i lavlandet, ved stranden på fuktig eng, på myr, i grøfter.

Coralliorrhiza trifida Chat. Svartnes 184 m (N), ved foten av Kilafjell 295 m (N).

Cornus suecica L. Vanlig, ofte dominerende art i bjørkeskogen, omrent til skoggrensen. Sarrevarre 530 m (J).

Corydalis intermedia (Ehrh.) Gaud. Svartnes 360 m (N), Storelvdal ved Nattmålstind, Tennesåsen 200—350 m, Skavliåsen 81—342 m (N), Sarrevarre ovenfor Høyset (S + M). I skoglier nokså spredt.

Crepis paludosa (L.) Moench. Svartnes til 216 m, Trollskogen 98 m (N), Storsteinnes (N), Skavliåsen 142 m (N), Kjoshaug 79 m (N), Furuskognes (N), Sarrevarre, Kilafjell til 325 m (N), ved foten av Sørfjellstind (N). I skog og lier.

Cystopteris fragilis (L.) Bernh. Svartnes 329 m (N), Nattmålstind, Holmenes 20 m, Skavliåsen 265 m, Tverrelvdal mot Strupen 90 m, Markenestind 1005 m, Rismålstind, Aksselfjell, Hattavarre (B), Sarrevarre, Tamokfjell 880 m (J), Blåbærfjell, Sørfjellstind 862 m (N). På hamrer, i groper og sprekker, i alle høider, mest til fjells.

C. montana (Lam.) Bernh. Tennesåsen 90, 250 m, mellem Olsborg og Vasseng, Skavliåsen 97—199 m (N), Kjoshaug 88 m (N), Seljelvnes (H + v. S), ved Sagelvvatnet (N), Markenestind 520 m, Rismålstind 380 m, Aksselfjell 180, 320 m, Høyset, Sarrevarre 760 m (J). Sørfjellstind til 497 m (N). Oftest på våt mose, i bekkefar.

Deschampsia alpina (L.) R. et S. Blåbærfjell 640 m, Vassdalstind (S + M), Tamokfjell 750 m (J). På fuktig mark og ved opkommer til fjells, sjeldent.

D. cæspitosa (L.) PB. Vanlig på slåttemark og i utmark til langt op i fjellet: Markenestind 915 m, Sarrevarre 720 m, Blåbærfjell 640 m.

D. flexuosa (L.) Trin. Vanlig på tørre bakker, lyngheier også høit til fjells: Markenestind 1095 m, Sarrevarre 1200 m (J), Tamokfjell 980 m (J), Sørfjellstind 947 m (N).

Diapensia lapponica L. Slettefjell (R), Tennesåsen 400—600 m, Henrikstind 421 m, Sagelvvatnet nedenfor furugrensen (N), Markenestind 705 m, Rismålstind 850 m, Aksselfjell, Østre Omasvarre 650 m (S + M), Sarrevarre 820 m (J), Tamokfjell 980 m (J), Blåbærfjell 1000 m. Spredt og flekkvis på vindblåste knauser.

Draba alpina L. Tamokfjell ved en bekkekant 880 m (J).

D. cinerea Adams. Tverrelvdal ved Strupen.

D. daurica DC. (*D. borea* E. Ekm.). Strupen ca. 100 m, Tamokfjell 500—880 m (J).

D. fladnizensis Wulf. Blåbærfjell 1160 m i skiferur.

D. incana L. Storholmen, Tennesåsen, Skavliåsen 249 m (N). På kalkberg og grus.

D. incana × *rupestris*. Sarrevarre 820 m (J).

D. lactea Adams. (*D. Wahlenbergii* Hartm.). Sarrevarre 1300 m (J), Blåbærfjell, Sørfjellstind 981 m (N). Fra Blåbærfjell bare et enkelt eksemplar.

D. nivalis Liljebl. Sarrevarre, Tamokfjell 1070 m (J), Sørfjellstind 981 m (N).

D. rupestris R. Br. Tennesåsen 450 m, Rismålstind 1230 m, Sarrevarre 1280 m (J). På steiner nær de høieste topper.

Drosera anglica Huds. Sørkjosen 23 m (N), Laksvatneidet. På myr og myrlendte moer.

D. rotundifolia L. Storsteinnes 21 m, og Sørkjosen 23 m (N).

Dryas octopetala L. Slettind (H + M), Blåfjell (R), Trolldal (R), Tennesåsen 350—525 m, Nattmålstind 650 m, Skavliåsen 249—389 m (N), Henrikstind 410—626 m (N), Markenestind 795 m, Rismålstind 1050 m, Akselfjell, Østre Omasvarre, Reingjerdtind, Sarrevarre 860 m, Tamokfjell 980 m (J), Melkefjell (S + M), Stordal mot Tamokdal (H + v. S), Postdalen (H + v. S), Blåbærjfjell 1230 m, Vassdalstind (S + M), Sørfjellstind 677 m (N). Går sjeldent nedenfor skoggrensen; hvor den fins i lavere høider er marken treløs. På kalkstein, glimmerskifer, grus, på vindblåste heier og knauser tilfjells, mest i de indre trakter.

Dryopteris austriaca (Jacq.) Woynar. Svartnes (N), Tennesåsen 400 m, Skjæret 4 m (N), Skavliåsen 354 m (N), Henrikstind 490 m (N). Sørfjellstind (N), ved foten av Kilafjell (N). I skog og vierkratt.

D. Filix mas (L.) Schott. Skavliåsen 127—242 m (N), Sagelvvatnet (N), Sarrevarre 530 m (J), Sørfjellstind til 330 m (N). I frodige lier mot syd.

D. Linnaeana C. Chr. Vanlig på tørre steder i skog og lyngmark til over skoggrensen: Markenestind 620 m, Sarrevarre 710 m (J).

D. Phegopteris C. Chr. Som foregående og vanlig på lignende lokaliteter. På Sarrevarre ved 760 m (J).

Elymus arenarius L. Søndre Hestnes, Malangseidet, Tennes, Skjæret, Storholmen, Holmenes, Storsteinnes (N), Vollan, Furuskognes (N). Vanlig strandplante, mest i indre strøk.

Empetrum hermafroditum Hagerup. Vanlig både i lavlandet og til fjells. Markenestind 700 m, Rismålstind 850 m, Sarrevarre 760 m (J), Tamokfjell 880 m (J), Blåbærjfjell 1000 m.

Epilobium alsinifolium Vill. Storsteinnes 2 m i en grøft (N), Furuskognes ved foten av Henrikstind (N).

E. anagallidifolium Lam. Tennesåsen, Nattmålstind 970 m, Henrikstind ovenfor 338 m (N), Markenestind 985 m, Rismålstind, Tamokfjell, Blåbærjfjell, Sørfjellstind 385—671 m (N). Til fjells på sneleier.

E. collinum Gmel. Holmenes 20 m, Storsteinnes 36 m (N). Sjeldent i skiferberg.

E. davuricum Fisch. Tamokdal (N), Fjellfrøskvatn (N).

E. Hornemanii Rchb. Svartnes i stranden og 219 m (N), Tennesåsen, Trollskogen 98 m (N), Storsteinnes 22 m (N), Markestind, Rismålstind, Sarrevarre, Blåbærfjell, Sørfjellstind (N), Kilafjell 588 m (N). Særlig til fjells i fuktig grus, ved bekker.

E. lactiflorum Hausskn. Tennesåsen 300 m, Henrikstind (N), Markenestind 725 m, Sarrevarre, Kilafjell (N), Øvergård (N). Spredt i fjell-liene omkring skoggrensen.

E. montanum L. Tennes, Bukta 38 m (N), Furuskognes 114 m (N), Sarrevarre 460 m, Øvergård (N). Spredt, i ur og solvendte bakker. *E. tiarogynum* Norm. fra Storsteinnes 12 m o. h. må vel nærmest føres til denne art. Norman fant bare ett eksemplar. Stedet er nu opdyrket.

E. palustre L. Vanlig i lavere høider på gressmyr, ved bekker.

Equisetum arvense L. Vanlig på markene og opover liene til ovenfor skoggrensen. Sarrevarre 760 m (J), Tamokfjell 880 m (J), Sørfjellstind 636 m (N).

E. fluviatile L. Svartnes 190 m (N), Skjæret 109 m (N), Storsteinnes (N), Sørkjosen (N), Bomstad (N), Småvatn nedenfor Takvatn 180 m, Høyset. På gressvoksen bakke, myr, elvekanter og i vann, bare i lavlandet.

E. hiemale L. Tverrelvdal mot Strupen, Brattli, Tamokfjell 460—500 m (J), Sørfjellstind 400 m. På myrer, av og til i mengde i lier mot syd.

E. palustre L. Tennesåsen 430 m, Trollskogen 92—139 m (N), Storsteinnes til Skjånes (N), Sagelv og Sørkjosen (N), Bomstad, Markenes, Markenesdal, Strupen (Nt), Tamokdal, Vassdal. Fra Sørkjosen nevner Norman at flere hundre mål er tett befolkset, ellers vanlig på myr, på veikanter i grus, mest i lavlandet.

E. pratense Ehrh. Svartnes (N), Tennes, Skjæret (N), Storsteinnes (N), Furuskognes (N), Tamokfjell 500 m (J), Sørfjellstind 313 m (N). Mest på innmark, ikke så vanlig som *E. arvense*.

E. scirpooides Michx. Henrikstind ovenfor 517 m (N), Sarrevarre 730 m, Tanokfjell 800 m (J), Blåbærfjell, Sørfjellstind 518 m (N). På *Dryas*-heier til fjells.

E. siliculosum L. Vanlig i frodige lier til op mot skoggrensen. Kilafjell 530 m (N).

E. variegatum Schleich. Tennesåsen 420—530 m, Markenesstind, Svenborgdal, Rismålstind, Aksselfjell, Hattavarre (B), Vassdal, Tamokfjell 880 m (J). Til fjells blandt *Dryas*, i lavlandet særlig på elvesand.

Erigeron borealis (Vierh.) Simm. Tennesåsen 390—525 m, Bakkeringen 40 m, Markenestind, Rismålstind 850 m, Sarrevarre, Tamokfjell 680 m (J), Blåbærfjell, Kilafjell 390 m, Sørfjellstind (N). Vanlig omkring skoggrensen på grus.

E. elongatus Ledeb. Vassdal, Tamokfjell 450 m. Under hamrer, i bratt sydskråning, i sandskrent ved elv.

E. unalaschkensis (DC.) Vierh. Markenestind, Aksselfjell, Hattavarre (B), Sarrevarre 1400 m (J). Omkring fjelltoppene på steinet hei.

E. uniflorus L. Tennesåsen 500 m. Nattmålstind 980 m, Markenesdal, Markenestind 1215 m, Rismålstind 1240 m, Aksselfjell (Ny), Sarrevarre 710—1300 m (J), Tamokfjell 600—1030 m (J), Blåbærfjell 1280 m, Sørfjellstind 897 m (N). På lavmark og grus høit til fjells.

Eriophorum alpinum L. Svartnes 219 m (N), Trollskogen 102, 139 m (N), Olsborg, Skavliåsen 211 m (N), Markenes, Sørfjellstind (N), Øvergård (N). Spredt på myrene i lavlandet, men preger ofte myren når den først fins.

E. latifolium Hoppe. På gressmyr og fuktig mark. Tennes 70 m, Trollskogen 139 m (N), Tverrelvdal nedenfor Strupen, Smørpund.

E. polystachium L. Vanlig på myrer fra sjøen til over skoggrensen. Tennesåsen 500 m.

E. russeolum Fries. På myr innenfor Sørkjosen 22 m sammen med *E. Scheuchzeri* (N).

E. Scheuchzeri Hoppe. Vanlig både i lavlandet og til fjells. Henrikstind 632 m (N), Sarrevarre 850 m (J), Sørfjellstind 561 m (N).

E. vaginatum L. Svartnes 56—219 m (N), Tennes 70 m, Skjæret, Mo innenfor Sørkjosen 23 m (N), Lakselvdal, Tverrelvdal nedenfor Strupen 100 m, Markenesdal, Vassdal. Noe spredt på fuktige jorder, grøftekanter, myr i lavlandet.

Erysimum hieraciifolium L. Skavliåsen 243 m (N), Storholmen, Tverrelvdal mot Strupen. I hamrer og grus, i fjæra.

Euphrasia officinalis L. Vanlig fra lavlandet til høit til fjells (Rismålstind 910 m). Av materialet anføres:

E. lapponica Th. C. E. Fries. Svenborg (Nt), Aksselfjell, Østre Omasvarre (Nt).

E. latifolia (Pursh.) Wettst. Tamokfjell, Høyset.

E. minima Jacq. Tennesåsen, Lakselvdal, Tamokfjell 680 m (J), Sarrevarre 710 m (J).

Festuca ovina L. Noe spredt i lavlandet, vanlig til fjells. Tamokfjell 1210 m (J), Sarrevarre 1450 m (J).

F. pratensis (L.) Huds. Tennes på veikanten, tilfeldig.

F. rubra L. Vanlig særlig som strandplante og nær fjorden, mere spredt i liene i de indre trakter: Aksselfjell, Tamokfjell 680 m (J), Sarrevarre, Vassdal, Sørkjellstind 497 m (N).

F. vivipara (L.) Sm. Vanlig til fjells hvor den går op på de høieste topper. Sarrevarre 1450 m.

Filipendula ulmaria (L.) Maxim. Vanlig på enger, langs gjerder, ved bekker, i vierkratt til nær skoggrensen. Sarrevarre 530 m (J), Tamokfjell 450 m, Kilafjell 400 m.

Fragaria vesca L. Storsteinnes (H), Furuskognes på Henrikstind til 373 m (N), Tverrelvdal. Sjeldent, i sydvendte bakker.

Fumaria officinalis L. Tennes, ugress i aker.

Galeopsis speciosa Mill. Tennes, på stranden og i akrene i mengde.

G. Tetrahit L. Vanlig på stranden og som ugress, ellers spredt: Storelvdal ved Nattmålstind, Kilafjell 175 m (N).

Galium palustre L. Svartnes (N), Tennes, Holmenes, Storsteinnes til Skjånes (N), Storsteinnes (N). På strandkanter, til-synelatende lite utbredt.

G. uliginosum L. Tennes, i utmarken ovenfor doktorgården 60 m i litt fuktig gressbakke. Ifølge Norman er denne arten tidligere bare funnet på et par lokaliteter i nordre Troms og mangler ellers i fylket. I Balsfjord kan den være tilfeldig innført, den vokser sammen med *Chrysanthemum Leucanthemum* og *Prunella*. Ifølge Ove Dahl er den til dels vanlig i indre Finnmark.

G. trifidum L. Tennesåsen, mellom osen av Sagelven og Sørkjosen på gressbunden strand nedenfor øverste tangstreng (N).

G. triflorum Michx. Furuskognes nedenfor Henrikstindens sydside omkring 52 m og noe høiere i olderskog sammen med *Circaealpina* (N).

Gentiana aurea L. Malangseidet, Tennes, Storholmen, Bukta til Storsteinnes flere steder, mest omkring smien (L), Furuskognes (N). På enger og knauser ved stranden.

G. detonsa Rottb. (*G. serrata* Gunn.). Mellem Tennes og Storsteinnes (Gunnerus), Bukta i nærheten av smien sammen med *G. aurea* (L).

G. nivalis L. Svartnes (N), Tennesåsen 520 m, Bukta 16 m (N), Sagelv, Furuskognes (N), Markenestind, Rismålstind, Akselkjell, Sarrevarre, Tamokfjell 680 m (J). Spredt på enger ved sjøen, til fjells omkring skoggrensen.

G. tenella Rottb. Furuskognes ved havets nivå, sparsomt i engene sammen med *G. aurea* og *nivalis* (N). I min liste fra Blåbærfjell i R. Jørgensens avhandling (1936) nevnes denne art. Det beror på en feittagelse.

Geranium silvaticum L. Vanlig på enger, i skog og lier, ofte ovenfor skoggrensen. Markenestind 660 m, Sarrevarre 820 m (J), Tamokfjell 880 m (J), Sørkjellstind 758 m (N). I strøket Storsteinnes—Sagelvvatnet er blekt- til hvitblomstrede eksemplarer vanlige, ellers fins bare den vanlige form med blåfiolette blomster.

Geum rivale L. Vanlig på enger, i lier, på myr mest i lavere høider. Tamokfjell 450 m, Kilafjell 450 m, Tennesåsen 400 m.

Glaux maritima L. Tennes mot Skjæret, Storsteinnes (N), Sørkjosen (N). På stranden under flomålet.

Gnaphalium norvegicum Gunn. Vanlig op gjennem liene til langt over skoggrensen på grus og ras. Markenestind 795 m, Sarrevarre 760 m (J), Tamokfjell 1200 m (steril).

G. supinum L. Sjeldent i lavere høider: Trollskogen 109 m (N), hyppig på sneleier fra ca. 300 m til langt op i høifjellet: Nattmålstind 980 m, Markenestind 1105 m, Rismålstind 1230 m, Tamokfjell 1070 m.

Gymnadenia albida (L.) Rich. Tennesåsen 440—525 m, Markenestind 695 m, Akselkjell (St), Tamokfjell 720 m (J). Blandt *Dryas* ovenfor skoggrensen.

G. conopsea (L.) R. Br. Tennesåsen 390 m, Skavliåsen 243—322 m (N), Lakselvdal, Markenesdal, Markenestind 650 m, Høyset, Olsrud i Tamokdal, Kilafjell 577 m, Sørfjellstind 590 m (N).

Helleborine atropurpurea (Raf.) Sch. et Tell. Skavliåsen 265 m på østside under kalkberghamer (N).

Hieracium alpinum (L.) Backh. Vanlig til fjells. Sørfjellstind 1012 m (N), Sarrevarre 1000 m (J). Mitt øvrige materiale av denne slekt er ennu ikke bestemt.

Hierochloë alpina (Sw.) R. et S. Svenborgtind 750 m (Ny), Hattavarre (Ny), Sarrevarre 1200 m (J), Blåbærjfjell 700 m, Sørfjellstind 889 m (N). Høifjellsplante som ikke er funnet under ca. 600 m. Vanlig på Blåbærjfjell, men ellers spredt på rygger og knauser.

H. odorata (L.) Wahlenb. Skjæret (N), Skjånes, Skavliåsen 344 m (N), Sørkjosen (N), Kjoshaug 117 m (N), Markenesdal 280 m, Tamokfjell 1070 m (J), Sørfjellstind 916 m (N). Litt fuktig gressmark, grøftekanter, spredt i lavlandet, sjeldent høit til fjells.

Hippuris vulgaris L. Bomstad i vannpytter i mengde sammen med *Sparganium hyperboreum*.

Honckenya peploides (L.) Ehrh. Vanlig på strendene langs fjorden.

Juncus alpinus Vill. Tennesåsen i en grøft.

J. arcticus Willd. Svenborgdal (Ny), Akselkjell 580 m. I mengde på elvesand, myr og ved fjellvatn.

J. biglumis L. Svartnes 329 m (N), Tennesåsen 440 m, Nattmålstind 640 m, Laksvatnbukt, Furuskognes 209 m (N), Rismålstind 380 m, Hattavarre nær toppen (B), Sarrevarre 670 m, Blåbærjfjell 1080 m, Tamokfjell 980 m (J), Sørfjellstind 162—553 m (N). På fuktig grus, ved opkommer til fjells. Noen eksemplarer fra Tennesåsen har tre kapsler.

J. bufonius L. Vanlig på stier og kuveier i lavlandet.

J. filiformis L. Svartnes (N), Tennesåsen 410 m, Skjæret (N), Olsborg, Storsteinnes til Skjånes (N), Sørkjosen (N), Myre Markensdal, Høyset, Vassdal. I lavlandet på våt mark og myr.

J. Gerardi Lois. Skjæret, Storholmen, Storsteinnes (N), Sørkjosen (N), mellem Sørkjosen og Sagelv (N).

J. trifidus L. I lavlandet ved Sagelv, til fjells vanlig på tørre bakker og knauser: Nattmålstind 1000 m, Sarreværre 1000 m (J), Tamokfjell 1030 m (J).

J. triglumis L. Svartnes (N), Tennesåsen 440 m, Laksvatn-bukt, Markenesdal 290 m, Rismålstind 380 m, Aksselfjell, Høyset, Vassdal. Spredt på gressmyr, mest i lavlandet.

Juniperus communis L. Vanlig i skog og på bratte skrenter til over skoggrensen: Tamokfjell 800 m (J), Markenestind 620 m, Sarreværre 820 m (J), Sørfjellstind 758 m (N).

Lathyrus maritimus (L.) Big. Storsteinnes (N) ved handelstedet. Skavliåsen på nordside sparsomt 344 m (N).

Leontodon autumnale L. Vanlig i bebotte strøk, sjeldent til fjells. Tennesåsen 510 m.

Ligusticum scoticum L. Svartnes (L), Tennes, Storholmen, Storsteinnes (N), Furuskognes (N).

Linnaea borealis L. Furuskognes ved foten av Henrikstinden (N), Markenesdal, Markenestind 520 m, Aksselfjell 200 m, Tamokfjell 700 m. Blandt lyng i skogen, i lier til ovenfor skoggrensen.

Loiseleuria procumbens (L.) Desv. Svartnes 408 m, Tennesåsen 410 m, 500 m, Henrikstind 395 m, 528 m (N), Markenesdal, Markenestind 705 m, Aksselfjell, Sarreværre 1000 m (J), Tamokfjell 720 m (J), Kilafjell 400 m, Sørfjellstind 727 m (N). Noe spredt og flekkvis på tørr lyngmark, på knauser.

Lotus corniculatus L. Svenborgtind (S + M), Tamokfjell 300—450 m. I lier mot syd omkring skoggrensen. *Lotus* mangler ellers over hele Balsfjord. I Troms er den en utpreget kystplante, men optrer spredt inne i landet i lier til fjells.

Luzula confusa Lindeb. Vanlig høifjellsplante. På Sarreværre til 1450 m. Ikke funnet nedenfor skoggrensen.

L. frigida (Buchen.) Samuelss. Blåbærfjell 690 m, Markenes-tind 795 m.

L. multiflora (Retz.) Lej. Bomstad 10 m.

L. sudetica (Willd.) DC. Høyset 180 m, visstnok den vanligste av *campestris*-gruppen. *L. campestris* (coll.) er vanlig på eng og i lier. Ovenfor skoggrensen forekommer den mer spredt.

L. parviflora (Ehrh.) Desv. Tamokdal (P. Svendsen), Tamokfjell 510, 1030 m (J). I fuktige berghamrer.

L. pilosa (L.) Willd. Vanlig i bjørkelier og på bakker, mest i lavere høider.

L. spicata (L.) DC. Spredt i lavlandet i hamrer (Strupen 100 m), vanlig til fjells: Sarrevarre 940 m (J), Tamokfjell 1030 m (J).

L. Wahlgrenii Rupr. Reingjerdtind på nordside ovenfor tregrensen (Ny).

Lycopodium alpinum L. Tennesåsen 420 m, Markenestind, Rismålstind, Sarrevarre 820 m (J), Sørfjellstind 378 m (N). Hist og her på lyngmark til fjells.³

L. annotinum L. Vanlig i skogen i lavlandet, spredt i liene til noe over skoggrensen. Kilafjell 508 m (N).

L. clavatum L. Tennesåsen 410 m, Markenestind 630 m, Aksselfjell (Ny), Blåbærfjell 680 m. Sjeldent, i lyngmark ovenfor skoggrensen.

L. Selago L. Vanlig på fuktig mark og sneleier fra sjøen til de høieste topper. Sarrevarre 1450 m (J), Blåbærfjell 1280 m.

Matricaria inodora L. Vanlig på strandkanter, på torvtak, i aker, mest i beboede strøk.

Melampyrum pratense L. Vanlig i bakker og tørre bjørkelier, mest i lavlandet.

M. silvaticum L. Vanlig i lavlandet, til fjells noe ovenfor skoggrensen: Sarrevarre 530 m (J), Tamokfjell 500 m (J).

Melandryum apetalum (L.) Fenzl. Rismålstind (Ny), Svenborgtind (Ny), Aksselfjell (Ny), Hattavarre (B), Tamokfjell 750 m, Sarrevarre 720 m, Blåbærfjell 920 m.

M. dioicum (L.) Schinz et Thell. Vanlig på enger og i lier, spredt ovenfor skoggrensen: Sarrevarre 760 m (J), Tamokfjell 800 m (J), Sørfjellstind 661 m (N).

Melica nutans L. Skjæret (N), Bukta 38 m (N), Skavliåsen 72—301 m (N), Kjoshaug (N), Furuskognes og Henrikstind (N), Tverrelvdal, Reingjerdtind (S + M), Svenborg, Sarrevarre 530 m (J), Tamokfjell 500 m (J), Kjempedal (S + M). I solvendte lier og urer.

Menyanthes trifoliata L. Svartnes 184 m (N), Tennesåsen 510 m, Trollskogen 89 m (N), Storsteinnes (N), Tverrelvdal, Markenesdal, Tamokdal, Vassdal. Vanlig i tjern og på myr, i vierkratt, mest i lavlandet.

Mertensia maritima (L.) G. Don. Svartnes til Hestnes, en enkelt plante (N), Tennes, Skjæret, Skjånes (N), Furuskognes (N).

Milium effusum L. I frodige lier. Svartnes (N), Nattmålstind, Storsteinnes 46 m, Holmenes 20 m, Bukta (N), Kjoshaug 117 m (N), Henrikstind 243 m (N), Aksselfjell (B), Nordgårdseter, Sarrevarre 710 m (J), Tamokfjell 500 m (J), Finndalen (S + M), Høyset (S + M), Reva (S + M), Kilafjell 547 m (N), Sørfjellstind 199—367 m (N).

Minuartia biflora (L.) Schinz et Thell. Tennesåsen 380 m, Henrikstind 478 m (N), Markenestind 1235 m, Sarrevarre 1250 m (J), Kilafjell 530 m, Sørfjellstind 834—981 m (N). Spredt til fjells i grusskråninger.

M. stricta (Sw.) Hiern. Aksselfjell (Ny), Hattavarre (B). — *M. hirta* (L.) Hiern. Norman anfører *Alsine hirta* fra Pigsteindalen i Balsfjord (Ny). Pikksteindalen ligger ved Ramfjord i Tromsøysund.

Molinia coerulea (L.) Moench. Svartnes 56 m og Trollskogen 102 m (N).

Montia lamprosperma Cham. Hestnes til Svartnes (N), Svartnes (N), Tennes, Skjæret (N), Storholmen, Grønnåsen (N), Storsteinnes (N), Sørkjosen (N), Furuskognes (N), Øvergaard (N). Oftest ved stranden, på fuktig mark.

Mulgedium alpinum (L.) Less. Vanlig i frodige lier, langs bekkefar til noe over skoggrensen. Sarrevarre 710—760 m (J), Sørfjellstind 619 m (N).

Myosotis arvensis (L.) Hill. Tennes, Furuskognes (N). Som ugress i have, på eng.

M. silvatica Hoffm. Vanlig i liene til noe ovenfor skoggrensen. Sarrevarre 760 m (J), Sørfjellstind 713 m (N), Kilafjell 588 m (N).

Myricaria germanica (L.) Desv. Storsteinnes (K. Nyvoll), Bomstad. Sjeldent, på elvesand.

Nardus stricta L. Svartnes 40—329 m (N), Tennes, Tennesåsen, Markenestind, Markenesdal, Rismålstind, Aksselfjell, Blåbær-fjell, Kilafjell ved foten (N). Tilsynelatende ikke vanlig i Balsfjord.

Orchis maculata L. Svartnes 184—329 m (N), Tennes, Tennesåsen, Finntjellbakken 135 m (N), Bukta 38 m (N), Storsteinnes 21 m, Kjoshaugen 88 m (N), Lakselvdal, Markenestind 600 m, Aksselfjell, Vassdal 350 m, ved foten av Kilafjell (N), Sørfjellstind (N).

Oxyria digyna (L.) Hill. Sjeldent i lavlandet (Bomstad ved elv), vanlig til fjells til de høieste topper. Sarrevarre 1440 m, Blåbærjfjell 1280 m. I bekkefar og ved sneleier.

Oxytropis lapponica (Wahlenb.) J. Gay. Svenborgtind (S + M), Østre Omasvarre mot Takvatn (Ny), Aksselfjell (Ny), Tamokfjell 800 m (J).

Papaver radicatum Rottb. subsp. *Læstadianum* Nordh. Blåbærjfjell i skiferuren mot toppen 1140 m. Der såes tre—fire tuer. Finnestedet slutter sig nær til denne underarts øvrige utbredelsesområde over Caucigaissa (Nordhagen) og Paras (Læstadius). Eksemplarene er bestemt av R. Nordhagen.

Paris quadrifolia L. Svartnes 99—288 m (N), Nattmålstind, Skavliåsen 142—342 m (N), Kjoshaug 25 m (N), Henrikstind 338 m (N), Markenestind, Sagelvvatnet, Sarrevarre, Kilafjell 200 m (N), Sørfjellstind 239 m (N).

Parnassia palustris L. Vanlig i lavlandet, på myrer, fuktig eng, i lier til noe over skoggrensen: Tennesåsen 520 m, Markenes-tind 695 m, Blåbærjfjell 640 m, Sørfjellstind 538 m (N).

Pedicularis flammea L. Aksselfjell (Hattavarre) 800 m (ca. 2500 fot) (Ny), Svenborgtind (Ny), Østre Omasvarre ovenfor skoggrensen, nordhellingen (Ny), Melkefjell (S + M).

P. hirsuta L. Henrikstind 609 m (N), Markenestind 650 m, Rismålstind 1050 m, Svenborgtind (ca. 2500 fot) (Ny), Hattavarre (Ny), Aksselfjell (St), Tamokfjell 880—980 m (J), Blåbærjfjell 750—1270 m, Sørfjellstind 885 m (N). Ofte i mengde når den først fins. Ikke funnet nedenfor skoggrensen.

P. lapponica L. Slettefjell på toppen (R), Tennesåsen 600 m, Skavliåsen 329 m (N), Henrikstind 388—508 m (N), Kongslia, Langvassli, Markenesdal, Markenestind, Rismålstind, Østre Omas-varre (S + M), Aksselfjell, Melkefjell (S + M), Høyset, Sarrevarre 820 m (J), Tamokfjell 720 m (J), Blåbærjfjell, Sørfjellstind 348—495 m (N). Vidt utbredt, men ofte sparsomt på lyngmark i skogen, på myr og enger til fjells.

P. palustris L. Skjæret (N), Trollskogen 102 m (N), Bukta, Storsteinnes 23 m (N), Sagelv til Sørkjosen og innenfor Sørkjosen (N), Høyset. Spredt på myr og i fuktig eng.

P. Sceptrum Carolinum L. Svenborgdal (Ny), Tamokdal fra reingjerdet til Ophus, Mortensdal ved Kila (S + M). Vanlig på lokalitetene i vierkratt og myr langs elvene.

Petasites frigidus (L.) Fr. Markenesdal i nordskråningen av Svenborgtind (S + M), Sarrevarre 600 m (J).

Phalaris arundinacea L. Skjæret i en strandbakke i mengde (N).

Phippsia algida (Soland.) R. Br. Henrikstind 661 m (N), Aksselfjell og Hattavarre på nordside (Ny).

Phleum alpinum L. Vanlig fra lavlandet til noe over skogsgrensen mest i gressklaedt bjørkeskog, av og til ved opkommer og på sneleier til fjells (Blåbærjfjell 640 m).

Phyllodoce coerulea (L.) Bab. Vanlig både i lavlandet og til fjells, i skog og på lyngmark. Markenestind 915 m, Rismålstind 1100 m, Sarrevarre 1020 m, Blåbærjfjell 910 m, Tamokfjell 1200 m.

Pinguicula alpina L. Svartnes 402—436 m (N), Tennesåsen 350—390 m, Olsborg, Vasseng, Skavliåsen 356 m (N), Henriks-tind 517 m (N), Seljelvnes (H + v. S), Storvatn (H + v. S), Rismålstind, Aksselfjell 280 m, Østre Omasvarres sydhelling (H + v. S), Sarrevarre 760 m (J), Tamokfjell 720—880 m (J), Høyset. Ofte i mengde i bekkefar på fin grus, i skog, lier, mest på skifer og kalk til noe over skoggrensen.

P. vulgaris L. Vanlig i lavlandet på myr og fuktig mark, spredt til fjells. Tamokfjell 720 m (J).

Pinus silvestris L. Spredt omkring fjordbotnen, rikeligere i traktene omkring Fjellfrøskvatnet i blandingsskog med bjørk (se J. G. Juul i Tidsskr. f. skogbr. 1925).

Plantago major L. Vanlig som ugress i bebodde strøk langs veier og stier.

P. maritima L. Skjæret (N), Tennes, Storholmen, Storsteinnes. Spredt på strandene under flomålet.

Poa alpina L. Vanlig fra stranden til de høieste fjelltopper. Sarrevarre 1450 m (J). Til fjells oftest som var. *vivipara* L. På Tennesåsen og Rismålstind vokser eksemplarer som minner om *P. herjedalica* H. Smith.

P. annua L. Vanlig i bebodde strøk på tun, langs veier og langs stier i utmarken.

P. arctica R. Br. Bomstad 10 m ved elven, Sarrevarre 1000—1450 m, Blåbærjfjell 600—1280 m. Nokså vanlig på Blåbærjfjell, ellers spredt mellem steiner, på elvesand med andre fjellplanter.

P. glauca Vahl. Tamokfjell 720 m (J).

P. glaucantha Gaud. Sarrevarre 530, 710 m (J), Tamokfjell 600 m (J).

P. nemoralis L. Svartnes til Hestnes 369 m (N), Skjæret, Skavliåsen 369 m (N), Tennesåsen 200 m, Storsteinnes (N), Kjoshaug (N), Furuskognes (N), Rismålstind, Aksselfjell, Sarrevarre 1000 m (J), Tamokfjell 720 m (J). Vidt utbredt, men lite av den på lokalitetene, ofte enslige tuer i bergsprekker eller tørre gresslier, mest i lavlandet.

P. pratensis L. Vanlig på slåttemarkene og i bebodde strøk i lavlandet. Til fjells er den bare funnet sammen med *P. arctica* på Blåbærjfjell. På toppen forekommer her typisk *P. arctica*. I lavere høider optrer *pratensis*-lignende former ved siden av, tilsynelatende med alle overganger til *P. arctica*. Materialet av *P. pratensis* svarer til *P. alpigena* (Fr.) Lindm.

P. trivialis L. Svartnes (N), Tennes, Skjæret (N), Furuskognes (N). På slåttemarker og brakkakrer.

Polemonium coeruleum L. Storholmen i mengde på strandeng, Holmenes, sparsomt på skiferberg.

Polygonatum verticillatum (L.) All. Svartnes 40—273 m (N), Skjæret (N), Bukta (N), Skavliåsen 219—352 m (N), Kjoshaug 107 m (N), Henrikstind 122 m (N), Markenesdal 300 m. Til dels i mengde i bjørkelier.

Polygonum heterophyllum Lindm. Vanlig på stranden, på stier og tun i bebodde strøk.

P. viviparum L. Vanlig fra sjøen til høifjellet. Blåbærjfjell 1100 m, Rismålstind 1050 m, Sarrevarre 990 m (J), Sørfjellstind 981 m (N).

Polystichum lonchitis (L.) Roth. Tennesåsen 200—500 m, Skavliåsen 77—342 m (N), Grønnåsen 160 m, Henrikstind 326 m (N), Markenestind 520 m, Aksselfjell (B), Sarrevarre 760 m (J), Høyset, Tamokfjell 800 m (J), Kilafjell 339—541 m (N), Sørfjellstind 695 m (N). I bratte skogslier, sjeldnere til fjells.

Populus tremula L. Svartnes 74—116 m (N), Holmenes, Finntjellbakken 132 m (N), Bukta 38 m (N), Storsteinnes 48—97 m (N), Henrikstind 393 m (N), Tverrelvdal 100 m, Tamokfjell 500 m (J). Spredt i sydvendte lier. På Tamokfjell vokser den over bjørkeskogen som små busker i mengde opover lien.

Potamogeton alpinus Balb. Sagelvvatnet (Nt), Tamokvatn i elveutløpet.

P. filiformis Pers. var. *alpinus* Bl. Svenborg (Nt.).

P. gramineus L. Lombola ved Fjellfrøskvatn (B).

P. praelongus Wulfen. Sagelvvatn (Nt).

P. pusillus L. Lombola ved Fjellfrøskvatn (B), Tamokvatn i elveutløpet. — *Potamogeton*-artene optrer alle svært spredt i lavlandet.

Potentilla anserina L. Vanlig på strendene, undertiden tilfeldig på veikanter.

P. Crantzii Beck. Noe spredt i lavlandet på knauser, vanlig til fjells, Rismålstind 1050 m. Sarrevarre 1200 m (J), Blåbærjfjell 1060 m, Sørfjellstind 981 m (N).

Prunella vulgaris L. Tennes, doktorgården 70 m i utmark, vel tilfeldig.

Prunus Padus L. I sydvendte lier. Hestnes til Svartnes og Svartnes 121 m (N), Skjevelnes, Tennesåsen 100 m, Trollskogen 102 m (N), Holmenes, Skavliåsen 108—335 m, Sagelvvatnet (N), Furuskognes (N), Bakkeringen, Strupen 100 m, Akselkjell 240 m, Tamokfjell 450 m, Sørfjellstind (N).

Puccinellia retroflexa (Curt.) O. R. Holmberg subsp. *borealis* Holmberg. Svartnes til Hestnes (N), Storholmen, Tennes, Skjæret (N), Storsteinnes (N). Sørkjosen (N). Vanlig på strendene. Norman kalte den *Glyceria maritima* (Huds.) Wahlb.

Pyrola minor L. Tennesåsen 440 m, Kjoshaug 107 m (N), Furuskognes (N), Markenestind 725 m, Sarrevarre 630 m, Tamokfjell, Vassdal, Øvergård (N). Spredt i skog, lier og på lyngmark ovenfor skoggrensen.

P. rotundifolia L. Vanlig i skog, lier omrent til skoggrensen. Skavliåsen 366 m (N).

P. secunda L. Skavliåsen 295 m (N), Markenestind 600 m, Akselkjell (B), Høyset. Sjeldent i lyngmark i skogen.

Ranunculus acris L. Vanlig særlig på slåttemarkene, spredt til fjells. Markenestind 955 m, Sarrevarre 730 m.

R. auricomus L. Tennes, Skavliåsen 348 m (N). På eng og i li.

R. glacialis L. Henrikstind 490—686 m (N), Markenestind 1355 m, Rismålstind 1220 m, Hattavarre (B), Tamokfjell

1300 m (J), Sarrevarre 1450 m (J), Blåbærjell 1280 m, Kilafjell 594 m (N), Sørfjellstind 1043 m (N). Dessuten flere angivelser av Reinbeitekommisjonen. Vanlig til fjells ned mot skoggrensen.

R. nivalis L. Snefjell (R), Tennesåsen, Nattmålstind 700 m, Henrikstind 490 m (N), Markenestind 1275 m, Finnskaret 650 m (S + M), Rismålstind 790 m, Aksselfjell, Hattavarre (B), Sarrevarre 1200 m (J), Tamokfjell 1200 m, Vassdalstind (S + M), Blåbærjell 650 m, Sørfjellstind 590—834 m (N). Vanlig ved brebekker og på sneleier til fjells.

R. paucistamineus Tausch. subsp. *eradicatus* Læstad. Lombola ved Fjellfrøskvatn på sandstrand i vannlinjen (B).

R. pygmaeus Wahlenb. Nattmålstind, Henrikstind 490 m (N), Markenestind 1275 m, Rismålstind 1200 m, Blåbærjell 1250 m, Tamokfjell 980—1210 m (J), Sarrevarre 1400 m (J). På sneleier, i groper mellem steiner tilfjells.

R. repens L. Vanlig i bebodde strøk ved stranden, i tun og ved kuveier.

R. reptans L. Lombola ved Fjellfrøskvatn på sanden ved bredden.

Rhinanthus minor Ehrh. Vanlig over hele herredet i lavlandet på knauser og enger nær stranden, på torvtak. Mere spredt i fjell-liene til noe ovenfor skoggrensen. Tennesåsen 430 m.

Rhododendron lapponicum Wahlenb. Tennesåsen 400—525 m, Aksselfjell (Ny), Østre Omasvarres sydhelling (S + M). Blandt *Dryas* ovenfor skoggrensen.

Ribes rubrum L. Trollskogen 98 m (N), Vasseng, Furuskognes 172 m (N), Svenborg, Tamokfjell 450 m. I deltaet i Svenborg-elven fins den i stor mengde i olderskogen.

Rubus arcticus L. Strupen ved elvesvingen ovenfor skolehuset i vierkratt.

R. Chamaemorus L. Multemyrer finns i Sørkjosen, enkelte steder mellem Sagelvvatn og Takvatn og i Vassdal.

R. idaeus L. I de fleste litt tørre lier og urer omrent til skoggrensen. Sarrevarre 530 m (J), Tamokfjell 450 m.

R. saxatilis L. Vanlig på lyngmark, i lier til noe over skoggrensen. Sørfjellstind 590 m (N), Sarrevarre 760 m (J), Tamokfjell 800 m (J).

Rumex acetosa L. Vanlig særlig på dyrket mark og beboerde plasser. Sørfjellstind 671 m (N), Tamokfjell 680 m (J), Sarrevarre 760 m (J).

R. acetosella L. Tennes 75 m, Skjæret, Storsteinnes, Høyset, Brattli, Tamokfjell 680 m (J). Spredt på skrinn jord, rydninger og veikanter.

R. domesticus Hartm. Vanlig som ugress, på strendene.

Ruppia maritima L. var. *brevirostris* Asch. et Gr. Storsteinnes (Sm). Nordgrense.

Sagina Linnaei Presl. Tennesåsen 400 m, Storsteinnes 46 m (N), Hattavarre (B), Blåbærjfjell 690 m. Spredt på grus og på tørre bakker.

S. nodosa (L.) Fenzl. Storsteinnes (Nt), Holmenes. På skiferhyller nær sjøen.

S. procumbens L. Svartnes (N), Skjæret (N), Holmenes. På lignende voksesteder som foregående i skiferberg ved sjøen.

Salicornia herbacea L. Storsteinnes (Sm). Nordgrense.

Salix caprea L. Svartnes (N), Laksvatnbukt, Finntjellbakken 132 m (N), Bukta 38 m (N), Kjoshaug 83 m (N), Skavliåsen 108—340 m (N), Henrikstind, Kirstifjell, Tamokfjell 450 m, Kilafjell, Øvergård (N). Spredt i lier mot syd omtrent til skoggrensen.

S. glauca L. Skjæret (N), Storsteinnes (N), Skavliåsen 344 m (N), Nattmålstind, Furuskognes (N), Markenestind, Rismålstind, Aksselfjell, Sarrevarre 600—820 m (J), Tamokfjell 500—980 m (J), Vassdal, Blåbærjfjell, Kilafjell (N), Sørfjellstind 834 m (N), Øvergård (N). Den synes å være mest utbredt i de indre strøk.

S. hastata L. Svartnes 329 m (N), Tennesåsen 400 m, mellom Tennes og Storsteinnes (Gunnerus), Skavliåsen 249 m (N), innenfor Sørkjosen (N), Markenestind 540 m, Rismålstind, Aksselfjell, Sarrevarre 500 m (J), Tamokfjell 500—800 m (J), Blåbærjfjell, Kilafjell. Vanlig i grusskråninger, ur og lyngmark.

S. herbacea L. Vanlig til fjells på sneleier. Markenestind 1276 m, Blåbærjfjell 1280 m, Sarrevarre 1450 m (J). Nede ved sjøen er den ikke funnet.

S. lanata L. Tennesåsen 300—440 m, Nattmålstind, Skavliåsen 344 m (N), Furuskognes (N), Henrikstind 609 m (N), Markenestind 540 m, Rismålstind, Aksselfjell, Sarrevarre 530 m (J), Tamok-

fjell 680 m (J), Blåbærfjell, Sørfjellstind 348—758 m (N), Kila-fjell 488 m. Vanlig både i lavlandet og til fjells på myrer, også på grus og tørrere mark.

S. lapporum L. Vanlig på myrer i lavlandet i dalene, men også til fjells. Sarrevarre 530 m (J), Tamokfjell 800 m (J), Tennesåsen 440 m.

S. myrsinoides L. På kalkmyr og ved bekker. Tennesåsen 430 m, Laksvatnbukt, Storvatn nær Henrikstind (H + v. S), Markenestind, Svenborgdal, Aksselfjell, sydhellingen av Omasvarres (S + M), Reingjerdtind (S + M), Rismålstind 380 m, Melkefjell (S + M), Vassdal.

S. nigricans Sm. Vel den mest utbredte vierart i lavlandet i fuktige lier langs elvene, spredt til fjells. Sørfjellstind 558 m (N).

S. pentandra L. Skjæret 4 m (N), Storsteinnes (N), Skjånes (N), Holmenes, Lakselvdal, Markenesdal 300 m. Spredt nær stranden og langs elvene.

S. phyllicifolia Sm. Storsteinnes (N), Markenestind, Svenborgdal, Sarrevarre 530—820 m (J), Tamokfjell 500—880 m (J), Høyset, Vassdal. På kalkmyrer og til fjells.

S. polaris Wahlenb. Tennesåsen 380 m, Nattmålstind, Henrikstind 609 m (N), Markenestind 1235 m, Rismålstind 1100 m, Aksselfjell, Sarrevarre 1400 m (J), Tamokfjell 880—1030 m (J), Blåbærfjell 1230 m, Sørfjellstind 495—1012 m (N). Dessuten flere angivelser av Reinbeitekommisjonen. Vanlig til fjells fra skogsgrensen op mot de høieste topper.

S. reticulata L. Middagsbukt (R), Søndre Hestnes, Tennesåsen, Nattmålstind 650 m, Skavliåsen 239—329 m (N), Olsborg, Henrikstind 626 m (N), Markenestind 705 m, Rismålstind 910 m, Aksselfjell, Vitjarvagge (S + M), Tamokfjell 980 m (J), Blåbærfjell 940 m, Sørfjellstind 348 m (N), Sarrevarre 820 m (J). Sjeldent i lavlandet på steiner (Hestnes), vanlig på kalk i grusskråninger med *Dryas* til fjells.

Saussurea alpina (L.) DC. Vanlig på knauser, lyngmark og myr, på torvtak, til langt op i fjellet. Markenestind 795 m, Rismålstind 1010 m (steril), Sarrevarre 1250 m (J), Tamokfjell 1030 m (J), Blåbærfjell 910 m, Sørfjellstind 981 m (J).

Saxifraga aizoides L. Svartnes 301 m (N), Tennes 70 m, Tennesåsen, Trollskogen 98 m (N), Skavliåsen 236—249 m (N),

Henrikstind 209 m (N), Markenesdal, Markenestind 695 m, Rismålstind 380 m, Svenborgdal, Aksselfjell 280 m, Sarrevarre 800 m, Tamokfjell 720 m, Blåbærjfjell 910 m, Vassdal, Høyset, Sørfjellstind 596 m (N). Vanlig ved bekker og opkommer og på skifergrus.

S. cernua L. Tennesåsen 430 m, Nattmålstind 800 m, Henrikstind 511 m (N), Markenestind 1275 m, Rismålstind 1230 m, Aksselfjell, Sarrevarre 1450 m (J), Tamokfjell 1300 m (J), Blåbærjfjell 1240 m, Kilafjell, Sørfjellstind 523 m (N). Vanlig til fjells på fuktige steder i hamrer og på sneleier til de øverste topper.

S. foliolosa R. Br. Markenestind 1105 m, Sarrevarre 1000 m, Blåbærjfjell 1280 m. Sjeldent i høifjellet, ikke sett under 900 m.

S. groenlandica L. Henrikstind (N), Markenestind 1230 m. Rismålstind 1230 m, Sarrevarre 1450 m (J), Blåbærjfjell 1230 m. På tørr grus nær de høieste topper.

S. nivalis L. Svartnes 348 m (N), Tennesåsen, Nattmålstind, Holmenes, Markenestind 1275 m, Tverrelvdal 100 m, Rismålstind 1230 m, Aksselfjell, Sarrevarre 1450 m (J), Tamokfjell 980 m (J), Blåbærjfjell 1280 m, Vassdal, Kilafjell, Sørfjellstind 1012 m (N). På lavlandet i hamrer, til fjells vanlig til de høieste topper.

S. oppositifolia L. Vanlig på steiner og knauser ved sjøen, på nybrutte veiskræninger, i berg og hamrer til fjells til de høieste topper. Markenestind 1215 m, Rismålstind 1240 m, Sarrevarre 1450 m (J), Blåbærjfjell 1230 m.

S. rivularis L. Markenestind 1275 m, Tamokfjell 940 m.

S. stellaris L. Svartnes 329 m (N), Tennesåsen, Nattmålstind, Henrikstind 309 m, Markenesdal, Markenestind 1155 m, Rismålstind, Aksselfjell, Sarrevarre 1020 m, Tamokfjell, Vassdal, Blåbærjfjell, Sørfjellstind 162 m (N), Kilafjell 325 m (N). Ved bekker, på fuktig grus til langt op i fjellet. I lavlandet er den bare funnet ved bekker.

S. tenuis (Wahlenb.) H. Sm. Tennesåsen, Henrikstind (N), Rismålstind 850 m, Sarrevarre 1430 m, Tamokfjell 1030 m (J), Kilafjell 530 m.

Scirpus austriacus (Palla) Asch. et Gr. Vanlig på myr og fuktige steder omrent til skoggrensen (Tennesåsen 420 m).

S. uniglumis Link. Tennes, Skjæret, Holmenes, Skjånes, Storsteinnes (N), mellem Sagelv og Sørkjosen (N), Nordkjosbotn (L). På stranden og oversvømte strandenger.

Sedum acre L. Svartnes (N), Sernes, Tennes (N), Skjærret (N), Storholmen, Holmenes, Storsteinnes (N), Skavliåsen 256—367 m (N). Vanlig langs stranden på bergknauser, på torvtak, på kalkberg i Skavliåsen.

S. annuum L. Furuskognes ved Henrikstind i en sydlig 404 m (N).

S. roseum (L.) Scop. Sjeldent i lavlandet ved stranden (Storholmen), vanlig til fjells til nær de høieste topper, Markenestind 1250 m, Rismålstind 920 m, Sarreværre 1250 m (J), Sørkjellstind 1012 m (N).

Selaginella selaginoides (L.) Link. Vanlig på myr, fuktig gressmark, blandt mose til langt op i fjellet. Tennesåsen 430 m, Nattmålstind 650 m. Notert fra praktisk talt samtlige lokaliteter.

Sibbaldia procumbens L. Vanlig ovenfor skoggrensen på sneleier. Markenestind 1215 m, Nattmålstind 1000 m, Rismålstind 1100 m, Blåbærfjell 910 m, Sarreværre 1200 m (J). Sjeldent i lavlandet i gressklædt bjørkeli på Tennesåsen 170 m.

Silene acaulis L. Vanlig til fjells på lyngmark til nær de høieste topper. Sarreværre 1430 m, Blåbærfjell 1280 m, Sørkjellstind 1043 m (N). Sprett i lavlandet ved elvene og i dalene.

S. maritima With. Henrikstindens fot 254 m på noen år gammelt jordskred (N). På Furuskognes ved Henrikstind fins knauser av en serpentinlignende bergart, rimeligvis er det der den er funnet. Den er ikke funnet ved stranden.

S. rupestris L. Henrikstind 337—393 m (N), Tamokfjell 450 m. I lier mot syd.

Sinapis arvensis L. Storsteinnes i aker (N).

Solidago Virgaurea L. Vanlig i skog, på steinrøyser, i lier til langt over skoggrensen. Markenestind 855 m, Rismålstind 990 m, Sarreværre 820 m (J), Tamokfjell 880 m (J), Sørkjellstind 957 m (N).

Sonchus arvensis L. Vanlig på strendene.

Sorbus Aucuparia L. Vanlig i liene, buskformig også ovenfor skoggrensen. Tamokfjell 600 m (J), Sarreværre 760 m (J).

Sparganium hyperboreum Læstad. Storsteinnes (L), Bomstad (N), Langvassselv (B). I vann og småtjern, i grøfter.

Spergula arvensis L. Ugress i akrer. Skjærret (N), Storsteinnes (N), Sørkjosen (Nt), Bakkeringen, Høyset.

Stellaria calycantha (Ledeb.) Bong. Storsteinnes 7 m (N), Bomstad, Furuskognes (N), Strupen 90 m, Aksselfjell (Ny), Smørpund 70 m. I urer og på skyggefulle, fuktige steder i lavlandet.

S. crassifolia Ehrh. Svartnes til Hestnes (N), Lavangen, Søndre Hestnes, Tennes, Skjæret (N), Storsteinnes (N), Sørkjosen til Sagelv (N), Furuskognes (N). Vanlig ved stranden.

S. media (L.) Cyr. Vanlig som ugress i bebodde strøk, på stranden.

S. nemorum (L.) Cyr. Mellem Svartnes og Hestnes (N), Svartnes 2—219 m (N), Lavangen, Tennesåsen, Storsteinnes (N), Skavliåsen 137 m (N), Kjoshaug 83 m (N), Furuskognes (N), Henrikstind (N), Markenestind, Aksselfjell, Sarrevarre 350 m, Tamokfjell, Vassdal, Kilafjell 400 m, Sørfjellstind 619 m (N), Øvergård (N). Vanlig i frodige skoglier, ved bekker omtrent til skoggrensen.

Struthiopteris Filicastrum All. Vanlig i skog og lier i lavlandet til ca. 300 m.

Tanacetum vulgare L. På gamle hustufter i Tamokdal.

Taraxacum officinale Web. Vanlig fra sjøen op mot de høieste fjelltopper. Til fjells visstnok oftest som *T. croceum* Dt. Sarrevarre 1400 m, Markenestind 955 m, Rismålstind 1220 m, Tamokfjell 980 m (J).

Thalictrum alpinum L. Vanlig på enger, bakker, myr, blandt *Dryas*, fra nær sjøen til høit op i fjellet. Rismålstind 910 m, Sarrevarre 1000 m (J), Tamokfjell 1030 m (J), Blåbærjfjell, Sør-fjellstind 957 m (N).

T. flavum L. Tennes, Storholmen, Holmenes. Ved stranden på skjellsand, i vierkratt, på skifer.

Thlaspi arvense L. Storsteinnes på torvtak og i akrer (N).

Tofieldia palustris Huds. Vanlig på myrer og fuktig mark både i lavlandet og til fjells. Markenestind 795 m, Rismålstind 790 m, Blåbærjfjell 920 m, Tamokfjell 720 m (J).

Trientalis europaea L. Vanlig på tørre enger, i skog til noe over skoggrensen. Henrikstind 508 m (N), Sarrevarre 760 m (J).

Trifolium pratense L. Tennes i utmark 72 m, vel tilfeldig.

T. repens L. Ikke angitt av Norman. Nu fins den vanlig i bebodde strøk på marker og langs veier.

Triglochin maritimum L. Tennes, Storsteinnes (N), mellem Sagely og Sørkjosen, Sørkjosen (N). Strand, myr og i grøfter i Sørkjosen.

T. palustre L. Svartnes 219 m (N), Tennes, Skjæret (N), Grønnåsen 150 m (N), mellem Skjånes og Storsteinnes (N), Sørkjosen (N), Markenesdal. På stranden, fuktig eng og myr.

Trisetum spicatum (L.) Richt. Vanlig til fjells op på de høieste topper. Sarrevarre 1450 m. Den er ikke funnet under skoggrensen.

Trollius europaeus L. Vanlig på enger, i frodige lier til langt op i fjellet. Markenestind 840 m, Tamokfjell 980 m, (J), Sørfjellstind 981 m (N).

Tussilago Farfara L. Vanlig på marker, ved elver og bekker til noe over skoggrensen. Sørfjellstind 596 m (N).

Urtica dioica L. Vanlig som ugress i bebodde strøk, ellers spredt i urer: Storelvdal ved Nattmålstind, Skavliåsen 108 m (N), Tverrelvdal, Sørfjellstind 234 m (N).

Vaccinium Myrtillus L. Mest vanlig ovenfor skoggrensen i fjordens midtre og ytre del. Markenestind 800 m, Sarrevarre 940 m, Blåbærjfjell 610 m.

V. oxyccos L. **microcarpum* Turcz. Svartnes 116 m (N), Trollskogen 139 m (N), Storsteinnes 21 m (N), innenfor Sørkjosen (N). På myr og fuktig gressbunden *Empetrum*-mark (N).

V. uliginosum L. Vanlig både i lavlandet og til fjells. Markenestind 725 m, Rismålstind 850 m, Sarrevarre 760 m (J), Tamokfjell 800 m (J).

V. Vitis idaea L. Vanlig til noe ovenfor skoggrensen, spredt mellem steiner i høifjellet. Markenestind 1045 m. Rismålstind 1050 m, Sarrevarre 1070 m, Tamokfjell 1100 m (J), Blåbærjfjell 1270 m.

Valeriana excelsa Poir. Vanlig i frodige enger og lier til over skoggrensen. Kilafjell 530 m, Sørfjellstind 648 m (N).

Veronica alpina L. Spredt i lavlandet (Tennesåsen 200 m), vanlig til fjells på fuktig grus og sneleier. Markenestind 1155 m, Rismålstind 970 m, Tamokfjell 880 m (J), Blåbærjfjell 910 m, Sørfjellstind 957 m (N).

V. fruticans Crantz. På hamrer og skifergrus. Tennesåsen 390 m, Holmenes, Skavliåsen 249 m (N), Henrikstind 404 m (N),

Markenestind 520 m, Rismålstind 490 m, Akselkjell 280 m, Sarrevarre 820 m (J), Tamokfjell 800 m (J), Blåbærkjell, Kilafjell.

V. officinalis L. Skavliåsen 85 m (N), Myre (N), Furuskognes på sydside 181 m (N).

V. pumila All. Tennesåsen 350—420 m på sneleier med *V. alpina*.

V. serpyllifolia L. Vanlig i bebodde strøk, langs kuveier, spredt i skoglier (Tennesåsen).

Vicia cracea L. Vanlig langs strendene, veikanter, opover liene til nær skoggrensen. Henrikstind 404 m (N), Tennesåsen 420 m, Sørfjellstind 413 m (N).

Viola biflora L. Vanlig fra sjøen til langt op i fjellet. Markenestind 955 m, Rismålstind 880 m, Sarrevarre 1200 m (J), Tamokfjell 1030 m (J), Sørfjellstind 981 m (N), Nattmålstind 980 m.

V. canina L. Skjæret (N), Tennes, Bukta 36 m (N), Holmenes, Storsteinnes 46 m (N), Sagelyv, ved foten av Henrikstind (N), Sarrevarre 530 m (J), ved foten av Kilafjell (N). Mest i lavlandet i bakker mot syd.

V. epipsila Ledeb. Tennes, Storholmen, Olsborg, Storsteinnes (N), Sørkjosen (N), Strupen, Vassdal, ved foten av Kilafjell (N). På fuktige steder i skogen, ved bekker. Norman fant den i Sørkjosen som bunngress i tett bestand av *Equisetum palustre* over store myrflater.

V. palustris L. Svartnes 364—375 m (N), Tennes, Sørkjosen (N), Trollskogen 102 m (N), Høyset, Vassdal, Kilafjell 334 m (N), Sørfjellstind (N). Vanlig på fuktig gressmark og myr over hele herredet.

V. Riviniana Rehb. Sarrevarre 530 m (J), Tamokfjell 600 m (J).

V. rupestris Schm. Tennesåsen like nedenfor varden 520 m, med blomster stikkende op av nysneen 21. mai.

V. tricolor L. Storholmen i mengde, tilsynelatende vill.

Viscaria alpina (L.) G. Don. Tennesåsen 430 m, Nattmålstind 980 m, Henrikstind (N), Rismålstind 700 m, Sarrevarre 760 m (J), Tamokfjell 1030 m (J), Kilafjell 530 m, Sørfjellstind 897 m (N). Til fjells blandt steiner, på grus og i lyngmark.

Woodsia glabella R. Br. Tamokfjell i bergskorter. På fem steder mellem 600—1030 m (J).

W. ilvensis (L.) R. Br. Tverrelvdal nedenfor Strupen. Svenborg langs elven mellem mosegrodde steiner ca. 100 m o. h.

Zostera marina L. Malangseidet, Lavangen, Skjæret (N), Storsteinnes. Vanlig på leirbunn.

Litteratur.

- Blytt, A.: Nye Bidrag til Kundskaben om Karplanternes Udbredelse i Norge. Christiania Videnskabs-Selskabs Forhandlinger 1886. No. 7. Christiania 1886.
- Nye Bidrag til Kundskaben om Karplanternes Udbredelse i Norge. Christiania Videnskabs-Selskabs Forhandlinger for 1892. No. 3. Christiania 1892.
- Dahl, O.: Biskop Gunnerus' virksomhet II. Det Kongl. Norske Videnskabers skrifter for 1891—1893. Trondhjem 1893—1894.
- Floraen i Finnmark Fylke. Nyt Magazin for Naturvidenskaberne B. 69. Oslo 1934.
- Fries, Th. C. E.: Botanische Untersuchungen im nördlichen Schweden. Uppsala 1913.
- Gunnerus, J. E.: Flora Norvegica. Vol. II. Hafniae 1772 (1776).
- Holmboe, J.: Vaarens utvikling i Tromsø amt. Bergens Museums Aarbok 1912. Nr. 1. Bergen 1912.
- Juul, J. G.: Furuens utbredelse i Finnmark og Troms. Tiddsskrift for Skogbruk 1925. Oslo 1925.
- Jørgensen, E.: Orchis maculatus L. × Coeloglossum viride (L.) Hartm. Bergens Museums Aarbog 1908. No. 8. Bergen 1909.
- Jørgensen, R.: Die Höhengrenzen der Gefäßpflanzen in Troms Fylke. Det Kgl. Norske Videnskabers Selskabs Skrifter 1936. Nr. 8. Trondheim 1937.
- Norman, J. M.: Floræ arctice Norvegicæ. Christiania Videnskabs-Selskabs Forhandlinger for 1893. No. 16. Christiania 1893.
- Norges arktiske flora. Kristiania 1894—1901.
- Renbeteskommissionens af 1913 handlingar. Helsingfors, København og Uppsala 1914—1917.

Hippophaë rhamnoides L. og Isatis tinctoria L. i Troms fylke.

Av

PETER BENUM

1 tekstfigur.

Hippophaë rhamnoides fann eg ved Dyngeneset på vestsida av Rolla i juli 1938. Frå Sør-Rollnes og eit stykke nord om Hallevika, ligg det eit svært lag av grå leirskifer i fjellet, ca. 200—300 m opp frå sjøen. Det er på sine stader opp til 200 m tjukt og er synleg over heile Vågsfjorden som eit gråkvitt belte i fjellveggen. Heile laget er stupbratt mot vest med svære ras og skredurder nedanfor. Under dette laget ned mot sjøen stikk det fram ufsar og bergknattar av krystallinsk skifer og kalk.

Under skredurdene beint opp for Dyngeneset veks det lågt bjørkekratt til ca. 80—100 m o. h. Ovanfor er det skred og grasbakkar opp til det snaue leirskiferlaget. I dette bjørkekrattet fra 20 til 80 m o. h. og ca. 200 m frå sjøen fann eg *Hippophaë rhamnoides*. Planten veks her og der mellom kratt av bjørk og eine, helst på meir opne plassar. Eg talde over 100 einskilde busker spreidde over ei flatevidd på 3—4 dekar. Seinare såg eg også nokre busker på ei berghylle ca. 150 m lenger sør i lida. Derimot såg eg ingen ved dei opne skredurdene ovanfor krattet og heller ingen nede ved sjøen. Der planten veks er det fin gråvit sandmold frå leirskiferlaget ovanfor inn imellom stein frå skredurdene.

Dei fleste buskene er små og låge, jamt 30—50 cm høge. Inne i tettare kratt er dei noko høgare, opp til 90 cm. Dei som veks på meir open mark er både greinrike og friske, men inne i krattet er dei heller skrantute.

Alle eksemplar eg såg av planten var sterile, og når det ikkje var teikn til blomster i 1938 då det har vore så fin sommar her nord i to år, må ein gå ut ifrå at det er sjeldan planten blomstrar og sett frukt på denne staden. Men buskene har svære

røter med lange greiner i alle leier og som tydeleg heng saman med fleire andre busker. Det er difor sannsynleg at planten held seg på denne plassen ved rotskot. — Det ser elles ut til at det etterkvart blir vanskelegare for *Hippophaë*-buskene å berge seg. Bjørkekattet er i sterk vokster og held på og kjøver dei.

Av andre plantar på dette feltet noterte eg:

Rikeleg: *Juniperus communis*, *Betula odorata*, *Dryas octopetala*, *Empetrum nigrum*, *Arctostaphylos uva ursi*, *Vaccinium uliginosum*.

Spreidde: *Selaginella selaginoides*, *Festuca rubra*, *Carex rupestris*, *Carex capillaris*, *Tofieldia palustris*, *Gymnadenia conopsea*, *Helleborine atropurpurea*, *Silene acaulis*, *Thalictrum alpinum*, *Saxifraga oppositifolia*, *Saxifraga aizoides*, *Rubus saxatilis*, *Lotus corniculatus*, *Astragalus alpinus*, *Pyrola rotundifolia*, *Campanula rotundifolia*, *Antennaria dioeca*, *Sausurea alpina*.

Sjeldne: *Cystopteris montana*, *Carex panicea*, *Orchis maculata*, *Gymnadenia albida*, *Erigeron borealis*.

Opp i skredurdene fann eg m. a.: *Braya linearis* og *Euphrasia lapponica*. Under ein berghamar straks sørfor fann eg *Dryopteris Robertiana*.

I sine »Kalktufstudier i Gudbrandsdalen«, Kristiania 1921, har professor Rolf Nordhagen sett opp ei liste med kart over alle kjende finnestader for *Hippophaë rhamnoides* i Skandinavia, også dei fossile frå kalktuff. I Nord-Noreg er planten seinare også funnen i urd opp for Rognan (Saltdal) 24. juli 1926 (Ivar Jørstad), og ved Brømneset ved Løp (Bodin) 8. august 1923 (Andr. Notø. »Meget talrig — så nær sjøen at Vestfjordens bølger meget ofte slår over en del av den«). Frå begge stader ligg det eksemplarer i Botanisk Museum, Oslo. Sjølv har eg funne planten ved Leland i Leirfjord 28. juni 1928. Etter eksemplar i Botanisk Museum, Oslo, har apotekar P. Svendsen i 1893 samla *Hippophaë rhamnoides* i Trondenes. Det er helst truleg at Svendsen på eit eller anna vis har fått planten frå denne staden på Rolla, som før høyrd til Trondenes herad.

Isatis tinctoria vart første gongen funnen i Nord-Noreg av Sommerfelt i 1822 på Grønholmen utanfor Bodø. »In Grønholmen extra sinum saltensem plantam hanc inopinatae offendi« (S. C. Sommerfelt: Supplementum Floræ Lapponicæ. Christianiæ 1826). Då J. M. Norman leitte der i 1876, var planten »aldeles forsvunden«. Men tre år etterpå fann han *Isatis tinctoria* ved Elvenes i Lavangen, Troms fylke, »64 m o. h. på en ur nedenfor berghammere, i selskab med *Erysimum hieracifolium*. Kun 2 eksemplarer bemærkedes, det ene i knop, det andet i blomst 27. juni 1879«.

I sommar var eg ved Elvenes i Lavangen, og var då også oppe i den urda der det er sannsynleg at Norman fann planten. Men eg såg han ikkje der. Derimot fann eg, saman med stud. real. Nils Skaanes, *Isatis tinctoria* ca. 20 km lenger nord, ved Lasletta nord for Faksfjord i Dyrøy herad.

Om denne planten har professor Holmboe i »Nytteplanter og ugræs i Osebergfundet« (Osebergfundet, bd. V, Oslo 1921) ei utgreiing, med oppgave over kjende veksestader i Skandinavia no, om bruk og dyrkning gjennom tidene o. s. v. Då *Isatis tinctoria* no er så reint sjeldan her i landet, kunde det kanskje ha sin interesse å nemne litt om denne nye finnestaden.

Faksfjorden er ei brei fjordbukt som skjer seg inn i fastlandet nord for Salangen, Troms fylke. På nordsida ligg Kastnesåsen, 240 m høg, og stuper nokså bratt ned mot sjøen ved Lasletta, med flogberg og storsteinut urd. Det er ikkje kalk i berget. På ei hylle og opp gjennom ei skore i berget ovanfor Lasletta, ca. 80 m o. h. fann vi over 50 ekspl. av *Isatis tinctoria*, på ein nokså avgrensa plass. Dei fleste eksemplar var då, 21. juli 1938, mest avblomstra, men med mange skulper og halvmogne frø. Plantene var store og kraftige, opp til meterhøge.

Det gjeld det same her som for dei to veksestadene. Norman nemner: »På begge lokaliteter, der ligger fjærnt fra al kultur, må den være henbragt ved naturens egne hjælpemidler«. (J. M. Norman: Norges arktiske flora I, side 129). Her er det ca. 300 m til nærmeste kulturmark. Men det er lite sannsynleg at frøet skal vera kome dit langveges frå. Helst er vel frøet spreidd frå stader i nærleiken der planten i si tid har vore dyrka. Dette er også i samsvar med det som Holmboe skriv:

Fig. 1. *Hippophaë rhamnoides* frå Dyngeneset på Rolla, ca. 45 m høg busk.
Buskene rundt omkring er *Betula* sp.

»At vaidplanten i Norge optrær paa saa vidt adskilte steder, i forskjellige deler av landet, faar sin naturlige forklaring om vi paa disse steder opfatter den som forvildet fra en tid da planten blev dyrket her i landet.«

Men ein kjenner ikkje til at planten har vore dyrka her nord dei siste hundreåra, noko ålment i kvart fall. Professor Schübeler fortel i Norges Væxtrige II, side 317 at *Isatis* »giver modent frø ved prestegaarden i Maalselven«, så planten må ha vore dyrka der av sokneprest J. R. Landmark, venteleg ikring 1880. Det kan også hende at andre har gjort freistnad med å dyrke vaid her i seinare tider, t. d. då Selskapet for Norges Vel ikring 1812 «lod uddele frø til enhver som vilde gjøre forsøg». Men etter dei tilhøva som har vore i dei siste tider kan ein ikkje godt tenkje seg at det kan ha vore gjort slike freistnader i nærleiken av dei veksestader som ein no veit om.

Vaid som fargeplante er heilt ukjent no her nord, så vidt eg har høyrt. Men då planten er funnen i Osebergskipet, kan det vera truleg at han har vore dyrka og brukta til farging også her nord, til den tid at han vart avløyst av indigo.

Heile dette strøket nord for Faksfjorden og rundt neset nord til Kastnes, ein veg på ca. 3 km, ligg lagleg til på mange måtar, og det er sannsynleg at her har budd folk gjennom lange tider. På Elvenes i Lavangen bur det ikkje folk no, men der har budd folk før, og visstnok lenge. Det er difor mest rimeleg at planten på dei noverande veksestadene i Troms fylke i si tid er forvilla frå dyrkingsland i nærleiken, og at han sidan i lange tider har halde seg på desse stadene. Planten er toårig, så han må her ha sett moge frø temmeleg årvisst.

I nærleiken og ikring veks også *Polygonum Convolvulus*. Denne planten er elles temmeleg sjeldan her nord, og fins helst berre som tilfellig ugras i åker. Men her veks han i urdene og er heilt naturalisert. Noko ny innvandring kan ikkje heller dette vera, dertil er planten for mykje utbreidd. Han veks nemleg nokså vanleg og ofte rikeleg heile lia innetter, heilt til botnen av fjorden. Ein kunde kanskje tenkje seg at innvandringa av desse to plantane heng saman på ein eller annan måte.

I nærleiken veks også *Potentilla argentea* og *Geranium Robertianum*. Det er ny nordgrense for både desse artane.

Poa annua L. × supina Schrad. funnen i Norge.

Av

SVEN KILANDER

Med 1 textfigur.

Först under de allra senaste åren har värdet som art av *Poa supina* Schrad. blivit bekräftat. Under långa tider har den sammanblandats med *P. annua* L. Detta beror på dels att en av dess viktigaste karaktärer, nämligen ståndarknapparnas längd, först observerats på senare tid (Lindberg 1932), dels att *P. annua* som bekant är en mycket mångformig art. För några år sedan fann J. A. Nannfeldt i svenska muséer ett flertal ark av *P. supina* och från fem insamlingar även dess helt sterila hybrid med *P. annua* (Nannfeldt 1935). Senare har Nannfeldt kartlagt de dittills kända nordiska förekomsterna av *P. supina* (Nannfeldt 1937). Under det att den i Sverige redan är känd från flertalet landskap mellan Skåne och Jämtland, föreligger från Norge endast en insamling, gjord för omkring hundra år sedan av M. N. Blytt i Oslo. Konservator Johannes Lid har välvilligt meddelat, att på dess etikett står: »*Poa annua* β *supina* Rchb, Icon. II. P LXXXII. f. 1622. Christiania Bl.«, skrivet av M. N. Blytt. Den är nämnd i hans *Christianiaflora* (Blytt 1844, sida 70). Senare har dock *P. supina* åtminstone i flera fall kommit att förväxlas med former av *P. annua*, ty även om M. N. Blytt sedan skriver: »*P. annua* — *supina*. Med lidt krybende Rodstok, opstigende Straae, ensidige Topgren, broget farvede Smaaax«, (Blytt 1861 sida 112), vilket stämmer på *P. supina*, så måste han ha räknat hit även *supina*-liknande former av *P. annua*, något som framgår av hans påstående, att »Afarten har samme Udbredelse som Hovedarten.«

Innan jag går att omtala det fynd, som rubriken anger, vill jag nämna något om *P. supina*'s egenskaper. — Till skillnad från *P. annua* varierar *P. supina* föga. Den är alltid flerårig, och från skottbaserna utgå ofta ovanjordiska utlöpare. Vippan

är mycket karakteristisk. De vanligen brokigt färgade småaxen sitta långt ut på vippgrenarna, på de nedre äro vanligen 2—3—4 småax tätt hopträngda. Småaxen äro mindre och relativt bredare än de vanligen äro hos *P. annua*. Ståndarknapparna, som hos *P. annua* endast sällan överskrida 1,0 mm:s längd, äro hos *P. supina* omkring 1,6 mm., nästan lika långa som blomfjällen. Fig. 1 ger ett gott intryck av *P. supina*'s habitus. Till skillnad från *P. annua* har *P. supina* en begränsad blomningstid. I södra och mellersta Sverige samlar man den säkrast i maj och juni. Den tycks föredraga fuktig, beskuggad mark; många svenska lokaler utgörs av trampade, fuktiga skogsstigar.

Hybriden *P. annua* × *supina*, nu känd från flera lokaler i Sverige, faller vanligen med de mesta av karaktärerna inom variationsområdet för *P. annua*. Dock är den nästan genomgående perennerande. Ståndarknapparna äro längre än vad som är vanligt hos *P. annua*, nämligen 1,0—1,3 mm. — Hybriden har betydligt längre blomningstid än *P. supina*. I Östersundstrakten i Jämtland har jag sálunda sett den på tre lokaler blomma i mitten av augusti, då *P. supina* redan varit överblommad i ca 5 veckor. Ja, i fält torde hybriden lättast känna igen under senare delen av blomningstiden, då på grund av steriliteten de tomma, icke sönderfallande småaxen kontrastera mot *P. annua*'s svällda eller sönderfallna småax.

Fyndet av *P. annua* × *supina* gjorde jag den 28 juli 1938 på en trampad, något fuktig skogsväg ca 300 m söder om Hell järnvägsstation, Nord-Trøndelag. Jag fann endast ett exemplar och sökte förgäves efter *P. supina*, som med all sannolikhet finns på lokalen, fast den vid mitt besök redan vissnat ned. *P. annua* fanns däremot, fast till stor del även den överblommad. En ingående analys av hybriden vore föga givande, dels emedan jag saknar *P. supina* från lokalen, dels emedan mitt *P. annua*-material därifrån är ganska dåligt. Det ovan generellt sagda om hybriden gäller även i detta fall: habitus huvudsakligen av *P. annua*, men den är mattbildande och perennerande, antherer 1,0—1,3 mm långa. Med all sannolikhet kommer *P. supina* att anträffas på många ställen i Trøndelagen, eftersom den i västra Härjedalen och Jämtland förekommer på flera lokaler, som ligga mindre än 10 kilometer från norska gränsen.

Fig. 1. *Poa supina* Schrad., från Småland, Mistelås sn., Tagel, 30 maj 1913.
 $\frac{9}{10}$ nat. storl. — Efter Nannfeldt, 1935.

Litteratur.

- Blytt, M. N., *Enumeratio plantarum vascularium, quæ circa Christianiam, sponte nascuntur.* Christiania 1844.
— *Norges Flora, 1ste Deel.* Christiania 1861.
Lindberg, Harald, *Itinera mediterranea. (Acta Societatis Scientiarum Fennicæ. Nova Series B. Tom 1. N:o 2.)* Helsingfors 1932.
Nannfeldt, J. A., *Poa supina Schrad. i Sverige och dess hittills förbisedda hybrid med P. annua.* (Botaniska Notiser 1935.) Lund 1935.
— *Om Poa supinas utbredning i Norden.* (Botaniska Notiser 1937.) Lund 1937.
-

Planteliste frå Velfjord i Nordland.

Av

KNUT STROMPDAL

Velfjord er i Sør-Helgeland. Fjorden med same namn som bygda skjer seg inn i landet litt nord for Brønnøysund, og inne i landet greiner han seg ut i fleire fjordarmar, som saman med fjella på sidene deler bygda i fleire åtskilde grender. På nordsida er det Nordfjordan kring fjordarmane Okfjord, Storfjord, Lessfjord og Lessbørja, lenger inne Storbørja kring fjordarmen av same namn. Inn for hovedfjorden og som eit framhald av denne er Råken og Langfjord. På sørsida av hovudfjorden er det ytst Sørfjord og lenger inne Heggfjord. Grendene her er lengst ute Salbugrenda, lenger inne Seterlandet og Vesterbygda. Mellom Sørfjord og Heggfjord er det ytst Drogøyhalvøya og lenger inne Hilstadgrenda eller Nerbygda. Lenger inne i landet og lengst sør ligg Øverbygda. Mellom Heggfjord og Langfjord er det Oppsjøgrenda, og kring indre delen av denne fjordarmen ligg Langfjordgrenda. Velfjord grensar mot sør til Bindal og Vik, mot vest til Brønnøy, mot nord til Vevelstad og mot aust til Vefsn og Grane.

Storparten av fjellgrunnen på nord- og austsida av fjorden er granitt. På austsida frå Lausfjell og sørover er det gneis, likeins sørretter frå indre parten av Sørfjord. Heile Heggehalvøya, Rødliheia og Sausfjellet er gabbro. På bæ sider av Langfjorden og sør til Sausvatn er det glimmerskifer. Dessutan er det liknande bergslag ved Seterlandet og nord og sør for inste enden av Storbørja. Ikring Heggfjorden finst det olivinstein (serpentin) fleire stader. Elles er det kalklag innimellan desse bergslaga. (J. Rekstad: Geologisk generalkart over Vega med beskrivelse. Norges geologiske undersøkelse nr. 80. Kristiania 1917.)

J. M. Norman var i Velfjord i juli 1882 og serleg på Heggehalvøya, Råkhatten og i Sausgrenda (J. M. Norman: Yderligere Bidrag til Kundskaben om Karplanternes Udbredning i det nordenfjeldske Norge søndenfor Polarcirkelen. Archiv for Matematik og Naturvidenskab, Bind 8. Kristiania 1883).

Ove Dahl var i Velfjord 1911 og 1912, og var rundt heile bygda (Ove Dahl: Botaniske undersøkelser i Helgeland II. Videnskabsselskabets skrifter I. Mat.-Naturv. klasse 1914. Nr. 4. Kristiania 1915).

Med stipend frå Tromsø Museum har eg botanisert på ymse stader og til ymse tider sidan 1931, så floraen i Velfjord skulde no vera tåleg godt granska. Til Nordfjordan var eg ei ferd i 1932 og ei 1933. Til Engelvik og Råken ved Langfjord var eg i 1931 og 1932. I Langfjordgrenda elles botaniserte eg i 1931, 1932 og 1935. I dei andre glandene har eg botanisert noko kvart år sidan 1931 meir eller mindre, med undantak av Øvrebygda, der eg berre var i 1933 og 1936.

Fjellfloraen er serleg rik på Kjemfjell, Grunnvassaksla, Lauvasstind og Snøfjell i Storbørja. På større eller mindre kalkfelt finst det her ein utruleg rik vegetasjon, medan det elles er berre audt berglende rundt ikring. Elles er det og ein interessant fjellflora på Kvernhatten i Øverbygda og på Seterfjell på Seterlandet. Strandfloraen er derimot oftast fatig på planter, for berget skrår dei fleste stader beint ned i sjøen. I sume lune viker med sand- eller leirbotn kan floraen likevel vera nokså rik, men ikkje med mange arter på kvar stad. I låglendet elles er floraen serleg rik på kalkfelta. Som serleg interessante stader kan eg nemna: Sildvika på Seterlandet, strøka Hegge—Strøm og Hegge—Breivik, Engelvik og liene mot Råkhatten, Klausmark i Nordfjordan, og Bjørnli—Børja—Strompdal i Storbørja. Dette for å nemna nokre stader; eg lyt elles visa til plantelista.

Eg har funne ikring 100 nye karplanter for Velfjord; av dei er 46 nye for Sør-Helgeland (merkte: Nye for S. H.). 10 av dei er nye for Nord-Noreg. 13 har si til no kjende nordgrense i Velfjord: *Lycopodium inundatum*, *Sparganium affine* × *Friesii*, *Sparganium glomeratum*, *Rhynchospora alba*, *Rhynchospora fusca*, *Humulus Lupulus*, *Brassica napus*, *Brassica oleracea*,

Lepidium sativum, *Cotoneaster integrifolia*, *Geranium lucidum*, *Rhamnus Frangula* og *Utricularia ochroleuca*.

Det innsamla materialet er gjennomsett av overlærar Peter Benum og dei fleste av dei meire interessante artene har han og revidert namnfestinga av plantene for meg, og både for dette og for all studnad og hjelp med manuskriptet og velvilje elles sender eg han min beste takk. Konservator Johannes Lid har og sett gjennom og revidert namnfestinga av ein del plantar for meg, så eg sender honom og så mykje takk.

Woodsia alpina (Bolt.) Gray. På berglende: Grindal i Børja. Strompdal. Klausmark. Hegge. Tarmaun. Øverås. Breivik. Engelvik. Råkhatten. Stordalsknausane i Tetingdal.

W. ilvensis (L.) R. Br. På berglende: Børja. Strompdal. Engelvik. Børjeøyri. Bjørnli i Granås. Klausmark. Øverås. Saus. Strøm. Tarmaun. Rødli. Seterland fl. st. Hegge. Mortenøy. Sildvik. Høllines. Hilstad. Naustvik.

Cystopteris fragilis (L.) Bernh. Vanleg til over skogsgrensa.

C. montana (Lam.) Bernh. Strompdal. Lauvasstind. Grunnvassdal. Ved Seterfjell. Tarmaun.

Struthiopteris Felicastrum All. Skoglier, vanleg.

Dryopteris austriaca (Jacq.) Woynar. Skog og lier, vanleg.

D. Filix-mas (L.) Schott. Skoglier og urer, vanleg.

D. Linnaeana C. Chr. Vanleg i skogtrakter.

D. Oreopteris (Ehrh.) Maxon. Bjørkelier og grasglenner, helst i lægre fjelltrakter: Strompdal (ned til 100 m o. h.). Tosdalane sør for Tetingvatn og føretter til opp for Nordfjellmark. Lomsdal. Klausmark.

D. Phegopteris (L.) C. Chr. Vanleg i skogtrakter.

D. Robertiana (Hoffm.) C. Chr. Rett vanleg i skog og kratt: Engelvik. Strompdal. Høllines. Klausmark. Tarmaun. Fjelddalselv. Naustvik. Breivik. Hallaraun.

Polystichum Braunii (Spenn.) Fee. Skoglier og urer, heller vanleg på kalk: Børja. Strompdal. Klausmark. Engelvik. Råkhatten. Tarmaun. Juvatn. Nordfjellmark. Saus. Strøm. Langfjord. Graven. Breivik.

P. lonchitis (L.) Roth. I skog og berglende på kalk, vanleg. Veks i Grunnvassdal, Lauvassdal og Henrikdal høgt over skoggrensa.

Athyrium alpestre (Hpe.) Ryl. Fjelltrakter til snøgrensa, vanleg.

A. Filix-femina (L.) Roth. Skoglende, vanleg.

Asplenium ruta-muraria L. Berglende på kalk: Strompdal. Lauvassdal i ei høgd av kring 600 m o. h. Børja. Klausmark. Heggeholmen.

A. Trichomanes L. Berglende, helst på skifer og kalk. Veks ikkje så høgt til fjells som *A. viride*: Strompdal. Granås. Børja. Breivik. Klausmark. Engelvik. Mortenøy. Hegge. Rugås. Høllines. Hommelli.

A. viride Huds. Berglende, serleg på skifer og kalk: Strompdal. Børja. Børjeøyr. Granås. Langås. Breivik. Hegge. Rugås. Naustvik. Hilstad. Strøm. Seterland fl. st. Nordfjordan fl. st. Engelvik. Råken. Langfjord. Mortenøy. Lauvassdal. Grunnvassdal. Tosholdalane. Øverås. Saus. Og fleire stader.

Blechnum spicant (L.) J. E. Sm. Lyng og våtlend mark i skoglende, vanleg.

Allosorus crispus (L.) Bernh. Berglende til fjells: Strompdal ned til 100 m o. h. Grunnvassdal. Lauvassdal. Snøfjell. Råkhatten. Laufsjell. Kjemfjell. Tosholdalane. Daumannsfjell. Øyrtind. Lisbørjefjell. Fjell ved Klausmark.

Polypodium vulgare L. Berglende, helst på kalk, vanleg.

Botrychium boreale Milde. Grasbakker: Strompdal, 140 m o. h. Drogsoyholmane. Ny for S. H.

B. lunaria (L.) Sw. Grasbakkar og bekkestrender: Strompdal. Grunnvassdal. Lauvassdal. Kjemfjell i ei høgd av 800 m o. h. Børja. Drogsoyholmane. Mortenøy. Breivik. Nevernes. Heggeholmen. Engelvik. Tosholdalane.

B. multifidum (Gmel.) Rupr. Lomsdal på innmark 170 m o. h. I alt funne 8 eksemplarer. I Nordland før berre kjent frå Saltdal.

Equisetum arvense L. På leirjord, vanleg i lægre strøk, til fjells sjeldan.

E. hiemale L. I urer og på graslende og elvestrender: Strompdal. Børja. Storfjord. Tetingdal. Grunnvassdal 350 m o. h.

E. limosum L. Ved vatn: Rødlivatna. Svanvatna. Rugåsvatn. Flotvatn. Høllinesvatn. Vatn på Seterland.

E. palustre L. Våtlende, bekke- og elvestrender, vanleg.

E. pratense Ehrh. Skog og kratt i låglendet, vanleg.

E. scirpooides L. C. Rich. På våtlend grus og kalk: Børjeøyri 15 m o. h. Kjemfjell 800 m o. h.

E. sylvaticum L. Vanleg i skoglende, sjeldnare ovan skoggrensa.

E. variegatum Schleich. Til fjells på våtlend grus og kalk: Grunnvassdal. Grunnvassaksla. Kjemfjell. Lauvasstind. Snøfjell. Tosholdalane. Tetingdal. Råkfjell. Kvernhatten. Seterfjell.

Lycopodium alpinum L. Lyngmark i skoglende og til fjells, vanleg.

L. annotinum L. Skoglende til skoggrensa, vanleg.

L. clavatum L. Skoglende til skoggrensa, vanleg.

L. Complanatum L. Lyngmark: Strompdal. Ny for S. H.

L. inundatum L. Lomsdalsheian i Strompdal 160 m o. h. På dy ved eit vatn. Ny for Nord-Noreg. Nordgrensa var før ved Namsos.

L. selago L. Vanleg til høgst på fjella.

Selaginella selaginoides (L.) Link. Våtlende, vanleg til høgst på fjella.

Isoëtes echinosporum Dur. I vatn: Svanvatn. Tjønner i Lomsdal, Strompdal, Klausmark, Tetingdal og på Råkfjell. Durmålvatn. Rødlivatna. Tjønner og vatn på Seterland. Høllinesvatn.

I. lacustre L. I vatn: Tjønn på Råkfjell. Tjønner i Tetingdal. Tjønner i Lomsdal. Høllinesvatn.

Pinus silvestris L. Turre rabbar og lier og på lægre fjellheiar, vanleg.

Picea Abies (L.) Karst. Vanleg i låglendet. Større samanhangande skogar er det i Storbørja, Langfjordgrenda, Øverbygda, Nerbygda, Vesterbygda og Seterland. I Salbugrenda er det berre ei og anna grantella. I Nordfjordan er det heller ikkje mykje granskog; i Klausmark finst såleis berre eit einskilt tre.

Juniperus communis L. Vanleg til høgt på fjella.

Sparganium affine Schnizl. I vatn og tjønnar, eller bekkesike. Vanleg til over skoggrensa.

S. affine Schnizl. \times *Friesii* Beurl. I vatn: Høllinesvatn. Ny for Nord-Noreg.

S. glomeratum Læst. Ved vatn og bekkesike: Rugåshylla. Ved Svanvatn. Ny for Nord-Noreg. Grong i Namdal er før nemnt som nordgrense.

S. hyperboreum Læst. Ved eit bekkesike: Øverås.

S. minimum (Hartm.) Fr. I vatn, bekker og tjønner: Åkerhaugtjønna. Ol-Bentsatjønna. Sevtjønna. Bekkesike og tjønn på Oppsjøen. Høllinesvatn. Salttjønna. Svanvatn. Tjønn nordan Hallaraun. Bekkesike på Øverås, og på Gåsheia.

S. ramosum Huds. f. *microcarpum* Neum. I og ved vatn: Lesshøllinesvatn og elva ned til Høllinesvatn.

Zostera marina L. I grunne bukter og sund i sjøen, vanleg.

Potamogeton alpinus Balb. I vatn, bekker og tjønner: Seterland. Sørfjell. Strompdal. Tetingdal. Juvassdal. Straumane på Saus. Høllinesvatn.

P. filiformis Pers. I vatn: Rødlivatna. Høllinesvatn. Vatn og tjønner på Seterland.

P. gramineus L. I vatn og tjønnar: Salbugrenda. Seterland. Juvassdal.

P. natans L. I vatn, vanleg: Salbugrenda. Seterland. Vesterbygda. Nerbygda. Øverbygd. Durmålvatn. Vatn i Lomsdal.

P. nitens Web. (*P. gramineus* \times *perfoliatus*). I vatn: Storvatn. Bruvatn. Høllinesvatn.

P. pectinatus L. I brakkvatn: Tjønn på Brattåsholm.

P. perfoliatus L. I vatn: Seterland. Vesterbygda. Nerbygda. Øverbygda. Durmålvatn.

P. praelongus Wulfen. Høllinesvatn. Funne av Ove Dahl, men det har ikkje lukkast meg å finna den i Velfjord. Truleg sjeldan.

P. pusillus L. I vatn: Durmålvatn. Svanvatn. Rødlivatn. Høllinesvatn. Vatn på Seterland.

Ruppia maritima L. Tjønn på Heggeholmen og på Brattåsholmen. Seterlandsosen.

R. spiralis Dum. I brakkvatn: Tjønn på Heggeholmen.

Triglochin maritimum L. Strender ved sjøen, vanleg.

T. palustre L. Myr. Nok så vanleg i låglendet. Til fjells sjeldan: Grunnvassaksla 500 m o. h.

Scheuchzeria palustris L. På myr i ei høgd av frå 150—200 m o. h.: Lomsdal. Strompdal. Tetingdal. Ny for S. H.

Phalaris arundinacea L. Lauvskoglier og elvestrender, heller vanleg. Går i Grunnvassdal opp om skoggrensa.

Hierochloë odorata (L.) Wahlenb. Våtlende: Strompdal. Lauvassdal. Grunnvassaksla kring 800 m o. h. Børja. Klavbekkdal. Børjeøyr. Tetingdal. Breivik. Seterfjellet. Hommelli. Tosholdalane. Nevernes.

Anthoxanthum odoratum L. Grasmark og til fjells, vanleg.

Milium effusum L. Skoglende, vanleg i låglendet. Lauvassdal mellom *Salix lanata* 500 m o. h.

Phleum alpinum L. Fjelltrakter vanleg, sjeldnare ned i skoglendet.

P. pratense L. Dyrka eng vanleg, naturleg eng sjeldan.

Alopecurus geniculatus L. Våtlende, helst ved små bekkesike i lægre trakter, nokså vanleg. — *A. aequalis* Sobol. har det ikkje lukkast meg å finna i Velfjord.

A. pratensis L. Eng, frå først forvilla: Strompdal. Hegge.

Agrostis borealis Hartm. Fjellier vanleg til snøgrensa.

A. canina L. Eng, heller vanleg i lægre strøk.

A. stolonifera L. Sjøstrender, vanleg.

A. tenuis Sibth. Grasmark, vanleg til bjørkskoggrensa; går i Lauvassdal og Grunnvassdal opp om skoggrensa. Grunnvassaksla 760 m o. h.

Calamagrostis epigejos Roth. På kalkrik mark i lægre strøk heller vanleg: Børja. Strompdal. Børjeøyr. Tetingdal. Breivik. Hegge. Hellines. Nepås. Rødli. Graven. Tarmaun. Halrlaraun. Brattåssjø.

C. neglecta (Ehrh.) Fl. d. Wett. Sjøstrender, vanleg. Sjeldnare noko frå sjøen: Hølliaun. Landfjellklubben (kring 500 m o. h.).

C. purpurea Trin. Skoglende, lier og bekkestrender, vanleg til ovan tregrensa.

Deschampsia alpina (L.) R. et Sch. Våtlende til fjells: Lauvassdal. Lauvassstind. Middagstind. Grunnvassdal. Daumannsfjell. Kjemfjell. Snøfjell. Tetingen. Råkfjell. Tosholdalane.

D. caespitosa (L.) PB. Eng og lier vanleg til skoggrensa.

D. flexuosa (L.) Trin. Grasmark, vanleg til ovan skoggrensa.

Trisetum spicatum (L.) Richt. Grunnvassaksla. Kjemfjell. Lauvasstind. Ny for S. H.

Avena pubescens Huds. Tørre bakker på kalk nær sjøen, vanleg. Grunnan i Børja. Børjeøyri. Breivik. Rødli. Øverås. Nepås. Hallaraun. Høllines. Drogsoy. Mortenøy. Drogsoyholmane.

Arrhenatherum elatius (L.) M. et K. Strender ved sjøen: Breivik. Mortenøy. Børjeøyri. Drogsoyholmane.

Phragmites communis Trin. I og ved vaten: Rødlivatna. Flotvatn. Høllinesvatn. Sausvatn. Strengevatn. Julsaunvatn. Vaten ved Hallaraun.

Molinia caerulea (L.) Moench. Våtlende, vanleg til høgt på fjella.

Catabrosa aquatica (L.) PB. Våtlende: Rugåshylla.

Melica nutans L. Kratt og berglier. Vanleg i lægre strøk.

Dactylis glomerata L. Turr eng og krattlier: Hommelstø. Hilstad. Naustvik. Breivik. Høllines. Hallaraun. Seterland fl. st. Engelvik.

Poa alpigena (Fr.) Lindm. Eng og grasmark, vanleg i låglendet. Til fjells her og kvar til ovan skoggrensa. I låglendet helst som var. *domestica* Læst.

P. alpina L. Bakkar og berg; vanleg til fjells, meire sjeldan i låglendet, men veks heilt ned til sjøen.

P. annua L. Gardsplassar og ved buvegar, vanleg.

P. flexuosa Sm. Øvst på fjella: Lauvasstind. Grunnvassaksla. Snøfjell. Kjemfjell. Lausfjell. Breivasstind. Kvernhatten.

P. glauca Vahl. Urer og berglende, vanleg til fjells. — Subsp. *glaucaantha* Gaud., på liknande stader som hovudformen, vanleg.

P. irrigata Lindm. Tørre enger: Strompdal. Ikke før nemnt for S. H.

P. nemoralis L. Kratt og lier, vanleg til skoggrensa.

P. pratensis L. (s. str.). Eng, innkome med kjøpt grasfrø: Strompdal.

P. trivialis L. Eng. Vanleg i låglendet.

Puccinellia maritima (Huds.) Parl. Sjøstrenger, vanleg.

P. retroflexa (Curt.) Holmberg. Sjøstrenger, vanleg.

Festuca ovina L. Tørre bakkar og berglende, vanleg til opp til snøgrensa.

F. pratensis Huds. Eng: Strompdal. Granås. Mortenøy. Hegge. Hilstad. Naustvik. Høllines. Hølliaun.

F. rubra L. Eng og sjøstrender; vanleg i låglendet, her og kvar til fjells til ovan skoggrensa.

F. vivipara L. På same slags lende som *F. ovina*, men kan sumtid og finnast på myr. Vanleg, serleg til fjells.

Bromus arvensis L. I åker, tilfellig: Strompdal.

Lolium perenne L. I dyrka eng, tilfellig: Strompdal.

Agropyron caninum (L.) PB. Graslier og urlende, nokså vanleg i låglendet. Til fjells, sjeldan: Tosholdalane. Grunnvassaksla 1000 m o. h.

A. repens (L.) PB. Helst i åkrar og på gardsplassar: Strompdal. Naustvik. Nerås. Klausmark. — Sjeldnare på sjøstrender: Mortenøy. Naustvikos.

A. violaceum Hornem.. Bakkar og rabbar til fjells: Lauvassdal. Grunnvassdal. Grunnvassaksla. Henrikdal. Kjemfjell. Klavbekkdal. Tosholdalane. Kvernhatten.

Elymus arenarius L. Sjøstrender her og kvar: Børja. Drogsoy. Holmen. Vandalsvik. Salbu.

Eriophorum latifolium Hoppe. Myr, berre i låglende; her og kvar, men finst i alle grrendene i bygda.

E. polystachyon L. Myr og vasspollar, vanleg til opp mot 350 m o. h.

E. Scheuchzeri Hoppe. Myr; vanleg, serleg til fjells.

E. vaginatum L. Myr, vanleg.

Scirpus aciculatus L. På dy og mudder, overfløymd ved høg vassstand, i og ved vatn: Høllinesvatn. Ny for S. H.

S. austriacus (Palla) A. et Gr. Myrlende, vanleg til høgst på fjella.

S. palustris L. (Irekna *S. mamillatus* Link.) Strenger og bekkesike. Sjeldan i Nordfjordan, Storbørja og Langfjord, elles vanleg.

S. pauciflorus Lightf. Dy og våtlende; vanleg på sjøstrender; på bekkestrender og vasstrender av og til.

S. rufus Sehrad. Sjøstrender og våtlende strandenger, vanleg.

S. trichophorum A. et Gr. Myrlende, vanleg.

S. uniglumis Link. Sjøstrender, vanleg.

Rhynchospora alba (L.) Vahl. Myrlende: Lomsdal 170 m o. h. Nordgrense.

R. fusca (L.) Dryand. Øvjemyr. Lomsdal 170 m o. h. Ny for Nord-Noreg; nordgrensa var før i Romsdal.

Kobresia Bellardii (All.) Vegland. Tørre bakkar til fjells: Grunnvassaksla. Kjemfjell. Kvernhatten. Seterfjell.

Carex alpina Sw. Våtlende, vanleg, serleg til fjells.

C. alpina × *atrata*. Grunnvassaksla.

C. aquatilis Wahlenb. Våtlend grasmark: Lauvasstind. Drøgsøyholmane. Brattåsholmen.

C. atrata L. Våtlende lier og urer, vanleg til høgst på fjella. Veks å segja heilt ned til sjøen.

C. atrofusca Schkuhr. På kalkrik mark, vanleg til fjells: Grunnvassdal. Henrikdal. Lauvasstind. Kjemfjell. Snøfjell. Tosholdalane. Kvernhatten. Seterfjell. — Sjeldnare i låglendet: Strompdal på heimeeng, Klavbekkdal ned til sjøen.

C. brunnescens (Pers.) Poir. Grasmark og våtlende bergglenner; vanleg, serleg noko frå sjøen.

C. brunnescens × *dioica*. Myr: Strompdal.

C. canescens L. Noko våtlend grasmark; vanleg i laglendet, sjeldnare til fjells.

C. canescens × *Lachenalii*. Våtlende: Strompdal 200 m o. h.

C. capillaris L. Våtlende, vanleg til høgt til fjells.

C. capitata Soland. Myrlende: Tetingdal. Ny for S. H.

C. chordorrhiza Ehrh. Myr: Strompdal. Børja. Hommelli. Rugås. Bru. Høllines. Drøgsøyholmane.

C. diandra Schrank. Ved tjønner: Rugåshylla. Hommelli. Drøgsøyholmane.

C. digitata L. Bakkar og kratt, vanleg på kalkrik mark.

C. dioica L. Myrlende; vanleg til 180 m o. h.

C. dioica × *incurva*. Strandeng: Drøgsøyholmane. Okan.

C. dioica × *Lachenalii*. Myrlende: Strompdal. Grunnvasslia.

C. diversicolor Cr. Strandeng: Engelvik. Drøgsøyholmane. Mortenøy. Aspås. Nevernes. Høllines. Råken. Setra.

C. flava L. Våtlende og myr, vanleg til 180 m o. h. Høgare meire sjeldan: Grunnvassdal 400 m o. h.

C. glareosa Wahlenb. Sjøstrender: Lautsjøen. Hilstad. Hegge. Drogsoyholmane. Kalsnes. Jovika i Storbørja.

C. Goodenowii Gay. Myr og våtlende, vanleg til opp om skogbandet. Hybridar mellom *Carex Goodenowii*, *C. rigida*, *C. aquatilis* og *C. salina* er visst ikkje sjeldne, men dei er ikkje nærrare granska.

C. Hornschuchiana Hoppe. Våtlende, helst nær sjøen: Hølli-aune. Nevernes. Naustvikos.

C. incurva Lightf. Sjøstrender og strandeng, vanleg.

C. inflata Huds. Myr og vatn; vanleg til 300 m o. h., høgare sjeldan. På Grunnvassaksla som f. *borealis* Hartm. og var. *norlandica* Östm. i ei høgd av 700 m o. h.

C. juncea Fr. Myr, her og kvar. Ikkje så vanleg, men elles ikkje nærrare ettersett.

C. Lachenalii Schkuhr. Til fjells, vanleg.

C. lasiocarpa Ehrh. Vatn og myr: Vanleg i Salbu og Seterlandgrendene. Lomsdal. Strompdal. Børja. Rugås. Strøm. Bru. Klausmark.

C. lepidocarpa Tausch. Strandeng og våtlende: Heggenes. Hilstad. Ny for S. H.

C. leporina L. Våt engmark, heller vanleg i låglende.

C. limosa L. Dyflyer og våtlende. Ikkje så vanleg som *C. magellanica* og veks på våtare mark.

C. limosa × *rariflora*. Myr: Tetingdal.

C. loliacea L. Myrlende: Strompdal. Børjeøyri. Ny for S. H.

C. magellanica Lam. Myr og våtlende, vanleg til skoggrensa.

C. maritima O. F. Müll. Sjøstrender: Børja. Drogsoy.

C. norvegica Willd. Sjøstrender og strandeng: Hegge. Heggeholmen.

C. Oederi Ehrh. Våtlende og myr, heller vanleg til 180 m o. h.

C. oedocarpa Andersss. Tilsvarande stader som *C. Oederi*.

C. ornithopoda Willd. Hegge. Saus. Funnen av Ove Dahl. Truleg sjeldan.

C. pallescens L. Kratt og skoglier, vanleg.

C. panicea L. Våtlende, vanleg til 180 m o. h.

C. pauciflora Lightf. Myrlende. Vanleg til 200 m o. h., høgare sjeldan.

C. pedata Wahlenb. Kalkstrøk til fjells: Grunnvassaksla. Kjemfjell. Kvernhatten.

C. polygama Schkuhr. Våtlende, vanleg til skoggrensa.

C. pilulifera L. Turr, skrinn mark. Vanleg.

C. pulicaris L. Våtlend grasmark: Hilstad. Skogmovik. Aspås. Engelvik. Drogseyholmane. Nepås. Rødli. Saus. Vassbotn. Mortenøy. Hegge. Hommelli. Høllines. Hølliaun. Hallaraun.

C. rariflora (Wahlenb.) Sm. Våtlende: Seterfjell. Strompdal. Brattåsfjell. Marken.

C. rigidula Good. Skrinn grasmark og grasglenner til fjells, vanleg.

C. rotundata Wahlenb. Myr: Lomsdal. Ny for S. H.

C. rufina Drej. Våt grusjord til fjells: Daumannsfjell. Kjemfjell. Snøfjell. Lauvasstind. Middagstind. Breivasstind. Grunnvassaksela. Tetingen. Lausfjell. Råkfjell.

C. rupestris All. Kalkrikt lende, vanleg frå sjøen og til høgt til fjells.

C. salina Wahlenb. Sjøstrender: Børja. Drogseyholmane. Brattåsholmen. Hegge. Både f. *cuspidata* og f. *mutica* er funne.

C. saxatilis L. Våtlende, til fjells heller vanleg: Henrikdal. Kjemfjell. Grunnvassdal. Lauvassdal. Snøfjell. Tetingdal. Tosholdalane. Råkfjell. Landfjellklubben. Lomsdal. Strompdal ned til 70 m o. h.

C. stellulata Good. Myr og våtlende, vanleg til opp om skogbandet.

C. vaginata Tausch. Våtlende, vanleg i lågare strøk, men veks og til fjells. Grunnvassaksela 700 m o. h.

C. vesicaria L. Vatn og myr: Børjeøyr. Børja. Lomsdal. Heggedalen.

Juncus alpinus Vill. Våtlende, vanleg til 350 m o. h.

J. arcticus Willd. Våtlende til fjells: Grunnvassaksela. Ny for S. H.

J. biglumis L. Våt grusmark til fjells; vanleg, serleg høgst på fjella. I Strompdal ned til 70 m o. h.

J. bufonius L. Ved gardsplassar og buvegar, vanleg.

J. castaneus Sm. Myr: Tetingdal. Strompdal. Lauvasstind. Kjemfjell. Grunnvassaksela. Tosholdalane.

J. conglomeratus L. Våtlende: Salbugrenda. Seterland. Breivik. Akset. Tomasli. Hommelli.

J. filiformis L. Våtlende, vanleg til kring 1000 m o. h.

J. Gerardi Lois. Sjøstrender, vanleg.

J. lampocarpus Ehrh. Våtlende, vanleg til kring 300 m o. h.

J. supinus Moench. I og ved vatn og bekkesike, vanleg til 350 m o. h.

J. trifidus L. Bergknartar; vanleg, serleg til fjells.

J. triglumis L. Våt grusmark til fjells, vanleg.

Luzula arcuata Wahlenb. (Irekna *L. confusa* Lindeb.) På grus til fjells: Kjemfjell. Grunnvassaksla. Lauvassdal. Breivassstind. Råkfjell. Tetingen. Øyrtind. Snøfjell. Tosholdalane.

L. multiflora Lej. Våtlendt eng, vanleg i låglende.

Luzula pilosa (L.) Willd. Skoglende, vanleg.

L. spicata (L.) Lam. Grusmark, serleg til fjells; vanleg. I Strompdal ned til 70 m o. h.

L. sudetica DC. Våtlendt grasmark, serleg til fjells; ikkje sjeldan.

L. sylvatica (Huds.) Gaud. Våt skogmark: Skogmovik.

L. Wahlgrenii Rupr. Våtlendt bergmark til fjells: Breivassstind. Lauvasstind. Grunnvassaksla. Kjemfjell. Snøfjell.

Tofieldia palustris Huds. Våtlende, vanleg til høgst på fjella.

Narthecium ossifragum (L.) Huds. Våtlende i lågare fjellstrøk, vanleg. Går heilt ned til sjøen sume stader.

Gagea lutea (L.) Ker. På kalkrik mark i låglendet: Strompdal. Børja. Granås. Klausmark. Hegge. Hilstad. Breivik. Naustvik. Rødli. Hommelstø. Lautdalen. Ny for S. H.

Allium oleraceum L. På kalk i lier og på bakkar: Breivik. Bjørnli. Børja. Granås. Drøgsøyholm. Råken. Hegge. Naustvik. Mortenøy. Engelvik. Oppsjø. Brattåssjø. Klausmark. Tarmaun. Fjelldalselv. Strøm. Øverås. Høllines. Julsaun. Hallaraun. Sildvika. Saus.

Lilium martagon L. Kratt: Hegge; forvilla frå ein hage som har vore her for kring ein 30 år sidan.

Majanthemum bifolium F. W. Schm. Turrlende og i kanten av granskog, vanleg i lægre strøk.

Polygonatum verticillatum (L.) All. I Lauvskog og lier, vanleg i lågare strøk. I Lauvassdal til 400 m o. h.

Convallaria majalis L. Lier i låglendet vanleg. Sjeldnare til fjells: Grunnvassdal og Lauvassdal til 400 m o. h.

Paris quadrifolia L. Lier og bakkar, vanleg i låglendet. Til fjells sjeldnare: Grunnvassdal og Lauvassdal til 400 m o. h.

Iris pseudacorus L. I vatr: Djupvatn ved Hopen.

Cypripedium calceolus L. På kalkrik jord: Sildvika.

Orchis incarnata L. Våtlend grasmark: Hommelli. Strøm. Almegroven på Saus. Ymse former er funne.

O. masculus L. På kalk, heller vanleg: Strompdal. Børjeøyr. Børja. Granås. Engelvik. Dolaun. Langfjordøyr. Graven. Langfjord. Strøm. Nevernes. Mortenøy. Dogsøyholmane. Hegge. Hilstad. Naustvik. Breivik. Rugås. Julsaun. Høllines. Hallaraun. Seterland fl. st.

O. maculata L. Myr og våtlende, vanleg til ovan skoggrensa.

Chamaeorchis alpina Rich. Til fjells på kalk: Grunnvassaksla. Seterfjell.

Coeloglossum viride (L.) Hartm. Våtlend grasmark: Lauvassstind (700 m o. h.). Grunnvasaksla. Kjemfjell (750 m o. h.). Henrikdal. Tetingdal. Tosholdalane. Råkfjell. Tarmaun. Langfjord. Mortenøy. Dogsøyholmane (så å segja ned til sjøen).

Gymnadenia conopsea (L.) R. Br. På kalkrik våtlend jord: Strompdal. Granås. Børja. Børjeøyr. Lauvassdal og Grunnvassaksla til 400 m o. h. Rødli. Graven. Langfjord. Nerås. Saus. Bjørnli. Mortenøy. Hegge. Dogsøyholmane. Hilstad. Naustvik. Breivik. Julsaun. Høllines. Hølliaun. Hallaraun. Sildvika. Seterland fl. st. Klausmark. — På Hegge er funne eit eksemplar med heilt kvite blomster.

G. albida (L.) Rich. På kalk, vanleg til fjells: Grunnvassaksla. Kjemfjell. Lauvasstind (til 800—900 m o. h.). Henrikdal. Råkhatten. Sjeldnare i låglendet: Strompdal, Engelvik.

Platanthera bifolia (L.) Rehb. Våtlend grasmark: Strompdal. Bjørnli. Langfjord. Tarmaun. Graven. Saus. Nevernes. Rødli. Nepås. Hegge. Hallaraun. Seterland fl. st. Hølliaun. Høllines. Julsaun. Brattåssjø. Breivik. Mortenøy. Dogsøyholmane. Klausmark. Børjenes. Råkhatten.

Nigritella nigra (L.) Rich. Er før vorte oppgjeven å veksa i Velfjord. Den er ikkje attfunnen.

Epipactis atropurpurea Raf. Lauvskogbakkar: Strompdal. Klavbekkdal. Hegge. Høllines. Navahalsen. Sildvika. Aspås.

Mortenøy. Børja. Breivik. Rødli. Nepås. Graven. Vandalsvik-setra. Halsen.

E. latifolia (L.) All. Lauvskogbakkar: Strompdal.

Listera cordata (L.) R. Br. Våt mosemark: Strompdal. Børjeøyr. Børja. Aspås. Breivik. Brattåssjø. Tetingdal. Graven. Henrikdal (350 m o. h.).

L. ovata (L.) R. Br. Våtlend grasmark: Strompdal. Bjørnli. Breivik. Aspås. Brattåssjø. Mortenøy. Dogsøyholmane. Hegge. Julsaun. Graven. Vassbotn. Råkhatten.

Corallorrhiza trifida Chat.: Våtlende: Strompdal. Børjeøyr. Børja. Tetingdal. Breivik. Dogsøyholmane. Grunnvassdal (250 m o. h.).

Populus tremula L. Vanleg til 200 m o. h., høgare sjeldan.

Salix arbuscula L. Lauvasstind. Ny for S. H.

S. aurita L. Våtlende; vanleg, serleg i Salbugrenda, Seter-land og Nerbygda.

S. caprea L. Skoglier, vanleg. (Helst *S. caprea* × *coaetanea*).

S. glauca L. Vanleg, ikkje minst øvst i skogbandet.

S. glauca × *myrsinoides*. Lauvasstind. Strompdal.

S. glauca × *nigricans*. Vanleg, helst i låglende. Er visst-nok vanlegaste *Salix*-hybriden i Velfjord.

S. glauca × *phylicifolia*. Lomsdal.

S. hastata L. Vanleg både i låglendet og til fjells.

S. hastata × *herbacea*. Kjemfjell.

S. hastata × *lanata*. Heller vanleg i Lauvassdal og Grunn-vassdal. Strompdal ned til 100 m o. h.

S. hastata × *polaris*. Kjemfjell.

S. herbacea L. Vanleg til fjells, av og til i låglendet.

S. herbacea × *lapponum*. Heller vanleg til fjells.

S. herbacea × *polaris*. Same veksesteder som *S. polaris*.

S. lanata L. På kalk, helst til fjells: Lauvassdal (i mengd). Grunnvassaksla. Henrikdal. Seterfjell. Kjemfjell. Sjeldnare i låglendet, i Strompdal ned til 80 m o. h.

S. lapponum L. Vanleg, ikkje minst øvst i skogbandet.

S. lapponum × *polaris*. Grunnvassaksla.

S. myrsinoides L. Til fjells på kalk: Kjemfjell. Henrikdal. Lauvassdal. Grunnvassdal. Grunnvassaksla. Landfjellklubben. Seterfjell.

S. myrsinoides × *nigricans*. Drogsoyholmane.

S. nigricans Sm. Vanleg i låglendet.

S. nigricans × *phylicifolia*. Ikkje sjeldan.

S. pentandra L. Vanleg i Nerbygda og på vestsida av Sør-fjord. Sjeldnare i Nordfjordan og Storbørja.

S. phylicifolia Sm. Vanleg, ikkje minst i lågare fjellstrøk.

S. polaris Wahlenb. Til fjells: Kjemfjell. Grunnvassaksla. Seterfjell. Ny for S. H.

S. reticulata L. På kalk: Strompdal. Børjeøy. Henrikdal. Kjemfjell. Grunnvassaksla. Lauvassdal. Kvernhatten. Aunfjell. Seterfjell.

Myrica gale L. Våtlende: Julsaun. Salbu. Høllines.

Corylus avellana L. Kalklende: Strompdal. Børja. Granås. Bjørnli. Råken. Engelvik. Dolaun. Tarmaun. Aslakaun. Langfjord. Graven. Strøm. Bru. Rugåshylla. Hilstad. Hegge. Naustvik. Breivik. Saus. Mortenøy. Hommelli. Nevernes. Vandalsvik. Brattåssjøen. Rugås. Steine. Hallaraun. Halsen.

Betula nana L. Vanleg, går kanskje noko høgare til fjells enn *B. odorata*.

B. odorata Bechst. (coll.). Vanlegt lauvskogtre.

Alnus incana (L.) Moench. Vanlegt lauvskogtre.

Ulmus glabra Huds. Vanleg på kalkrike solopne stader i låglendet: Strompdal. Børjeøy. Børja. Granås. Bjørnli. Klaus-mark. Gavlen. Råken. Engelvik. Dolaun. Langfjord. Tarmaun. Saus. Øverås. Fjelldalselv. Graven. Strøm. Rugås. Rugåshylla. Hegge. Hilstad. Naustvik. Breivik. Navahalsen. Vandalsvik. Storfjord. Oppsjøen. Hommelli. Nevernes.

Humulus Lupulus L. På kalk: Hommelli. Hegge. Nord-grense.

Urtica dioica L. I urer og ved bustader, vanleg.

U. urens L. Urer, heller sjeldan.

Rumex Acetosa L. Vanleg på meire frodig jord. — Som var. *alpina* Hartm. her og kvar til fjells.

R. acetosella L. Vanleg på turrlendt kalkfatig jord.

R. crispus L. Strender og strandeng: Okan. Råken. Nevernes.

R. domesticus Hartm. Ugras i åker og eng, vanleg.

Oxyria digyna (L.) Hill. Våtlende, serleg til fjells, vanleg.

Polygonum Convolvulus L. Åkerugras: Strompdal. Nerås. Breivik.

P. heterophyllum Lindm. Vanleg på gardsplassar og på sjøstrender.

P. persicaria L. Heller vanlegt åkerugras. Sjeldnare ved bekkesike: Ved Naustvikbrua.

P. Raji Bab. Subsp. *norvegicum* Sam. Sjøstrender: Børja.

P. tomentosum Schr. Åkerugras: Strompdal. Hommelstø. Nerås. Hilstad. Naustvik. Julsaun. Sjeldan ved bekkesike: Ved Naustvikbrua.

P. viviparum L. Turrlendt jord, vanleg serleg i låglendet.

Chenopodium album L. Åkerugras, tilfeldig kome med frø: Strompdal. Børjeøyri.

Atriplex glabriuscum Edmonst. Sjøstrender: Salbu.

A. hastatum L. Sjøstrender, truleg ikkje sjeldan.

A. hastifolium Salisb. Sjøstrender; er heller ikkje sjeldan.

A. litorale L. Kalsnes.

A. longipes Drej. Sjøstrender, truleg ikkje sjeldan.

A. patulum L. Sjøstrender, truleg heller vanleg.

Atriplex-artene er elles forlite ettersett enno.

Suaeda maritima (L.) Dum. Sjøstrender: Kalsnes. Ny for S. H.

Salicornia herbacea L. Sjøstrender: Holmen.

Montia lamprosperma Cham. På våtlend engmark og ved kjelder, vanleg i låglendet.

M. verna Neck. Ved kjelder og små bekkesike: Strompdal. Børja.

Stellaria calycantha (Led.) Bong. Til fjells: Lauvasstind.

S. crassifolia Ehrh. Sjøstrender, vanleg.

S. graminea L. Eng og berglier, vanleg.

S. longifolia Mühlenb. Skoglier, heller vanleg.

S. media (L.) Cyr. Åkerugras og på sjøstrender, vanleg.

S. nemorum L. Vanleg i lauvskoglier. Sjeldnare til fjells: Lauvasstind 700 m o. h.

Cerastium alpinum L. Vanleg på kalkgrunn til fjells. Sjeldnare i låglendet: Strompdal. Bjørnli (ned til sjøen).

C. arcticum Lge. Til fjells: Kjemfjell. Ny for S. H.

- C. caespitosum* Gill. Åkerugras og i skoglende, vanleg. —
- f. *glandulosum*: Strompdal; subsp. *alpestre*: Til fjells.
- C. glomeratum* Thuill. Åkerugras: Strompdal. Øverås. Naustvik.
- C. lapponicum* Cr. Til fjells vanleg, sjeldnare i låglendet.
- Sagina intermedia* Fenzl. Til fjells: Snøfjell. Kjemfjell. Ny for S. H.
- S. Linnaei* Presl. Til fjells, vanleg.
- S. nodosa* (L.) Fenzl. Sjøstrender, vanleg. Sjeldnare noko frå sjøen og då på kalk: Rødli.
- S. procumbens* L. I låglendet, vanleg.
- Minuartia biflora* (L.) Sch. et Tell. Til fjells: Kjemfjell. Grunnvassaksla. Lauvasstind. Snøfjell.
- M. rubella* (Wahlenb.) Hiern. Til fjells: Kvernhatten. Kjemfjell. Lauvasstind. Snøfjell. Grunnvassaksla.
- M. stricta* (Wahlenb.) Hiern. Til fjells: Lauvasstind. Snøfjell. Ny for S. H.
- Honckenya peploides* (L.) Ehrh. Sjøstrender, vanleg.
- Moehringia trinervia* (L.) Clairv. Lauvskoglier i låglendet, vanleg. Strompdal. Børjeøy. Bjørnli. Granås. Børja. Klausmark. Engelvik. Graven. Langfjord. Hegge. Breivik. Mortenøy. Vandalsvik. Skonvik.
- Arenaria serpyllifolia* L. Turrrende i låglendet: Naustvik. Saus. Brenna.
- Spergula arvensis* L. Åkerugras, vanleg.
- Spergularia salina* Presl. Sjøstrender: Naustvikos. Holmen. Bergvik. Drogsoy. Drogsoyholmane. Steine. Brattåsholmen. Skonvik. Høllines. Kalsnes. Lundhaug. Langfjord.
- Agrostemma githago* L. Åkerugras: Strompdal. Berre eit einaste eksemplar funne.
- Viscaria alpina* (L.) G. Don. Til fjells: Langås. Henrikdal.
- Silene acaulis* L. Til fjells vanleg; i låglendet sjeldnare, men går heilt ned til sjøen.
- S. Cucubalus* Wibel. I åker og eng: Strompdal. Naustvik. Mortenøy. Breivik. Holmen. Lomsdal. Saus. Ved Strengevatn.
- S. maritima* With. Sjøstrender. Vanleg ved Sørfjord og Heggfjord.

S. rupestris L. Urlendte lier, serleg på kalk: Breivik. Bjørnli. Mortenøy. Strompdal. Til fjells sjeldan: Lauvassdal 500 m o. h.

Lychnis flos-cuculi L. Eng: Breivik. Naustvik. Hegge. Hilstad. Drogsoyholmane. Strompdal.

Melandrium dioicum (L.) Sch. et Tell. Eng og lier, vanleg i låglendet. Til fjells her og kvar, serleg på kalk. Lauvassdal til 800 m o. h.

Nymphaea alba L. I vatn: Svanvatn. Bruvatn. Storvatn. Vatn i Salbugrenda og på Seterland innover til Hallaraun. Julsaunvatna. Høllinesvatn. Flotvatn. Rødlivatna. Sausvatn. Strengevatn. Hommelitjonna. Åkerhaugtjonna.

Nuphar pumilum (Hoffm.) DC. I vatn: Vatn på Seterland og Drogsoy. Høllinesvatn. Djupvatn. Lesshøllinesvatn. Flotvatn. Vatn ved Rugås.

Caltha palustris L. Vanleg i låglendet.

Trollius europaeus L. Strompdal og Lomsdal på elvestranda. Grunnvassaksla til vel 600 m o. h.

Actaea spicata L. Urlendte lier og lauvskog, vanleg i låglendet.

Aconitum septentrionale Koelle. Frodige skoglier, vanleg.

Anemone nemorosa L. Skog og skogsenger, vanleg.

Ranunculus acris L. Eng, lier og grasmark, vanleg til høgt til fjells.

R. auricomus L. Eng og kratt i låglendet, vanleg.

R. confervoides A. et Gr. Ved og i vatn: Durmålvatn. Rødlivatna. Høllinesvatn.

R. Ficaria L. Våtlende: Bjørnli. Rødli. Breivik.

R. paucistamineus Tausch. Ved og i vatn: Durmålvatn. Høllinesvatn.

R. pygmaeus Wahlenb. Til fjells: Kjemfjell. Grunnvassaksla. Henrikdal. Snøfjell. Tosholdalane. Råkfjell. Middagsstind. Tetingdalshaugane.

R. repens L. Heimeng, ved vegar og sumtid ved dike, vanleg.

R. reptans L. Vasstrender og bekkesike, vanleg i låglendet.

Thalictrum alpinum L. Våtlende, vanleg til høgt opp på fjella.

T. flavum L. Vanleg på kalk i låglendet: Strompdal. Børja. Granås. Bjørnli. Engelvik. Tarmaun. Elva. Dolaun. Breivik.

Naustvik. Hilstad. Hegge. Brattåsjø. Saus. Bru. Rugås. Hallaraun. Sildvika. Vandalsvika.

Papaver rhoeas L. Nerås i ein potetåker, tilfeldig kome med innført frø.

Corydalis intermedia Gaud. På kalk: Strompdal. Børja. Bjørnli.

Fumaria officinalis L. Åkerugras, tilfellig: Strompdal.

Subularia aquatica L. Ved og i vatn: Svanvatn. Rødlivatna. Krokvatn. Høllinesvatn. Vatn i Juvassdal og på Seterland. Durmålsvatn. Holmtjønna i Strompdal.

Lepidium sativum L. I nepeåker tilfellig: Strompdal. Ny for Nord-Noreg.

Thlaspi arvense L. Åkerugras, tilfellig: Strompdal. Hommelstø.

Cochlearia officinalis L. Sjøstrender, vanleg. — *ssp. arctica*. Til fjells: Råkfjell. Tosholdalane.

Sinapis arvensis L. Åkerugras, tilfellig: Børja. Strompdal. Hølliaun.

Brassica campestris L. Åkerugras, tilfellig: Hølliaune. Hommelstø. Børja.

B. napus L. Åkerugras tilfellig. Mortenøy. Ny for Nord-Noreg.

B. oleracea L. I nepeåker tilfellig. Strompdal. Ny for Nord-Noreg.

Raphanus raphanistrum L. Åkerugras tilfellig: Hilstad. Strompdal.

Barbarea vulgaris R. Br. Eng, tilfellig: Naustvik. Strompdal. Børja.

B. stricta Andrz. Lier, strender: Bjørnli. Granås. Børja. Strompdal. Børjeøyr. Strøm. Håkaunet.

Cardamine bellidifolia L. Til fjells: Kjemfjell. Grunnvassaksla. Breivasstind. Råkfjell. Snøfjell. — Sjeldan i låglendet: Strompdal.

C. flexuosa With. Våtlende: Hilstad. Rugås. Brattåssjøen.

C. hirsuta L. Skogsmark: Gravhøgda i Graven. Ny for S. H.

C. pratensis L. I låglendet heller vanleg. Til fjells sjeldnare: Lauvasstind 600 m o. h.

Capsella bursa-pastoris Med. Ved bustader, vanleg.

Draba incana L. Tørre bakker, helst ved sjøen: Drogsoyholmane. Bjørnli. Breivik. Naustvik. Hilstad. Hegge. Mortenøy. Seterland fl. st. Til fjells på kalk, sjeldnare: Seterfjell.

D. rupestris R. Br. Til fjells: Lauvassdal. Grunnvassaksla. Kjemfjell. Snøfjell. Kvernhatten. I låglendet sjeldnare: Strompdal.

Arabidopsis thaliana (L.) Heynh. Bergbakkar og urlende: Hilstad. Hegge. Naustvik. Breivik. Brattåssjø. Mortenøy.

Turritis glabra L. På kalk: Breivik. Lautsjøen. Hegge. Engelvik. Rødli. Mortenøy. Brattåssjø.

Arabis alpina L. Til fjells: Lauvasstind. Grunnvassaksla. Kjemfjell. Henrikdal. Snøfjell. Råkfjell. I låglendet sjeldnare: Strompdal.

A. hirsuta (L.) Scop. På kalk, vanleg i låglendet. Til fjells: Lauvassdal. Grunnvassdal.

Erysimum hieraciifolium L. Lauvkoglier: Bjørnli. Børja. Børjeøyr. Breivik. Brattåssjø. Hommelstø. Strøm. Håkaunet. Strompdal. Granås.

Drosera anglica Huds. Myr; vanleg til same høgd som *D. rotundifolia*.

D. anglica × *rotundifolia*. Vanleg på same veksestader som *D. rotundifolia* og *anglica*.

D. rotundifolia L. Myr; vanleg, serleg i låglendet opp til 200 m o. h.

Sedum acre L. Sjøstrender, vanleg.

S. annuum L. Sjøstrender vanleg; til fjells sjeldan: Lauvassdal 500 m o. h.

S. roseum (L.) Scop. Berglende og trappar. Vanleg til høgt til fjells.

Saxifraga adscendens L. På kalk til fjells: Grunnvassaksla. Ny for S. H.

S. aizoides L. Våtlende. Vanleg i låglendet; til fjells sjeldnare, til 900 m o. h.

S. cernua L. Til fjells på kalk: Lauvassdal. Grunnvassdal. Kjemfjell. Snøfjell. Grunnvassaksla.

S. Cotyledon L. På kalk, vanleg i låglendet. Til fjells sjeldnare: Lauvassdal, Grunnvassaksla, både stader til 700 m o. h.

S. granulata L. I eng, tilfellig: Strompdal. Ny for S. H.

S. nivalis L. På kalk til fjells: Grunnvassaksla. Lauvass-tind. Kjemfjell. Snøfjell. Råkfjell. Tetingdalsknausane. Tos-holdalane.

S. oppositifolia L. Våte berg, vanleg til høgst på fjella.

S. rivularis L. Vanleg til fjells på kalk på austfjella: Kjemfjell. Grunnvassdal. Grunnvassaksla. Lauvasstind. Lauvass-dal. Middagstind. Henrikdal. Råkfjell. Snøfjell. Sjeldnare noko ned i låglendet: Klavbekkdal. Strompdal.

S. stellaris L. Våtlende, vanleg, serleg til fjells.

S. tenuis (Wahlenb.) H. Smith. Vass-sike til fjells: Grunn-vassaksla. Lauvasstind. Kjemfjell. Snøfjell. Råkfjell. Toshol-dalane.

Parnassia palustris L. Våtlende; vanleg i låglendet, her og kvar til fjells.

Ribes nigrum L. Hegge; forvilla frå ein for ein 30 år sidan nedlagd hage.

R. Schlechtendalii Lge. Strompdal. Børja. Granås. Bjørnli. Engelvik. Brattåssjø. Breivik. Naustvik. Hegge. Hilstad. Rugås. Navahansen. — Subsp. *scandicum* Hedl. På noko dei same veksestader, men mindre vanleg.

Cotoneaster integerrima Med. Bjørnli. Ivar Strompdal fann den i 1917, det var då to buskar. Den eine er sidan teke av eit elverap, så no finst det berre ein busk att. Dette er ny nord-grense.

Sorbus Aucuparia L. Lauvskog og kratt, vanleg i låglendet. På Grunnvassaksla og i Lauvassdal til 800 m o. h.

Rubus Chamaemorus L. Myr, vanleg til noko til fjells.

R. idaeus L. Lauvskoglier og urer, vanleg.

R. saxatilis L. Berggrabbar og urlende, vanleg.

Fragaria vesca L. Lysopne bakkar og berg i låglendet, vanleg.

Potentilla anserina L. Sjøstrender, vanleg.

P. Crantzii Beck. På kalk, vanleg. Til fjells stundom som var. *ternata*.

P. erecta Hampe. Vanleg til noko opp på fjella.

P. nivea L. Til fjells på kalk: Kvernhatten.

P. palustris (L.) Scop. Myr og våtlende, vanleg.

Sibbaldia procumbens L. På grusmark o. l. til fjells, vanleg.

Geum rivale L. Eng og lier, vanleg så langt skogen går.

G. urbanum L. I krattskog på kalk: Bjørnli.

Dryas octopetala L. På kalk, vanleg, serleg då til fjells: Kjemfjell. Henrikdal. Lauvassdal. Grunnvassaksla. Grunnvassdal. Snøfjell. Råkfjell. Tetingdalsknausane. Tosholdalane. Kvernhatten. Seterfjell. Ikkje så vanleg i låglendet, men sume stader der og rikeleg: Strompdal. Børjeøy (ved sjøen). Klausmark.

Filipendula Ulmaria (L.) Maxim. Eng og lier, vanleg i låglendet.

Alchemilla acutidens Bus. Eng og lier, vanleg i låglendet; går i Lauvassdal til 500 m o. h.

A. alpestris F. W. Schmidt. Eng: Hilstad. Bru.

A. alpina L. Grasbakkar og lier, vanleg til høgst på fjella.

A. filicaulis Bus. Mark og eng, vanleg i låglendet; går i Lauvassdal til 500 m o. h.

A. glomerulans Bus. Graslende, serleg vanleg til fjells.

A. minor Huds. På kalk: Mortenøy. Engelvik. Hommelli.

A. subcrenata Bus. Eng: Hegge. Strompdal. Ny for S. H.

Rosa sp. Solopne stader i kratt og lier, vanleg. Sjå elles Ove Dahls før nemnde avhandling fra 1915.

Prunus Padus L. Kratt og skoglier, vanleg i låglendet.

Trifolium hybridum L. Eng, truleg innførd med grasfrø: Strompdal. Naustvik. Breivik.

T. pratense L. Vanleg til 50 m o. h., sjeldan høgare; veks vilt; men er og sume stader kome med grasfrø.

T. repens L. Eng; same veksestader som *T. pratense*.

Anthyllis vulneraria L. Tørre bakkars, helst på kalk. I låglendet: Julsaun. Brattåssjø. Naustvik. Hegge. Mortenøy. Inderøy. Strompdal. Til fjells: Grunnvassaksla. Lauvassdal. Tetingdalsknausane. Tosholdalane. Kvernhatten. Seterfjell.

Lotus corniculatus L. Eng og urer, vanleg i låglendet, ikkje sjeldan på grasglenner til fjells.

Astragalus alpinus L. På kalk til fjells. Grunnvassaksla. Lauvassdal. Henrikdal. Tetingvassdalane. Tosholdalane. Kvernhatten. Seterfjell.

A. oroboides Hornem. På kalk til fjells: Lauvassdal. Grunnvassaksla.

Oxytropis lapponica Gay: Til fjells på kalk: Lauvassdal. Grunnvassaksla. Kvernhatten. Seterfjell.

Vicia cracca L. Bakkar og kratt, vanleg i låglendet.

V. sepium L. Bakkar og kratt, vanleg til 250 m o. h.

V. sylvatica L. Kratt og lier, serleg på kalk; vanleg til 200 m o. h.

Lathyrus pratensis L. Eng og lier, vanleg i låglendet til 150 m o. h.

L. vernus (L.) Bernh. Bakkar og lier på kalk, vanleg i låglendet: Strompdal. Børja. Børjeøyr. Granås. Tetingdal. Bjørnli. Klausmark. Gavlen. Storfjord. Engelvik. Råken. Dolaun. Tarmaun. Fjelldalselv. Langfjord. Øverås. Flatmo. Saus. Strøm. Bru. Rugås. Hegge. Hilstad. Naustvik. Breivik. Høllines. Hølliaun. Hallaraun. Sildvika. Navahansen. Mortenøy. Julsaun.

Geranium lucidum L. På kalk: Breivik. Ny for Nord-Noreg; nordgrense. Næraste kjende veksestaden er Leksvik i Nord-Trøndelag.

G. Robertianum L. Kratt og urlende, heller vanleg på kalkrik mark: Børja. Strompdal. Granås. Bjørnli. Klausmark. Mortenøy. Hegge. Hilstad. Naustvik. Breivik. Hallaraun. Høllines. Brattåssjø. Rugås. Saus. Tarmaun. Dolaun. Engelvik. Råken. Julsaun.

G. sylvaticum L. Eng og skoglier, vanleg til 700 m o. h.

Oxalis Acetosella L. Skog og kratt, vanleg i låglendet.

Linum catharticum L. På kalk, vanleg til 100 m o. h.

Polygala vulgares L. På kalk: Seterland fl. st. Engelvik. Brattåssjø. Naustvik. Hilstad. Hegge. Høllines. Tarmaun.

Mercurialis perennis L. På kalk: Hegge.

Callitricha polymorpha Lønnr. I vatn: Svanvatn. Ny for S. H.

C. stagnalis Scop. I vatn: Rugås. Hallaraun. Svarthop. Bru. Svanvatn.

C. verna L. I vatn og på våtlende: Rødli. Rugås. Tetingdal (250 m o. h.). Hallaraun. Bru. Svarthop. Durmålsvatn.

Impatiens noli-tangere L. Skoglier: Strompdal. Børjeøyr. Børja. Nevernes. Engelvik. Fjelldalselv. Hommelstø. Breivik. Brattåssjø. Hallaraun. Sildvika. Klausmark. Granås.

Rhamnus Frangula L. Kratt: Strompdal. Lomsdal (180 m o. h.). Nordgrense.

Hypericum hirsutum L. Kratt og urlende, serleg i kalkstrøk: Storbørja fl. st. Nordfjordan fl. st. Seterland fl. st. Nerbygda

fl. st. Navahalsen. Høllines. Rødli. Strøm. Øverås. Saus. Oppsjø. Engelvik. Hommelli. Råkhatten. Tarmaun. Nevernes. Vassbotn. Juvassdal. Julsaun.

H. maculatum Cr. Kratt og urlende: Strompdal. Børja. Granås. Bjørnli. Klausmark. Storfjord. Vandalsvik. Hallaraun. Breivik. Rødli. Hegge. Hommelli. Strøm. Nerås. Engelvik. Råken. Råkhatten. Tarmaun. Fjelldalselv. Navahalsen. Brattås. Ved Tetingvatn (250 m o. h.).

H. perforatum L. På kalk: Bjørnli.

Viola arvensis Murr. Åkerugras: Strompdal. Naustvik.

V. biflora L. Våtlende, vanleg til høgt til fjells.

V. canina L. (Heri også irekna *V. montana* L.) Kratt og berg, vanleg i låglendet, til fjells sjeldan. I Lauvassdal til kring 500 m o. h.

V. epipsila Led. Våtlende: Rugås. Hilstad.

V. mirabilis L. På kalk: Bjørnli. Børja. Mortenøy. Brattåssjø. Breivik. Hegge. Hilstad. Hommelli. Hallaraun. Høllines. Saus. Graven. Engelvik. Klausmark.

V. palustris L. Myr og våtlende, vanleg i låglendet.

V. riviniana Rehb. Kratt, vanleg i låglendet: Storbørja fl. st. Nerbygda fl. st. Saus. Langfjord. Graven. Strøm. Nevernes. Engelvik. Mortenøy. Klausmark. Sers sjeldan til fjells; eit eksemplar funne på Grunnvassaksla 700 m o. h.

V. tricolor L. Turre bakkar og berglende ikkje langt frå sjøen, vanleg.

Daphne mezereum L. Skoglier på kalk: Strompdal. Børja. Bjørnli. Klausmark. Vandalsvik. Breivik. Brattåssjø. Hommelli. Nevernes. Fjelldalselv. Engelvik. Strøm. Saus.

Epilobium alsinefolium Vill. Våtlende, til fjells heller vanleg; i låglendet her og kvar.

E. anagallidifolium Lam. Våtlende til fjells: Kjemfjell. Grunnvassaksla. Lauvasstind. Snøfjell. Råkfjell.

E. collinum Gmel. Berg og urer, vanleg i låglendet.

E. davuricum Fisch. Våtlende: Strompdal (til 300 m o. h.). Børjeøyr. Tetingdal. Nepås. Nevernes (mest ned til sjøen).

E. Hornemannii Rchb. Våtlende, til fjells heller vanleg.

E. lactiflorum Hausskn. Våtlende til fjells, heller vanleg; sumtid ned i låglendet. Strompdal til 100 m o. h.

E. montanum L. Kratt og urer, vanleg i låglendet.

E. palustre L. Myr og våtlende, Vanleg i låglendet.

Chamaenerium angustifolium (L.) Scop. Lier og bakkar, vanleg i låglendet.

Circaeа alpina L. Våt skuggelendt lauvskogmark, vanleg i låglendet.

Myriophyllum alterniflorum DC. I vatn: Vanleg i vatna i Salbugrenda, Seterland, Vesterbygda, Nerbygda, Oppsjøgrenda. Sausvatn. Strauman. Durmålsvatn.

Hippuris vulgaris L. I vatn og ved evjesike, vanleg i låglendet.

Anthriscus silvestris (L.) Hoffm. Eng og skoglier, vanleg til 150 m o. h.

Carum carvi L. Eng og bakkar, vanleg til 200 m o. h.

Pimpinella Saxifraga L. Eng og bakkar. Vanleg i Nerbygda, Vesterbygda og på Seterland, elles meire sjeldan. Er ikkje funnen i Storbørja.

Ligusticum scoticum L. Sjøstrender, vanleg.

Angelica Archangelica L. Fjellier. Vanleg i Lauvassdal, Grunnvassdal, Tetingdal og Grunnvassaksla; elles meire sjeldan.

A. litoralis Fr. Sjøstrender: Mortenøy. Istervika.

A. sylvestris L. Lauvskoglier, vanleg i låglendet.

Heracleum sibiricum L. På kalk: Hegge.

Cornus suecica L. Lyngmark og skrinn vollmark, vanleg i låglendet.

Empetrum hermaphroditum Hagerup. Vanleg frå havet til høgst på fjella. Ny for S. H.

E. nigrum L. Lyngmark, nokså vanleg til høgst på fjella.

Pyrola chlorantha Sw. I granskog: Strompdal.

P. media Sw. I granskog: Strompdal.

P. minor L. Bakkar og kratt, heller vanleg i låglendet. Går i Lauvassdal og Grunnvassdal til ei høgd av 500 m o. h.

P. rotundifolia L. Bakkar og kratt, heller vanleg: Strompdal. Børjeøyr. Børja. Granås. Langås. Klausmark. Hegge. Hilstad. Breivik. Rugås. Høllines. Hallaraun. Saus. Lauvassdal og Grunnvassdal.

P. secunda L. Skog og lyngmark, vanleg i låglendet.

P. uniflora L. Skoglende, vanleg i låglendet.

Loiseleuria procumbens (L.) Desv. Lyngmark, vanleg både i låglendet og til fjells.

Phyllodoce caerulea (L.) Bab. Lyngmark til fjells: Strompdal. Henrikdal. Ikkje før nemnt for S. H.

Cassiope hypnoides (L.) Don. Til fjells, vanleg.

Andromeda polifolia L. Myr, vanleg i låglendet. Grunnvassdal og Lauvassdal.

Arctostaphylos alpina (L.) Spr. Tørre heier, serleg vanleg til fjells.

Oxycoccus microcarpus Turcz. Myr, vanleg til 200 m o. h.

O. quadripetalus Gil. Myr: Brenna. Rugås. Ved Svanvatn.

Vaccinium Myrtillus L. Lyngmark, vanleg til høgt opp på fjella.

V. uliginosum L. Lyngmark, vanleg til høgt til fjells.

V. Vitis-idaea L. Skog og heier, vanleg til høgt til fjells.

Calluna vulgaris (L.) Hull. Tørr lyngmark, vanleg til langt opp på fjella.

Diapensia lapponica L. Til fjells, vanleg.

Naumburgia thyrsiflora (L.) Rchb. Våtlende og myr: Breivik. Rødli. Hegge. Hilstad. Brenna. Rugås. Ved Svanvatn og Flotvatn.

Trientalis europaea L. Skog og kratt, vanleg til høgt til fjells.

Glaux maritima L. Sjøstrender, vanleg.

Armeria maritima (L.) Willd. Sjøstrender. Vanleg på strenlene ved Heggfjord og Sørfjord utover til Salbu, elles sjeldan.

Gentiana amarella L. Sjøstrender: Hommelstø. Mortenøy. Drogsoyholmane. Brattåssjø. Bruaun. Hallaraun. Setra. Berre subsp. *lingulata* (C. A. Ag.) F. Aresch. er lagt merke til.

G. aurea L. Sjøstrender: Mortenøy. Drogsoyholmane.

G. campestris L. Eng og bakkar: Børjeøyr. Breivik. Tarmaun. Nepås. Seterland fl. st. Klausmark. Drogsoyholmane. Av og til til fjells: Grunnvassaksla, Tosholdalane, Landfjellklubben. Berre subsp. *suecica* Murb. er lagt merke til.

G. nivalis L. På kalk til fjells: Henrikdal. Grunnvassaksla. Tosholdalane. Kvernhatten. Seterfjell. Tetingdal (ned til 200 m o. h.).

Menyanthes trifoliata L. Våtlende, vanleg.

Polemonium caeruleum L. Eng: Naustvik. Hegge. Breivik. Brattåssjø. Drogøyholmane.

Myosotis arvensis (L.) Hill. Bakkar og berg, og ugras i åkrar, vanleg i låglendet.

M. caespitosa Schultz. Sjøstrender: Drogøyholmane.

M. scorpioides L. Ved ein bekk, truleg frå først kome med frø frå ein kyrkjegard i nærlieken: Naustvikos.

M. sylvatica Hoffm. Til fjells: Tosholdalane. Råkhatten.

Mertensia maritima (L.) S. F. Gray. Sjøstrender: Børja. Drogøy. Skogmovik. Drogøyholmane. Salbu. Råken.

Ajuga pyramidalis L. Eng og bakkars; ikkje vanleg, men med fleire veksestader i alle grender. Til fjells sjeldan: Lauvassdal 600 m o. h.

Scutellaria galericulata L. Ved vatn og på strender: Børja. Børjeøyr. Fjøsvik. Storfjord. Brattåsholm. Drogøy. Rødli. Ved Svanvatn.

Prunella vulgaris L. Eng, vanleg i låglendet. Blomar med kvit krune ikkje sjeldan.

Galeopsis bifida Boenn. Ugras i åkrar: Strompdal. Ikkje før nemnd for Nord-Noreg.

G. speciosa Mill. Ugras i åkrar, vanleg.

G. tetrahit L. Ugras i åkrar; vanleg, av og til i urer.

Lamium purpureum L. Ugras i åkrar og hager: Hilstad. Strompdal.

Stachys sylvaticus L. Helst på kalk, vanleg i lægre strøk.

Mentha Arrhenii Lindb. fil. Eng, truleg kome frå ein hage: Børjeøyr.

Linaria vulgaris Mill. Sjøstrender, heller sjeldan: Naustvik. Naustvikos.

Scrophularia nodosa L. Kratt og urer, helst på kalk: Strompdal. Granås. Børja. Bjørnli. Klausmark. Storfjord. Breivik. Vandalsvik. Naustvik. Hegge. Rugås. Hommelli. Nevernes. Tarmaun. Fjelldalselv. Nerås. Saus. Klimpen. Sildvika.

Veronica alpina L. Til fjells, vanleg; sjeldan i låglendet.

V. arvensis L. Eng og bakkars: Hommelstø. Hilstad. Naustvik. Brattåssjø.

V. chamaedrys L. På kalk, vanleg i lægre strøk: Seterland. Vesterbygda. Nerbygda. Mortenøy. Nevernes. Hommelli.

Fjelldalselv. Armaun. Rødli. Er heller sjeldan i Nordfjordan, Storbørja og Øverbygd.

V. fruticans Jacq. På kalk, serleg til fjells, men og i låglendet: Kjemfjell. Grunnvassaksla. Henrikdal. Lauvassdal. Tosholdalane. Kvernhatten. Børjeøyri. Tetingdal. Børja. Bjørnli. Breivik. Hegge. Hølliaun. Vassbotn. Saus. Klimpen. Seterfjell.

V. officinalis L. Lauvskog og lyngmark, vanleg i låglendet.

V. scutellata L. På vasstrender. Seterland. Drogsoy. Hallaraun. Hellines. Svarthop. Nepås. Rødli. Saus. Nordfjellmark. Juvassdal. Rugås. Julsaun. Strøm. Graven.

V. serpyllifolia L. På leirjord, vanleg i låglendet.

Melampyrum pratense L. Lauvskog og lyngmark, vanleg i låglendet.

M. sylvaticum L. Likeins som *M. pratense*.

Euphrasia brevipila Burn. Skog og mark: Rødli. Naustvik. Klausmark. Strompdal. Lomsdal.

E. laponica (Hagl.) Th. Fr. På kalk til fjells: Kjemfjell. Grunnvassaksla. Lauvassdal. Snøfjell. Kvernhatten. Tosholdalane. Og i låglendet: Strompdal. Klavbekkdal. Rødli.

E. latifolia Pursh. Skog og mark, vanleg i låglendet.

E. micrantha Rehb. Klausmark.

E. minima Jacq. Skog og mark, vanleg til noko opp på fjella.

Bartsia alpina L. Til fjells, vanleg; i låglendet her og kvar.

Rhinanthus minor Ehrh. Eng og lier, vanleg i låglendet. Til fjells her og kvar, såleis i Grunnvassdal til 600 m o. h.

Pedicularis palustris L. Myr og våtlende, heller vanleg til 100 m o. h.

Pedicularis Sceprium-carolinum L. Lomsdal. Grunnvassdal.

Pinguicula vulgaris L. Myr, vanleg til høgt på fjella. Kjemfjell til 1000 m o. h.

Utricularia intermedia Hayne. I vatn: Hellinesvatn. Svanvatn. Vatn på Seterland.

U. minor L. I og ved vatn: Durmålvatn. Rødlivatna. Hallaraunvatn. Åkerhaugtjønna. Ny for S. H.

U. ochroleuca R. Hartm. I vatn: Vatn på Seterland. Åkerhaugtjønna. Ny for Nord-Noreg.

U. vulgaris L. I vatn: Svanvatn.

Plantago lanceolata L. Eng og bakkars; vanleg i Nerbygda og på Mortenøy, elles sjeldan.

P. major L. Ved vegar og bustader, vanleg i låglendet.

P. maritima L. Sjøstrender, vanleg.

Asperula odorata L. Kratt på kalklende, vanleg i låglendet: Strompdal. Børjeøyri. Børja. Granås. Langås. Bjørnli. Råken. Engelvik. Dolaun. Tarmaun. Fjelldalselv. Langfjord. Juvassdal. Saus. Øverås. Nerås. Rødli. Strøm. Rugås. Hegge. Hilstad. Naustvik Breivik. Høllines. Hølliaun. Hallaraun. Vandalsvik. Klausmark. Nevernes.

Galium aparine L. Sjøstrender, vanleg. Sjeldan som ugras i åkrar: Naustvik.

G. boreale L. Eng og bakkars; vanleg i låglendet, serleg på kalk.

G. mollugo L. Eng, innkome med kjøpt grasfrø.

G. palustre L. Våtlende, vanleg i låglendet.

G. triflorum Mchx. Kratt: Strompdal. Børja. Ny for S. H.

G. uliginosum L. Våtlende, heller vanleg i låglendet.

G. Vaillantii DC. Ugras i åkrar: Naustvik. Strompdal. Ny for S. H.

Viburnum opulus L. Kratt: Strompdal. Børja. Granås. Bjørnli. Klausmark. Sildvika. Bordvik. Navahalsen. Breivik. Naustvik. Hegge. Rugås. Strøm. Hallaraun. Høllines. Nerås. Vassbotn. Saus. Graven. Engelvik. Råken.

Linnaea borealis L. Skog og lier, vanleg i låglendet.

Valeriana excelsa Poir. Bakkars og skoglier, nokså vanleg i låglendet. Til fjells av og til til 700 m o. h.

V. salina Pleijel. Sjøstrender: Mortenøy: Drogsøyholmane. Hegge. Børja. Ny for S. H.

Succisa pratensis Moench. Tørre bakkars og vollar, vanleg i låglendet.

Campanula latifolia L. Kratt og urlendte lier: Strompdal. Børja. Granås. Bjørnli. Klausmark. Brattåssjø. Breivik. Naustvik. Nerås. Råkhatten.

C. rotundifolia L. Bakkars og eng, vanleg til høgt til fjells.

Lobelia Dortmanna L. I vatn: Vandalsvikvatn. Vatn på Hallaraun, Svarthopen, Rugåshylla. Sørfjell. Strengevatn. Svanvatn. Rødlivatna. Krokvatn. Flotvatn. Salttjønna.

Solidago Virgaurea L. Bakkar og eng. Vanleg i låglendet, til fjells til 600 m o. h.

Aster tripolium L. Sjøstrender: Hegge. Breivik. Brattåssjø. Drøgsøyholmane. Mortenøy. Holmen.

Erigeron acre L. Bakkar og eng, vanleg i låglendet.

E. boreale (Vierh.) Simm. På kalk, heller vanleg til noko opp på fjella.

E. uniflorum L. Til fjells på kalk: Lauvassdal. Kjemfjell. Snøfjell. Grunnvassaksla. Ny for S. H.

Antennaria alpina (L.) Gaertn. Til fjells, på kalk: Kjemfjell. Ny for S. H.

A. dioica (L.) Gaertn. Tørre bakkar, vanleg til 700 m o. h.

Gnaphalium norvegicum Gunn. Bakkar og lier, vanleg i låglendet.

G. supinum L. Gruslende til fjells, vanleg; går ned til 50 m o. h. .

G. sylvaticum L. Bakkar og lier: Strompdal. Børja. Klausmark.

Anthemis arvensis L. Eng, innkome med kjøpt grasfrø, tilfellig: Børjeøyr.

A. tinctoria L. Eng; innkome med kjøpt grasfrø, tilfellig: Naustvik. Børja. Strompdal. Børjeøyr. Ny for S. H.

Achillea millefolium L. Tørre bakkar. Vanleg i Nerbygda, elles sjeldan.

A. ptarmica L. Eng og mark: Strompdal. Breivik. Hilstad. Naustvik.

Matricaria inodora L. Ugras i åker, på strender og eng, vanleg.

Chrysanthemum Leucanthemum L. Eng og vollar: Strompdal. Klausmark. Hegge.

Tanacetum vulgare L. Urer og kratt: Breivik. Klausmark.

Artemisia vulgaris L. Ugras i åkrar: Seterland fl. st. Nerbygda fl. st. Strompdal. Børja. Julsaun.

Tussilago Farfara L. Leirbakkar, vanleg i låglendet.

Petasites frigidus (L.) Fr. Våtlende til fjells: Lauvassdal. Grunnvassaksla.

Senecio vulgaris L. Ugras i åker og eng: Nerbygda fl. st. Langfjord. Børja. Børjeøyr. Tetingdal.

Saussurea alpina (L.) DC. Grasglenner; vanleg, serleg til fjells.

Carduus crispus L. Ved bustader: Rugåshylla. Breivik.

Cirsium heterophyllum (L.) Hill. Eng og bakkar, vanleg til høgt til fjells.

C. palustre (L.) Scop. Eng, heller vanleg på gardar nær sjøen.

Centaurea cyanus L. Innkome med kjøpt frø, tilfellig i eng: Strompdal.

Lapsana communis L. Urlendte lier: Engelvik. Ny for S. H.

Leontodon autumnalis L. Eng og fjellier, vanleg; — var. *asperior*: Strompdal, f. *Taraxaci* til fjells.

Crepis tectorum L. Strender: Mortenøy. Hommelstø. Fagerbakken.

Aracium paludosum (L.) Monn. Våtlende og lauvskoglier, vanleg i låglendet.

Sonchus arvensis L. Sjøstrender, heller vanleg.

S. oleraceus (L.) Gouan. Åkerugras innkome med kjøpt frø: Strompdal. Ny for S. H.

Mulgedium alpinum (L.) Less. Skoglier og fjellier, vanleg til høgt til fjells.

Lactuca muralis (L.) Fresenius. På kalk: Strompdal. Klausmark.

Taraxacum adpressum Dt. Skoglier: Strompdal.

T. cochleatum Dt. Skoglier: Granås.

T. croceum Dt. coll. Til fjells vanleg, av og til i låglendet.

T. grammolepis Dt. Naustvik.

T. hirtellum Dt. Skoglier: Strompdal.

T. naevosiforme Dt. Eng: Børjeyr. Hallaraun. Ved Strengevatn. Granås.

T. rhodolepis Dt. Strompdal. Granås.

T. spilophyllum Dt. Hallaraun.

Av *Taraxacum* er det elles enno forlite leita til at lista skal vera fullnøgjande.

Hieracium L. Av denne slekt er fleire slag innsamla og sendt Tromsø Museum, men dei er ikkje namnfeste enno.

Nansens Grønlandsplantar 1888.

Av

JOHANNES LID

Det var sommaren 1888 at Fridtjof Nansen gjekk tvers over innlandsisen på Grønland og dermed for alltid gjorde ende på mytane om isfritt land inne i Grønland. Med drivisen rak Nansen og dei fem kameratane hans først i 10 dagar mest 500 km sørover langs Aust-Grønland før dei kom i land. Sidan rodde dei over 300 km nordover att innanfor drivisen, og var i land ein og annan staden. På ein av desse stadene samla Nansen nokre plantar som han la i lommeboka si og tok med seg over innlandsisen til Vest-Grønland.

Om dette fortel Nansen i si bok, *Paa ski over Grønland* (Kristiania 1890), side 343. »Noget over middagstid (1. august) naaede vi en liden holme ud for Mogens Heinesens fjord, hvor vi i en ypperlig havn lagde tillands for at spise middag. Denne holme forekom os at være den skjønneste plet, vi endnu havde seet paa denne jords overflade; der voksede grønt, der var græs, lyng, syre, blomster i forskjellige farver. Oppe paa toppen fant vi to gamle ruiner efter eskimohuse, hvor vegetationen især stod frodig; det var vidunderlig velgjørende at strække sig paa grønsværet i det stegende solskin og lade sig gjennembage, mens vi nød en kort hviles sjeldne glæde. Derpaa nogle blomsterkvaste til minde om denne grønlandske idyl og saa i baadene — stadig videre mod nord.«

I 1889 hadde Nansen denne vesle blomsterbuketten med seg heimatt til Noreg, og i 1893 då han skulle på Framferda over polhavet, sende han plantane til professor Axel Blytt. Ifjor, 50 år etter Grønlandsturen, kom plantane fram att på Botanisk Museum og dei er no ordna inn i det arktiske herbariet. Der er prøvar av desse 7 artene:

- Cerastium alpinum* L. Fjellarve.
Empetrum hermaphroditum Hagerup. Krekling.
Oxyria digyna (L.) Hill. Fjellsyre.
Poa alpigena (Fr.) Lindm. Rappgras.
Salix herbacea L. Fjellmo.
Sedum roseum (L.) Scop. Rosenrot.
Viscaria alpina (L.) Don. Fjelltjereblom.

Desse plantane er ikkje av dei sjeldne artene på Aust-Grønland, men dei er eit godt døme på noko av dei fyrste ein legg merke til når ein kjem i land på Grønland.

Så vidt eg veit har ingen annan samla plantar ved Mogens Heinesonfjorden. Mundingen av fjorden ligg på omlag $62^{\circ} 20'$ Nord, og 42° vest Greenwich. Floraen på denne del av Aust-Grønland har elles vori granska av mange nordmenn og danskar, såleis av W. A. Graah og J. Vahl i 1829, P. Eberlin i 1883—85, B. Bjørlykke og Th. Vogt i 1931, R. Bøgvad, J. Devold og P. Scholander i 1932, og er no gjort godt kjend ved ei rekke avhandlingar i det danske »Meddelelser om Grønland«, og det norske »Skrifter om Svalbard og Ishavet«.

Fridtjof Nansen's Greenland Plants 1888.

Just before crossing the inland ice of Greenland in the summer of 1888, Fridtjof Nansen collected a few phanerogams on a small inlet at the mouth of Mogens Heinesonfjord in East Greenland. The plant specimens which are enumerated above were brought home to Norway 1889 and were presented to The Botanical Museum of Oslo in 1893. In 1938 they were incorporated in the Arctic herbarium.

Ein rest av Morten Wormskiolds Kamtchatkaplantar.

Av

JOHANNES LID

Med 1 tekstfigur.

Morten Wormskiold som var fødd i København 1783 studerte botanikk under professor J. W. Hornemann. I 1807 gjorde han ei botanisk utferd til Noreg saman med Hornemann og Chr. Smith, og i 1812—13 botaniserte han på Vest-Grønland. I 1815 tok han på eit russisk skip ut på ei oppdagingsferd til Stillehavet saman med Adalbert v. Chamisso og Otto v. Kotzebue. På utreisa vart det noko ugreie mellom mennene, og 24. juni 1816 gjekk Wormskiold i land for godt i Petropavlovsk på Kamtchatka. I juni 1818 tok han på heimvegen med eit anna russisk skip. På vegen var dei innom Behringøya, Aleutane og Kodiakøya ved Alaska som den gongen høyrdé til Russland, og var sidan m. a. innom Sitkaøya i Vest-Amerika, og først i september 1819 kom Wormskiold tilbake til København etter å ha reist heilt rundt jorda.

Frå Kamtchatka hadde Wormskiold store plantesamlingar, teikningar og manuskript, men han hadde hatt mykje motgang og var vorten litt av ein serling så ingen fekk sjå samlingane hans, ikkje ein gong Hornemann er det sagt. Av kongen hadde Wormskiold fått 400 riksdalar til reisa, men dei måtte han betala tilbake. Nokre år etter gjekk alle samlingane med i ein brand i København. Wormskiold kom heilt bort frå botanikken og døde i 1845. Desse opplysningane om Wormskiold har eg etter Warming (1889) og Christensen (1924—26).

Det viser seg no at i all fall ein liten rest av Wormskiolds Kamtchatkaplantar er berga, og det i P. V. Deinbolls herbarium. Peter Vogelius Deinboll var fødd i København same år som Wormskiold og studerte samtidig med han i København i 1804—1808, m. a. botanikk hos Hornemann. Deinboll og Wormskiold var gode vener, det framgår m. a. av at Deinboll i sine

brev til Hornemann i 1816 og 1821 sender helsing til Wormskjold frå Vadsø der han då var sokneprest (sjå Dahl 1895 side 14 og 33). Deinboll var ein flittig plantesamlar som let etter seg eit stort herbarium av norske og utanlandske plantar som sidan har vore i familiens eige heilt til i 1938 då lærar Magnus Frostad og fru Janna Frostad, f. Deinboll, gav det til Universitetets botaniske museum i Oslo.

Ved ordningen av herbariet kom det fram 31 ark frå Kamtchatka, 6 ark frå Kodiakøya og 3 ark frå Sitkaøya. Etter Deinbolls note på desse 40 arka: »dedit Wormskjold 1823« må Deinboll ha fått dei seinare frå Wormskjold i 1823. Deinboll har fest plantane opp med kvite, grøne og rauda papirlappar og knappenåler såleis som han elles gjorde med plantane sine. Skrifta på arka (sjå fig. 1) er med Deinbolls hand og er vel førd på då han fekk plantane. Botanikarane på den tid la ikkje den vekt på originaltikettar som vi gjer. Mange av plantane frå Kamtchatka var nye den gongen, og Wormskjold hadde sett nye namn på ei rekke av dei. Men desse namna vart aldri publiserte, og andre botanikarar har seinare gjeve plantane andre namn. Berre ein ber Wormskjolds namn: *Cimicifuga simplex*. Den er publisert hos A. P. De Candolle (1824 side 64). De Candolle refererer til eit brev frå professor Friederich Fischer (i Petersburg), og det kan tenkjast at eit eksemplar av *Cimicifuga simplex* var komi dit. Hultén (1927 side 9) seier at det skal finnast Kamtchatkaplantar frå Wormskjold i C. H. Mertens' herbarium i Leningrad, og at berre »nearly all botanical collections« var brent. Fig. 1 viser eksemplaret av *Cimicifuga simplex* i Deinbolls herbarium.

I Deinbolls herbarium ligg også 4 ark frå Unalaschka som Deinboll i same år (1823) og kanskje i same sending har fått frå professor Johannes Colsmann i København. Desse 4 plantane er frå Chamissos og Kotzebues reis etter at Wormskjold var gått frå i Petropavlovsk.

I heilt ny tid er det komi to store verk om floraen på Kamtchatka, eitt av Hultén og eitt av Komarov som begge i årevis har arbeidt på Kamtchatka. Vi har vendt oss til dr. phil. Eric Hultén i Lund, og han har vori så venleg å bestemma samlingen. I lista nedanfor er Wormskjolds namn sett til i parentes.

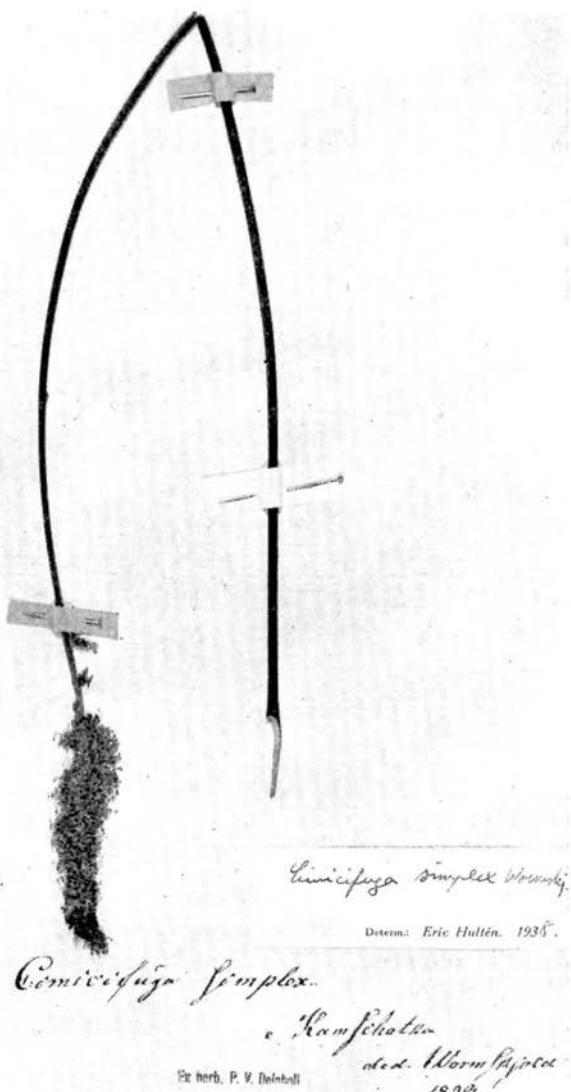

Fig. 1. *Cimicifuga simplex* Wormsk. Eksemplaret
i Deinbolls herbarium, $\frac{1}{2}$ nat. st.

»e Kamschatka dedit Wormskjold 1823«:

- Achillea sibirica* Ledeb. (»*A. setacea*«)
Aconitum Fischeri Rehb. (»*A. foliosum* nov. spec.«)
Aconitum maximum Pall. (»*A. capitatum* nov. spec.«)
Anaphalis margaritacea (L.) Benth. et Hook. (»*Gnaphalium margaritaceum*«)
Androsace Lehmanniana Spreng. (»*A. villosa*«)
Androsace septentrionalis L. (»*A. Asperula* nov. sp.«)
Arabis lyrata L. ssp. *kamchatica* (Fisch.) Hult. (»*Turritis glabra* (Wormskjold nov. sp.)«)
Artemisia unalascensis Rydb. (»*Artemisia*«)
Beckmannia Syzigachne (Steud.) Fern. (»*Cynosurus erucæformis*«)
Carex (indeterminable). (»*C. albuginea* nov. sp.«)
Carex longerostrata C. A. Mey. (»*C. nexilis* nov. sp.«)
Cimicifuga simplex Wormsk. (»*Cimicifuga simplex*«)
Colpodium fulvum (Trin.) Griseb. (»*Melica deflexa* nov. sp.«)
Draba borealis DC. (»*Draba repens* (Wormskjold nov. sp.)«)
Eriophorum (»*E. Scheutzeri*«)
Filipendula kamtschatica (Pall.) Maxim. (»*Spiraea Kamscatica*«)
Fritillaria camtschensis (L.) Ker. Gawl. (»*Lilium Kam-schaticum*«)
Galium boreale L. (»*G. nigrescens* nov. spec. *semen villosum*«)
Halenia corniculata (L.) Druce. (»*Swertia corniculata*«)
Juncus balticus Wild. var. *Haenkei* (E. Mey.) Buchen. (»*Juncus*«)
Luzula japonica Buchen. (»*Juncus debilis* nov. sp.«)
Minuartia verna (L.) Hiern. (»*Arenaria puberula* nov. sp.?«)
Pedicularis resupinata L. (»*P. resupinata* nov. sp.«)
Pedicularis verticillata (»*P. reticulata* var.«)
Ranunculus Gmelinii DC. (»*Ranunculus* spec. nov.«)
Rhododendron kamtschaticum Pall. ssp. *typicum* Hult. (»*R. camschaticum*«)
Scirpus kamtschaticus C. A. Mey. (»*S. germinans* nov. sp.?«)

Selaginella Schmidtii Hier. (»*Lycopodium rupestre*«)
Sorbus sambucifolia (Cham. et Schlecht.) Roem. (»*Pyrus Pseudosorbus* nov. sp.«)

Stellaria Fenzlii Rgl. (»*S. lateriflora* nov. sp.«)

Stellaria radians L. (»*S. radians* nov. sp.«)

»ex insula Kodjak in America boreali.

dedit Wormskjold 1823«:

Hierochloë alpina (Sw.) Roem. et Schult. (»*Holcus alpinus*«)

Hordeum boreale Scribn. et Sm. (»*Hordeum* nov. sp.«)

Pedicularis capitata Adams (»*P. capitata* nov. sp.«)

Primula cuneifolia Ledeb. (»*Primula*«)

Rubus pedatus Sm. (»*Dalibarda*«)

Sedum Aizoon L. ssp. *kamtschaticum* (Fisch.) Fröd. Certainly not collected on Kodiak but in Kamtchatka. (»*Saxifraga Aizoon*«)

»ex insula Sitka in America boreali.

dedit Wormskjold 1823«:

Gentiana Douglasiana Bong. (»*G. margaritacea* nov. spec.«)

Juncus Mertensianus Bong. (»*J. melanocephalos* nov. spec.«)

Vaccinium alaskaense Howell. (»*Vaccinium*«)

»ex insula Unalatschka in mari boreali Americae.

dedit Prof. Colsmann 1823«:

Coptis trifolia (L.) Salisb. (»*C. trifolia*«)

Gentiana aleutica Cham. et Slecht. (»*G. unalascha* (Chamisso)«)

Parnassia Kotzebuei Cham. et Schlecht. (»*P. Kotzebueensis* (Escholschz)«)

Primula cuneifolia Ledeb. (»*P. cuneifolia* (Ledebour)«).

A rest of Morten Wormskjold's Kamtchatka Plants.

The Dane Morten Wormskjold made large collections in Kamtchatka June 1816—June 1818. These he brought home to Copenhagen in 1819, but they were not worked up, and some years afterwards they were destroyed by fire. Recently, however, a small portion of Wormskjold's Kamtchatka plants were found in the herbarium of P. V. Deinboll, which was presented to The Botanical Museum of Oslo in 1938. Deinboll, who was born in Copenhagen in the same year as Wormskjold (1783), was a friend of him and lived at that time as parish priest in Vadsø. The plants enumerated above were received by him in 1823.

Litteratur.

- Christensen, C., Den danske Botaniks Historie. I—II. København 1924—26.
Dahl, O., Breve fra norske botanikere til prof. J. W. Hornemann. Kristiania 1895.
De Candolle, A. P., Prodromus systematis naturalis regni vegetabilis. Pars I. Paris 1824.
Hornemann, J. W., (Utdrag av Wormskjolds reisebrev fra Kamtchatka.)
Dansk Litt. Tidende 1816 side 750—753, 1817 side 235—238 og
1818 side 349—357, 735—736 og 784.
Hultén, E., Flora of Kamtchatka and the Adjacent Islands. Stockholm,
I 1927, II 1928, III 1929, IV 1930.
Komarov, V., Flora peninsulae Kamtschatka. Leningrad, I 1927, II 1929,
III 1930.
Kotzebue, O. v., Entdeckungsreise in die Süd-See und nach der Berings-
Straße zur Erforschung einer nordostlichen Durchfahrt. 1—3.
Weimar 1821.
Warming, E., Morten Wormskjold. En biografisk Skizze. Videnskabelige
Meddelelser fra den naturhistoriske Forening. København 1889.
-
-

G. T. Holms liste over plantenavn fra Numedal og Sandsvær i 1750-årene.

Av

OVE ARBO HØEG

I Det Kongelige Bibliotek i København finnes et manuskript som inneholder adskillig av interesse for studiet av norske plantenavn og folke-medisin, nemlig »Prof. Holms Relationer« (Kall 4° 595). Vaktmester Olaf Hanssen, Botanisk Museum, Oslo, gjorde mig opmerksom på dette manuskript, og overlot mig en avskrift som han hadde tatt i 1932. For dette vil jeg gjerne også her få si ham min beste takk. Da jeg var helt enig i at Holms notater fortjente å bli trykt, henvendte jeg mig til Det Kongelige Bibliotek, som velvillig tillot mig å låne manuskriptet og å utgi de deler som ikke tidligere var blitt publisert.

Blandt de danske botanikere i Danmark i 1700-tallet var Georg Tycho Holm (Jørgen Tyge Holm) øiensynlig en av de mest begavede og lovende, selv om det han fikk anledning til å utrette ikke var særlig meget; dette skyldes bl. a. at han døde i en ung alder, 33 år gammel.

Hans viktigste biografiske data kan anføres etter Carl Christensen: Den Danske Botaniks Historie (1924—1926, Bd. II s. 44, sml. Bd. I s. 75): G. T. Holm var født på Fyn i 1726 og blev student 1743. Han studerte først teologi, men gikk så over til medisin og naturvidenskap, og med stipendum opholdt han sig i et år, 1750—1751, i Uppsala hos Linné. Da han kom tilbake derfra, med et glimrende vidnesbyrd fra sin store lærer, fikk han imidlertid ikke straks nogen ansettelse ved Universitetet; men i november 1751 blev han sendt til Kongsberg, og der blev han til 1753. Dels skulde han hjelpe som lege under en epidemi som var brutt ut der, og dels skulde han drive studier av landets naturforhold og samle nyttige oplysninger av medisinsk og økonomisk art; det ovennevnte manuskript er hans beretning om iakttagelsene fra sommeren 1752, sammen med hans forslag til diverse forbedringer, og det må være skrevet i vinterhalvåret 1752—1753. I 1754 reiste han igjen til Sverige med stipendum, og opholdt sig der i tre år; i 1757 disputerte han i Uppsala for den medisinske doktorgrad under Linné. Efter hjemkomsten

til København blev han knyttet til det nyoprettede naturaliekabinet, fra 1759 som professor; men allerede samme år, mens han forberedte en større studiereise til Holland og England, døde han under en dysenteriepidemi.

Manuskriptet i Det Kongelige Bibliotek (Kall 4° 595) er et hefte på 64 sider, hvorav 48 er beskrevet. De første deler, den botaniske og første avsnitt av den medisinske, er skrevet med en annen håndskrift enn resten; om nogen av dem er Holms har det ikke latt sig gjøre å bringe på det rene. Det omfatter: [s. 2] Fortale. [s. 2] Botanica. [En innledning uten overskrift]. [s. 6] De i Sandsværd og Nummedahl brugelige Urte-Navne, saa mange som jeg har observert. [s. 17] Fortegnelse paa nogle rare meest Fiæll-Urter, Plantæ alpinæ. [s. 23] Observata Medica. [s. 29] Observata Oeconomica. [s. 39] Miscellanea. [s. 43] Observata Mineralogica. [s. 47] Antiquitæter.

Av dette er Fortale, Observata Oeconomica, Miscellanea og Observata Mineralogica samt et lite stykke av kapitlet om Antiquitæter trykt i »Magazin for Danmarks og Norges . . . Beskrivelse«, utgitt av Fr. Thaarup (Bd. I, s. 85—101, København 1797—1801). Gjengivelsen avviker hist og her litt fra manuskriptet, dels i enkelte ord, dels i at et par korte avsnitt er utelatt.

Kapitlet om Observata Medica inneholder adskillig av folke-medisinsk interesse; nogen av de kurar han nevner, citeres av Linné i Flora Suecica Ed. Sec. (1755) under uttrykkelig henvisning til Holm. Dette gjelder bruken av et dekokt av *Viscum* og *Silene vulgaris* mot »Værk i Leederne« (Linné l. c. s. 353); videre Holms notis om å bruke *Polygonum Hydropiper* mot tannpine (l. c. s. 130), og *Scrophularia nodosa* mot angina (s. 218). Da imidlertid det meste i dette kapitel ligger utenfor botanikken, tar jeg ikke her med det hele, men bare et utdrag som omfatter bruken av legeurter.

Fortegnelsen over voksesteder for forskjellige arter, særlig fjellplanter, har heller ikke så stor interesse at den vil bli medtatt her i sin helhet. Det kan være tilstrekkelig å nevne følgende:

- 326. Adoxa. I Sandsværd siælden.
- 502. Anthirrinum. I Opdahl ved Røesland. [= *Linaria vulgaris*].
- 527. Subularia. I og ved Louen i Nohre.
- 740. Herminium. I Opdahl ved Tonberg i Mængde. [= *H. monorchis*].
- 743. Neottia. Ved Nohre Præste gaard. [= *Coralliorrhiza innata*].
- 744. Calla. Paa mange Staeder.
- 816. Viscum. Hist og her paa Lindene.

Holms iakttagelser og bemerkninger i hele manuskriptet virker pålitelige og nøiaktige, og selv om opplysningene til dels kan være nye og ganske bemerkelsesverdige, er det sjeldent at de faller så langt utenfor det som vi vet fra før at det er særlig grunn til å betrakte dem med mistro. Man har tvert imot følelsen av å stå overfor en eksakt og omhyggelig videnskapelig iakttager som man kunde stole på. Det er bare et par tilfelle som danner undtagelser:

Det gjelder først og fremst den nettop citerte angivelse av *Viscum album*, misteltein; dette vil bli nærmere omtalt nedenfor. Kanskje enda mere påfallende er det at han angir *Prunus spinosa* og *Rubus »niger«* fra Nore, hvor vi ikke kjenner til at de vokser nu, og hvor det synes lite rimelig at iallfall *Prunus* nogen gang har vokset; mens det nok vilde være mulig, om enn ikke sannsynlig, at en plante som misteltein kunde bli så sterkt etterstrebtt at den blev helt utryddet, er dette helt umulig når det gjelder slåpetorn. — Et annet merkelig punkt forekommer i avsnittet Observata Medica, nemlig bruken av *Semina Staphisagriae* mot tannpine. *Delphinium Staphisagria* hører hjemme i Middelhavslandene, og om det virkelig hadde vært frøene av denne planten som blev brukt, så kunde de ikke ha vært sanket på stedet. Mere rimelig er det at det i dette tilfelle dreier sig om en helt annen plante. Det er da naturligst å tenke på det eldgamle tannpinemiddel, *Semina Hyoscyami*; men det er på den annen side utrolig at en mann som Holm skulde ha forvekslet dem. Det norske navn som han angir for de frø som blev brukt, prakker-lus, kjenner jeg ikke som plantenavn hverken fra egne notater eller litteraturen; at lus er en vanlig betegnelse for »frøene« i nype kan neppe ha nogen interesse i denne forbindelse. Det må også etter all sannsynlighet være en feiltagelse når Holm blandt de medisinplanter som han fant i Sandsvær og Numedal nevner »*Gentiana alba*«; i den tids farmakologiske sprogbruk betegnet dette *Laserpitium latifolium*, en art som såvidt vites ikke har vært funnet i disse trakter.

Hvordan det enn forholder sig med de punkter som her er nevnt, så kan de neppe, selv om de skulde skyldes feiltagelser fra Holms side, brukes til å forringje verdien og påliteligheten av hans notater i sin almindelighet.

Alt som her står i hakeparenteser, er tilføjet av mig. For å spare plass er autorangivelsene ved de moderne plantenavn sløfet. Nomenklaturen er i overensstemmelse med Svensk Fanerogamflora av C. A. M. Lindman (andra upplagan, 1926), og for karkryptogamenes vedkommende med Hartmans Handbok i Skandinaviens Flora, red. av Otto R. Holmberg (Hefte 1, 1922), bortsett fra nogen ortografiske detaljer.

Fortalen.

L. B. — Herved fordrister jeg mig til at overlevere en lidet Prøve af de Anmærkninger; som jeg i denne Sommer under mit Ophold i Sandswærd — men meest i Nummedals Fogderie ved Kongsberg i Aggershuus Stifft i Norge haver gjort in Historia Naturali henhørende til Medicinen eller Oeconomien. Jeg tilstaaer gjerne, at her forefindes mange fleere Ting, som jeg kunde have observeret, dersom ikke mine idelige Embeds Forretninger, Tidens Knaphed og mit korte Ophold paa et hvert Stæd havde været mig hinderlig der udi.

jeg vil begynde med

Botanica.

Angaaende Urte Riiget, saa har jeg ikke foretaget mig herved at skrive en fuldstændig Flora Sandsværd—Nummedahliensis eller Fortegnelse paa alle i Sandsværd og Nummedahl vild-voxende Urter; thi da burde jeg andføre de almindeligste med de rareste, de største Urter og Træer med de mindste Mosser og fineste Græss, hvilke alle at optegne, ovenmeldte Omstændigheder ej har villet tillade mig, men jeg har alleneest her vildet anføre:

1. De Urter som ere brugelige i Medicinen, og som til største Deelen forskrives udenlands fra ind til Apotekerne, her i Rigerne, da dog samme Urter kunde samles her i saadan Mængde, at ey alleene Danmark og Norges, men endog udenlandske Apotekere dermed kunde forsynes, til hvilke Urter at samme kunde bruges, deels gamle udlevede Folck, deels unge Børn, som om Sommeren daglig gaaer i Marken for at vogte Fæe, naar samme dertil bleve andviiste, da det altsaa kunde skee uden stor Bekostning. Hvorved, naar sligt skeede overalt i Riigerne, kunde spares eendeel Penge og tillige blive her i Landene som nu udføres til slige Urters Indkiøb. ja Apotekerne kunde saaledes ogsaa blive forsynede med friskere og uforfalskede Vahre.

Af saadanne Plantæ officinales forefandt jeg her følgende:

Adianthum rubrum	[= <i>Asplenium Trichomanes</i>]
— aureum	[= <i>Polytrichum</i>]
Alchemilla	[= <i>Alchemilla vulgaris</i>]
Angelica sativa	[= <i>Angelica Archangelica</i>]
— sylvestris	[= <i>A. silvestris</i>]
Acetosella	[= <i>Oxalis Acetosella</i>]
Absynthium	[= <i>Artemisia Absinthium</i>]
Carvi, l. Cuminum	[= <i>Carum Carvi</i>]
Chamæmorus	[= <i>Rubus Chamaemorus</i>]
Coccognidium l. Laureola	[= <i>Daphne Mezereum</i>]
Frangula	[= <i>Rhamnus Frangula</i>]
Gentiana rubra	[= <i>Gentiana purpurea</i>]
— alba	[= <i>Laserpitium latifolium</i>]
Gentianella	[= <i>Gentiana campestris</i>]
Hepatica nobilis	[= <i>Anemone Hepatica</i>]
Lycoodium l. Muscus clavatus	[= <i>Lycopodium clavatum</i>]
Myrtillus	[= <i>Vaccinium Myrtillus</i>]
Muscus arboreus	[= <i>Usnea spp.</i>]
— erectus	[= <i>Lycopodium Selago</i>]
Pimpinella alba	[= <i>Pimpinella Saxifraga</i>]
Polypodium	[= <i>Polypodium vulgare</i>]
Pyrola	[= <i>Pyrola rotundifolia</i>]
Rhodia	[= <i>Rhodiola rosea</i>]
Ros solis	[= <i>Drosera rotundifolia</i>]
Ruta muraria	[= <i>Asplenium Ruta muraria</i>]
Tanacetum	[= <i>Tanacetum vulgare</i>]
Tomentilla	[= <i>Potentilla erecta</i>]
Veronica	[= <i>Veronica officinalis</i>]
Viscum	[= <i>Viscum album</i>]
Usnea	[= <i>Parmelia omphalodes</i>]

Foruden disse voxer her vel eendeel andre Plantæ officinales, som jeg ikke har vildet her opregne, deels fordi nogle af samme findes paa de fleeste Stæder overalt vild-voxende; andre derimod findes ikke i saadan Mængde, at Apotekerne kunde dermed blive forsynede;

2. De Urter som af Land-Manden brugtes til eet og andet i Medicinen og Oeconomien eller hvorom de hafde ellers noget særdeles at mærke;

3. De Urter, som Indvaanerne vidste at kalde med et eller andet i Bøygderne brugeligt Navn.

pro nota: Nyttent af at viide slige Urte-Navne er deels 1) at mand kand betyde dem en og anden nyttig Urt ved saadanne hos dennem bekiednte brugelige Navne, for at de kunde sammle samme enten til egen Privat Nytte, eller til Apotekerne; deels 2) At mand kand viide hvad Urt Land-Manden forstaaer under slige hos dem brugelige Urte-Navne, naar der ved forefaldende Leylighed blev meldet om en eller anden Urtes-Brug i Medicinen eller Oeconomien.

4. De Urter, som ere rare i henseende at samme kuns voxer paa faae Stæder, e. gr. fiæl-urter (Plantæ alpinæ.).

1.

De i Sandsværd og Nummedahl brugelige Urte-Navne, saa mange som jeg har observert.

Jeg har optegnet disse Navne, det meeste mig har været mueligt ligefræm efter som samme udtaltes af Landfolkene.

Følgende Abbreviationer bør forstaaes saaledes:

Kongsb. betyder i og strax omkring Kongsberg.

Sandsv. — Sandsværd.

Flesb. — Flesberg, Hoved Sogn i Nedre Nummedahl.

Sven. — Svenne, Annex til Flesberg.

Roll. — Røllag Hoved Sogn i Øvre Nummedahl.

Nohr. — Nohre, Annex til Rollag.

Opd. — Opdahl, Annex til Rollag.

Num. — Nummedahl.

Nb. Urterne haver jeg satt i Orden efter Nummerne i den viidtberømte Limnæi [sic] Flora Svecica [1745] saasom den beste og med vores Clima meest overeenstemmende.

Flor. Svec. Num.	Nomina Botanica		Nomina incolarum	[Moderne nomenklatur]
21	Pinguicula	Kongsb.	Tæte-Græss	[= <i>Pinguicula vulgaris</i>]
30	Valeriana	Upd.	Vendel-Root	[= <i>Valeriana excelsa</i>]
44 et 45	Eriophorum	Sven. Roll. Opd.	Killing-Rok Myr Duun Kiærling-Rok	[= <i>Eriophorum</i> spp.]
47	Nardus	Num.	Fiin Tep-Grass	[= <i>Nardus stricta</i>]
	Agrostis et Airæ diversæ species	Nohr.	Froe, Eng	
75	Poa	Nohr.	Høne-Grass	[= <i>Poa annua</i>]
95	Festuca ovina	Opd.	Smøly-Grass NB er et god Foder for Creaturerne	[Sml. anm.]
97	Avena pilosa	Num.	Flog-Hafre	[= <i>Avena fatua</i>]
110	Scabiosa	Opd.	Blaa-Urt	[= <i>Knautia arvensis</i>]
118	Gallium 3nervium	Nohr.	Moure-Grass ɔ: Gramen formicarum, Myre-Græss, fordi det voxer som oftest ved Myre- Stakke	[= <i>Gallium boreale</i>]
122	Plantago officin.	Num.	Lækings-Blad	[= <i>Plantago major</i>]
132	Cornus herbacea	Nohr.	Fru-Bær	[= <i>Cornus suecica</i>]
			ɔ: Miøl-Bær	
135	Alchemilla offic.	Nohr.	Marie-Koppe	[= <i>Alchemilla vulgaris</i>]
139	Potamogeton	Nohr.	Salt-Blækjø der sagdes at disse Blade gierne ades af Kørne, som ogsaa trives vel deraf	[= <i>Potamogeton natans</i>]
161	Primula veris	Sands.	Nøgle-Blommer	[= <i>Primula veris</i>]
170	Azalea	Opd.	Greb-Grass item Hægn-Brisk	[= <i>Loiseleuria procumbens</i>]
176	Campanula	Num.	Finge-Bølle-Grass	[= <i>Campanula rotundifolia</i>]
186	Verbascum mas	Nohr.	it. Biælle Blomme Lunge-Rot-Grass	[= <i>Verbascum Thapsus</i>]
193	Rhamnus	Sands.	Træet, hvorved Fanden flaate gieden	[= <i>Rhamnus cathartica</i>]
194	Frangula	Roll.	Braa-Kaal	[= <i>Rhamnus Frangula</i>]
197	Ribes ord.	Sands.	Viin-Bær	[= <i>Ribes (Schlechtendalii)</i>]
201	Gentiana rubra	Num.	Sød-Rod Den væxer i stoer mængde paa Eis-Fiællet i Nohre og saa mange Stæder i Opdahl ex.gr. Rouske-Dahlen. etc.	[= <i>Gentiana purpurea</i>]
212 [et] 213 231	Chenopodia	Nohr.	Grov Mielle-Stock	[= <i>Chenopodium album</i>]
	Heracleum	Nohr.	Bionne-Kiæxe	[= <i>Heracleum sibiricum</i>]

Flor. Svec. Num.	Nomina Botanica		Nomina incolarum	[Moderne nomenklatur]
233	Angelica sativa	Opd. Nohr.	Gvannoel Qvanne Den væxer overflødig paa Eis-Fiællet i Nohre og paa mange andre Stæder i Nohre og Opdahl	[= <i>Angelica</i> <i>Archangelica</i>]
234	Angelica sylvestris	Opd. Nohr.	Qvanne Slœcke voxer i store overflødighed i Nohre	[= <i>Angelica</i> <i>sylvestris</i>]
243	Chærophilum	Num.	Hund- eller Bittge-Kiæxe	[= <i>Chaerefolium</i> <i>silvestre</i>]
245	Carum		Karvi voxer overalt vild i største Mængde	[= <i>Carum Carvi</i>]
249	Opulus	Nohr.	Uhlbaer-Veed	[= <i>Viburnum</i> <i>Opulus</i>]
252	Hepatica alba	Opd.	Hierte-Rot-Grass Etym. thi Roden sagdes at styrke Hiertet	[= <i>Parnassia</i> <i>palustris</i>]
	ab aliis		Hvid Soel-Øye Goucke-Bломme-Grass	
273	Lilium convallium	Nohr. Sandsv. Num.	Souffnn Giætte-Siorpe Etym. fordi mand med disse Blade ved Mundens Hielp kunde foraarsage saadan Lyd som Giætterne	[= <i>Convallaria</i> <i>majalis</i>]
276	Unifolium	Flesb.	Ikkon-Bær	[= <i>Majantheum</i> <i>bifolium</i>]
292	Lappa acuta	Num.	ø: Baccæ Sciuri Gampe-Syre	[= <i>Rumex</i> <i>domesticus</i>]
303	Acer		ø: Acetosa Equi Lønn	[= <i>Acer</i> <i>platanoides</i>]
304	Lysimachia siliquosa	Sandsv. Num.	Giette-Skoe Gie-Skoe	[= <i>Chamaenerium</i> <i>angustifolium</i>]
309	Erica		Buste-Lyng	[= <i>Calluna</i> <i>vulgaris</i>]
311	Coccognidium l. Laureola		Tyst-Bast loc. i stoer Mængde i Hedenstadt nær ved Aas i Sandsværd	[= <i>Daphne</i> <i>Mezereum</i>]
312	Vaccinium maj. nigr.		Skind-Tryter	[= <i>Vaccinium</i> <i>uliginosum</i>]
313	Vaccinium angulo- sum, vulgo Myrtillus		Blaae-Bær-Lyng	[= <i>Vaccinium</i> <i>Myrtillus</i>]
314	Vaccinium rubr. min.		Tytte-Bær-Lyng	[= <i>Vaccinium</i> <i>vitis</i> <i>idaea</i>]
315	Vaccinium rubr. maj.	Nohr.	Trane-Bær Myre-Bær	[= <i>Oxycoccus</i> <i>quadripetalus</i>]
[320]	[Persicaria officinarum]			[= <i>Polygonum</i> <i>Hydropiper</i>]

Flor. Svec. Num.	Nomina Botanica		Nomina incolarum	[Moderne nomenklatur]
321	Bistorta alpina	Opd.	Næbe-Frøe NB. Det modne Frøe ædes af dem, som vogter Fæe	[= <i>Polygonum viviparum</i>]
323	Polygonum	Sandsv.	Sviine-Grass	[Sml. anm.]
339	Arbutus integrifl.	Kongsb. Item	Mjøl-Bær-Riiss Biønne-Bær	[= <i>Arctostaphylos uva ursi</i>]
340	Arbutus rugosus	Opd.	Rype-Bær-Lyng	[= <i>Arctostaphylos alpina</i>]
356	Saxifraga lingulata- Cartilaginea	Nohr.	Berg-Flør-Blomme	[= <i>Saxifraga Cotyledon</i>]
360	Cucubalus reticulatus	Num.	Leede-Grass item Smælde-Grass	[= <i>Silene vulgaris</i>]
361	Cucubalus dioica	Num.	Punge-Grass item Smælde-Grass. Etym. NB. disse 2de Urter kaldes Smælde-Grass, thi naar de tog Corollam bort, og siden slog calycem imod deres Haand, gav det et Smæld eller Lyd fra sig	[= <i>Melandrium dioicum</i>]
364	Silene viscosa	Num.	Tyru- 1. Kyru- 1. Kiæreblommer ø: Tiære-Bloomster. Etym. fordi der sidder en feed Materie paa Stilkens af dem ligesom Tiære	[= <i>Viscaria vulgaris</i>]
369	Alsine	Num.	Arve- 1. Harve-Grass	[= <i>Stellaria media</i>]
385	Acetosella	Flesb.	Gouke-Mad 1. Gouke-Grass	[= <i>Oxalis acetosella</i>]
386	Sedum vulgo crassula	Nohr. Num.	Gouke-Syre Smør-Bug	[= <i>Sedum Telephium</i>]
389	Sedum vulgo Vermicularis	Num.	Liden Smør-Bug	[= <i>Sedum acre</i>]
396	Padus	Num.	Haegg	[= <i>Prunus Padus</i>]
397	Acacia		Slaaper	[= <i>Prunus spinosa</i>]
405	Ulmaria	Sandsv. Opd. Roll.	Fæ-Salt-Grass Miødoms-Grass May-Grass	[= <i>Filipendula Ulmaria</i>]
406	Rosa major	Nohr.	Steen-Niypen	[= <i>Rosa canina</i> (coll.)]
407	Rosa minor	Nohr.	Har-Niypen	[= <i>Rosa cinnamomea</i>]
408	Rubus idaeus		Bringe-Bær	[= <i>Rubus idaeus</i>]
409	Rubus niger		Biønne-Bær	[= <i>Rubus</i> , div. spp.]
411	Rubus saxatilis		Tæge- 1. Tæje-Bær	[= <i>Rubus saxatilis</i>]

Flor.		Nomina Botanica		Nomina incolarum	[Moderne nomenklatur]
Svec.		Num.			
413	Chamamorus	Num.		Saalænge den stoed i Blomster kaldtes den Kortu- l. Kottu-Bloomme eller Grass, og Bærene, da de endnu ikke vare modne, men suure og haarde kaldtes Kortu eller Kottu, men naar Bæerene bliver ret modne kaldes de Moltu eller Molter, l. Multer.	[= <i>Rubus chamaemorus</i>]
414	Fragaria	Nohr.	Jahl-Bær		[= <i>Fragaria vesca</i>]
426	Nymphaea	Flesb.	Kæhn-Bloomme		[= <i>Nuphar & Nymphaea</i> spp.]
[et] 427	Christophoriana	Nohr.	Orme-Bær		[= <i>Actaea spicata</i>]
	Aconitum	Flesb.	Luuse-Rott eller Hatt		[= <i>Aconitum septentrionale</i>]
431		Opd.	Tyrhielm-Bloomme		
441		Sands.	Blaa-Væs eller Blaa-Fiiss		[= <i>Anemone hepatica</i>]
445	Hepatica	Num.	Soel-Øye		[= <i>Ranunculus</i> , div. spp.]
466	Ranunculus alia'qv ejuds. generis species	Kongsb.	Smør-Blæster Der sagdes at mand kunde farve Smoret guult dermed		[= <i>Caltha palustris</i>]
473	Caltha palustris		Bekke-Bloommer		
474	Ranunculus	Flesh.	Ball-Bloommer		[= <i>Trollius europaeus</i>]
491	Galeopsis	Flesh.			[= <i>Galeopsis tetrahil</i>]
503	Rhinanthus vulgo crista galli	Num.	Dæe		[= <i>Rhinanthus major & minor</i>]
505	Pedicularis	Sandsv.	Skælle-Grass		
514	Melampyrum	Nohr.	NB. Naar denne Urt bliver vissen og rassler med Calyx, seer Landmanden deraf, at det er Tiid at slaae Græsset		[= <i>Pedicularis palustris</i>]
516	Euphrasia	Num.	Myr-Gran-Riiss		[= <i>Melampyrum siliticum & pratense</i>]
520	Scrophularia offic.	Nohr.	Holssmielt, vel Houstmielt		
522	Linnæa	Opd.	NB. Der sagdes at samme ædes begjærlig af Fæet, som ogsaa drives vel derefter		[= <i>Euphrasia officinalis</i> (coll.)]
530	Thlaspi arvense		Øyne-Grass		[= <i>Scrophularia nodosa</i>]
546	Brassica campestris	Num.	Halss-Bylde-Rotgrass		[= <i>Linnæa borealis</i>]
			Norissle- l. Narissle-Grass		[= <i>Thlaspi arvense</i>]
			Graæ Mielle Stok		[= <i>Brassica campestris</i>]
			Præste-Kaal		

Flor. Svec. Num.	Nomina Botanica		Nomina incolarum	[Moderne nomenklatur]
605	Cracca	Num.	Fugle-Joe Frugten kaldtes Fugle- Erter, fordi Fuglene holdt sig gierne til dem	[= <i>Vicia cracca</i>]
609	Trifolium corniculatum	Roll.	Biønne-Blommer	[= <i>Lotus corniculatus</i>]
615	Pratense purp.	Opd.	Humble-Kaal fordi Humblerne Bombyllii, gierne sætter sig paa dem, for at sue Honning deraf	[= <i>Trifolium pratense</i>]
624	Hypericum		Perikom-Grass	[= <i>Hypericum quadrangulum</i>]
627	Taraxicum	Flesb.	Soel-Blomme	[= <i>Taraxacum officinale</i> (coll.)]
629	Hieracium minus	Num.	Fæville-Blomme	[= <i>Leontodon autumnale</i>]
644	Sonchus alpinus	Opd.	Bionne-Turdi	[= <i>Mulgedium alpinum</i>]
657	Carduus vulgo Corsium	Opd.	Lunge-Rot-Grass	[= <i>Cirsium heterophyllum</i>]
	Carduorum variæ species	Num.	Distel	[= <i>Cirsium & Carduus</i> , div. sp.]
672	Gnaphalium	Roll.	Katte-Foed 1. Kloe	[= <i>Antennaria dioeca</i>]
680	Tussilago offic.	Num.	Hæste-Hov	[= <i>Tussilago farfara</i>]
685	Solidago	Num.	Rene-Syre : Rins-Dyr- Syre quasi acetosa rhangi- feri, fordi den skal gierne ædes af Rins-Dyr	[= <i>Solidago virgaurea</i>]
700	Chrysanthemum	Opd.	Ball-Blommer	[= <i>Chrysanthemum Leucanthemum</i>]
705	Achillea	Nohr.	Rolliker	[= <i>Achillea millefolium</i>]
708	Centaurea	Nohr.	Tudse-Grass	[= <i>Centaurea scabiosa</i>]
712	Calendula	Sands.	Ringel-Blommer	[= <i>Calendula officinalis</i>]
721	Viola 3. Color.	Opd. Nohr.	Siuv-Skole-Blommer Blaa-meister	[= <i>Viola tricolor</i>]
730	Satyrium	Opd.	Den sorte Roed fra det forrige Aar kaldtes Skidne eller Sorte-Karls-Haand; men den anden hvide Rod fra dette Aar, kaldtes Marie-Haand	[= <i>Coeloglossum viride</i>]
773	Urtica major		Brenne Næsle	[= <i>Urtica dioeca</i>]
775	Alnus		Ør. Oore-Træe	[= <i>Alnus</i>]
			NB. Kullene heraf brugtes til at giøre Krud af	
776	Betula pendula		Bierk	[= <i>Betula alba</i> (coll.)]
777	Betula nana	Num.	Fiæll-Rapp	[= <i>Betula nana</i>]

Flor. Svec. Num.	Nomina Botanica		Nomina incolarum	[Moderne nomenklatur]
816	Viscum		Leed-vee	[= <i>Viscum album</i>]
819	Populus		Asp	[= <i>Populus tremula</i>]
824	Juniperus		Brisk	[= <i>Juniperus communis</i>]
832	Empetrum	Opd.	Krækling-Lyng	[= <i>Empetrum nigrum</i>]
833	Equisetum vulgar.	Flesb.	Ikou-Røve, it.	[= <i>Equisetum arvense</i>]
		Opd.	Rev-Rumpø	
		Opd.	Rævs-Røve	
838	Equisetum	Opd.	Skaf-Rør	[= <i>Equisetum hiemale</i>]
842	Lunaria	Opd.	Trago-Stilk	[= <i>Botrychium Lunaria</i>]
843	Filix foemina		Eenstampe, it.	[= <i>Epteris aquilina</i>]
845	Polypodium quernum	Num.	Sissel-Rot-Græss	[= <i>Polypodium vulgare</i>]
			Loc. Voxer paa de fleeste	
			Stæder i Berg-Sprækkerne	
846	Filix mas	Flesb.	Buus-Lok	[= <i>Dryopteris filix mas</i>]
		Opd.	Slok	
849	Polypodium villosum	Opd.	Munuse-Sissel	[= <i>Cystopteris fragilis</i> eller <i>Woodsia</i>]
859	Lycopodium offic.	Num.	Kroke-Foet	[= <i>Lycopodium clavatum</i>]
			ø: Kragefod, og voxer over	
860	Lycopodium	Num.	alt i største Mængde	
[et] 861			Jæmne	[= <i>Lycopodium complanatum & alpinum</i>]
864	Sphagnum palustre	Roll.	Hunde- 1. Bittge-Mosse	[= <i>Sphagnum spp.</i>]
868	Adianthum aureum	Opd.	Muuse-Kon ø: Korn	[= <i>Polytrichum commune</i>]
			Loc: Voxer overalt i	
			største overflodighed	
872	Hypnum proliferum	Num.	Tømmer-Mosse	[= <i>Hylocomium proliferum</i>]
961	Lichen villosus	Flesb.	Bittge-Mosse	[= <i>Peltigera canina</i>]
1984	Muscus arboreus		Laf	[= <i>Usnea etc.</i>]
076	Agaricus	Roll.	Flue-Saap	[= <i>Amanita muscaria</i>]
1115	Lycoperdon	Num.	Fiise-Saap	[= <i>Lycoperdon spp.</i>]

Observata Medica. [Utdrag]

Et andet Raad for samme Sygdom [Epilepsi] ogsaa godt for gamle Folk. — At drikke en god Portion af Vand, som er destillert paa modne bærer af Lilium Convallium; hvormed en vis frue skal have curert mange mennisker.

Imod Halsbyld og Inflammation i Halsen (Angina). — Tag den friske Roed af Scrophularia officinarum [= *S. nodosa*], skiær af samme et Stykke, saa stort, som ohngefer en maadelig Valnød, gandske smaat, kog det i en halv potte Øll under lugt log en liden Stund, lad dend Syge drikke det altsammen varmt, lægge sig strax til Sengs, og dække sig varmt til, da hand kommer i Sveed og blir strax god om andre dagen. NB. Jeg fik høre af adskillige i Nohre, at en Bonde Mand sammesteds curerte mange Mennisker om Vinteren, naar de havde ondt i Halsen og det med en rar Rod, som derfor kaldtes Hals-Bylde-Rod; for at blive nøyere underrettet herom, reiste ieg hen til denne Mand, der hand viiste mig Scrophularia officinarum, som hand havde taget ind af Marken og plantet i en liden Have, hvor hand hakkede den op af den haardfrøsne Jord om Vinteren, naar hand vilde bruge den. Hand sagde at hand hver Vinter curerte over 20 Mennisker hermed. Hand havde lært dette Raad af sin Sviger-Moder, som og havde hiulpet mangfoldige dermed.

Imod Værk i Leederne (Arthritis). — Tager de Viscum (Leed-Vee) og Cucubalus [= *Silene vulgaris*] (leede Grass) liige meget af hver Slags, hvilke tørrede kogtes under lugt log i lidt Vand eller Øll en god Stund; heraf drak den syge een Theekop fuld varmt og smurte sig tillige med noget af samme Decoct paa de smærtefulde Leede; lagde sig derpaa vel tildækket til Sengs. Dette Raad brugtes meget og skal have hiulpet mange.

Imod Tand-Piine (Odontalgia). — Tager de Prakker-Luuss. (ɔ: Semina Staphisagriæ) nogle Korn, støder samme smaa, lægger dem i en Klud nogle Timer i stærk Dansk, Norsk eller fransk Brænde-Viin; hvilken Klud med Kornene udj de lægger ind i Mundens tæt ved de smærtefulde Tænder saa længe indtil at Pinen begynder at stilles.

Et andet Raad imod Tand-Piine. — De toge Persicarium officinarum [= *Polygonum Hydropiper*], infunderte samme tørret med hedd Vand, lagde dem saa i en Klud uden paa Kiæven, hvor den smertefulde Tand er inden for, lod dem ligge indtil det blev Rødt paa Kiæven og begyndte at svie, da de tog bemeldte Urter af, grov dem ned i Heste-Dynge.

NB. Begge disse Raad sagdes at have hiulpet mange.

Til friske Saar at læge. — Toge de og kom i samme Saften af Bladene af *Carduus vulgo Cirsium dectus* (Opd: Lunge-Rot-Grass) som de gneed inden i deres Haand.

eller og lagde de paa samme *Folia Plantaginis* [= *Plantago major*] (lækingsblad).

Til gamle ureene Saar brugte de at lægge paa samme *Lycoperdon* (fiise-Saap).

Anmerkninger.

95. Navnet smyle i mange forskjellige former blir mest brukt om *Deschampsia flexuosa*; denne er et ypperlig beitegress — i mange strøk langt viktigere enn *Festuca ovina* —, og en kunde derfor tenke sig at det her forelå en forveksling mellem disse to smalbladede gress-slag, selv om også nogen andre gamle forfattere, bl.a. H. J. Wille (Telemark), angir navnet for *Festuca ovina*. Det riktigste er vel imidlertid å opfatte det, ikke som navn på en bestemt botanisk art, men som en felles betegnelse for visse planter eller plantedeler ut fra praktisk synspunkt, parallelt med siv, storr, melle, tare, bonk, og mange andre. Det nærmeste vilde da være å tenke at det oprinnelig omfattet alle myke trådsmale gressblad i beitemarken. Det er imidlertid mulig at også dette blir for trang tydning, og i allfall er saken noget komplisert, fordi bl. a. *Melampyrum*-artene til dels går under navn som likner smyle; det er nettop tilfelle i strøk hvor man regner *Melampyrum* som godt beite eller før (noget som jeg har fått oppgitt fra flere steder mellom Røyken og Tromøy, men ikke ellers; sml. også Holms opplysning under Nr. 514). Navnene for *Melampyrum* blir dels oppgitt som smæle (med tykk l), dels, under tvil, som smyli (Telemarksbygder), og dels likefrem som smørgras. Det er imidlertid rimeligst at tykk l i smæle oprindelig har vært r, smære; dette viser sig også i et *Melampyrum*-navn fra Andebu: kusmære. I denne forbindelse kan det også ha sin interesse å minne om det gamle navn for kløver, smære, som ikke bare har vært meget utbredt i Danmark, men også i det sydlige Norge (for *Trifolium repens* har jeg fått det oppgitt

fra muntlige kilder fra Bø i Telemark, fra Tjølling og Andebu, og i formen smærill fra Rakkestad). — Det er påfallende å finne helt eller nesten likelydende navn på planter som nok har det tilfelles at de blir regnet for verdifulle beite- eller førgress, men som i det ytre er så totalt forskjellige som de her nevnte. Men det er overveiende sannsynlig at de er opstått fra helt forskjellig rot, og når navnet for *Melampyrum* viser en tilnærmelse til gressnavnet smyle må dette være noget helt sekundært. Formen smørgras er formodentlig en nydannelse (den finnes for øvrig også i svensk).

118. Den etymologiske forklaring av mouregrass er utvilsomt feilaktig.

122. Om bruken av *Plantago major*, se Observ. med. (s. 102).

132. Navnet frubær for *Cornus suecica* har vært vanlig inntil vår tid langs kysten fra sydlige Vestfold til Lista og inn i landet iallfall så langt som Fyresdal og hele Setesdal. En enkelt gang har jeg for øvrig også fått det oppgit som jomfrubær (Lillesand). Hvis fra kan avledes fra fraud, synes den etymologiske forklaring som ligger i Holms oversettelse (mjølbær) å være meget rimelig og stemmer iallfall godt med de faktiske forhold, fordi bærrene er melne og løse inni, — sml. fraudgran = gran med løs og skjør ved, iflg. Ivar Åsen.

139. Saltblekkje eller saltgras (seltgras) er fremdeles bevart i mange deler av Telemark som navn for *Menyanthes trifoliata*; for *Potamogeton* har jeg derimot ikke fått det oppgit gjennem muntlige meddelere, men det er sannsynlig at det har vært brukt i en videre betydning. Således har jeg fått det oppgit for *Filipendula Ulmaria* både fra Lisleherad (som buseltgras) og fra Sandsvær (som fesaltgras). Vi har da rimeligvis også her ett av de navnene som ikke egentlig dekker en botanisk art, men et stoff. At dette er så, fremgår også av hvad Holm selv anfører (trykt i Thaarups Mag. s. 87): »Fæe-Salt eller Bu-Salt kaldtes en Blanding af hakkede Urter og Salt, hvoraf de gav Kreaturerne, Kør og Gietter, et par gange om Dagen, at de desbedre skal trives og give des mere Melk. Hertil tages paa adskillige Steder adskillige Urter e. gr. Ulmaria, Polypodium (Buus-lok), Ranunculus (Soel-Øye). Disse hakkedes smaat, blandes med Salt. Eller de tager tørret Moss, blandet med Salt, hvoraf de giver Kørne 2 gange om Dagen, hver Gang en liden Nævefull strax førend de malker dem.«

186. Om denne skriver Holm i avsnittet *Miscellanea* (sml. Thaarups Mag. p. 94), etter å ha omtalt *Cirsium heterophyllum*: »Verbascum mas, Fl. Sv. 186, kaldtes derimod i Nohre Lunge-Rod-Grass, viistes mig tørrede og forvarede paa et Loft, hvilken de sagde at være dend rette, som skulde bruges til

Creaturerne men ey den forrige Carduus. De samler Bladene med stilken, tørrer dem og forvarer dem. Då de, naar det giøres nødig, koger samme i Øll og hælder det i Creaturerne for Lunge-Soot; som de forsikrede at hielpe som oftest; ja de sagde, at dette Middel var og befunden got for Mennisker imod Lunge-Sot».

193. Sml. J. Holmboe i »Maal og minne« 1936 s. 17.

233, 234. Sml. Thaarups Mag. s. 95.

249. Sml. Thaarups Mag. s. 95.

252. Bruken av *Parnassia* mot hjertesykdom har formodentlig sin grunn i bladenes utpregede hjerteform. Mens tilsvarende navn angis fra mange steder i Sverige, synes de å være sjeldne i Norge; jeg har ikke truffet på andre angivelser enn denne.

273. Det første navn, fra Sandsvær, skal muligens leses souffen (av sau?). Navnet fra Numedal er det samme som gjeitskjørpe, som nu kanskje er best bevart i Sør-Trøndelag, men som også fremdeles til dels er blitt brukt bl. a. i Telemark (Tuddal). Sammen med plistrøblekkje o. l. (som jeg har fått oppgitt fra Setesdal og Fitjar), sikter det, som Holm anfører, til at de holdt bladet op for munnen og blåste mot det. — Om medisinsk bruk av *Convallaria*, se Observ. Med. (s. 101).

313, 315. I avsnittet *Miscellanea* står følgende om blåbær og tranebær, som ikke er blitt trykt i Thaarups Mag.: »Blaae-Bær tørres, da de siden kaager Suppe paa dem, ligesom paa tørrede Kirse-Bær, hvilke de ikke giver noget efter. — Trane-Bær samles først om foraaret, saasnart Sneen begynder at tøe bort, og bruges deels at præsse Saften af, som drikkes og lædsker mangfoldig, deels at tage inn med Sukker til Confect».

320. *Polygonum Hydropiper* nevnes ikke i listen over plantenavn, men omtales i Observ. Med. som middel mot tannpine (s. 102).

323. Den *Polygonum*-art som har dette nummer hos Linné, er *P. convolvulus*. Det synes lite rimelig at det er nettop denne som har navnet svinegras.

360. Om medisinsk bruk, sml. Nr. 816.

385 flg. Rekkefølgen i Holms manuskript er: 386, 389, 396, 405, 385, 397, 406. Dette er her blitt rettet til vanlig nummerorden.

405. Mens saltgras eller seltgras i Telemark som regel brukes om *Menyanthes* (sml. Nr. 139), har jeg som nevnt ovenfor en gang fått oppgitt buseltgras om *Filipendula Ulmaria* fra en gammel mann i Lisleherad og fesaltgras fra Øvre Sandsvær. Blandt de mange andre eiendommelige navn på denne plante er mjødom eller oftere mjødonn(gras) fremdeles bevart i

Telemarksbygder. Navnet maigras, som Holm angir fra Rollag, er fremdeles velkjent i sydlige Vestfold og strekker sig for øvrig langs kysten iallfall fra Asker til Arendal.

397. *Prunus spinosa*, som Holm her angir et navn for fra Nore, nevnes ikke av E. Poulsen i hans fortegnelse over Kongsbergtraktens flora (Nyt Mag. Bd. 31, 1890), og det er meget lite sannsynlig at den har vokset i Nore. I Botanisk Museum i Oslo finnes ingen eksemplarer fra Buskerud fylke; de nærmeste sikre lokaliteter er i Akershus og Vestfold (iflg. opl. fra konservator Johannes Lid). Det er overveiende sannsynlig at Holms angivelse her er feil.

409. Med »*Rubus niger*« menes formodentlig i dette tilfelle *R. suberectus*. Denne finnes i Jondalen ved Kongsberg og et par steder i Rollag (sml. Poulsen i Nyt Mag. Bd. 31, 1890) og i Sigdal (samlet av lektor S. O. F. Omang). Så langt op i dalen som Nore er den ikke kjent.

441. Oprinnelsen til navnet lus hatt o. l. fremgår av det som opplyses i avsnittet *Miscellanea* (sml. Thaarups Mag. s. 94), nemlig at roten koktes med vann eller fløte, som så bruktes mot lus.

503. *Rhinanthus*-artene er velkjent over det meste av landet som tegn på når slåtten skal begynne, — slåttkall, slåttmann.

514. Sml. anm. til Nr. 95.

520. Sml. Observ. Med. (s. 101).

615. I rubrikkene *Nomina Botanica* skulde her *Trifolium* ha vært gjentatt.

657. Ms. har her tydelig *Corsium* istedenfor *Cirsium*. — Om bruken av *Cirsium heterophyllum*, se Observ. Med. (s. 14). I *Miscellanea* (Thaarups Mag. s. 94) nevnes også at de i Opdal kokte roten og bladene i vann eller øl, som de så gav syke kreaturer mot lungesott.

721. Ms. synes å ha tydelig v i det norske navn, skjønt man kunde ha ventet skjurblomme ell. l. Navn som skjerblomme er fremdeles til dels velkjente og almindelige i den sydvestre del av landet, Telemark, Røldal, Setesdal, og utover mot kysten, og forklares av folk som et uttrykk for at blomsten ligner en skjære i farvene. Hvad navnet siuv-skole-blomme kommer av, er uvisst; men hvis man går ut fra at det har tykk l, bør det sammenlignes med sjuskjæring og lignende navn som ellers mest brukes om *Geranium silvaticum*.

773. Nummeret i Ms. er her øiensynlig feilskrevet for 774, da 773 hos Linné er *U. minor* (= *U. urens*), og 774 er *U. major* (= *U. dioeca*).

816. Det er ytterst overraskende at Holm her ikke bare kan opføre et folkenavn, led ved, for *Viscum album*, men også

i den efterfølgende plantefortegnelse angir om den samme art: »Hist og her paa Lindene«, og dessuten kan meddele en folke-medisinsk kur med den. Angivelsen er også blitt citert i litteraturen (sml. Johs. Hanssens avhandling om mistelsteinen i Nyt Mag. Bd. 72, 1933); det er for øvrig feil når det da gis inntrykk av at Holms oplysning bare refererer sig til Sandsvær; manuskriptet har nemlig ingen slik specifisering, og angivelsen kunde forsåvidt gjelde et hvilket som helst sted fra Sandsvær til Opdal. En annen sak er at det er vanskelig å feste tiltro til den. Mistelsteinen er nu hos oss knyttet til Oslofjordens nærmeste omgivelser. Man må nok regne med at den tidligere kan ha hatt en noget videre utbredelse på steder hvor den nu er utryddet, men det som man med større eller mindre sikkerhet vet om dette, endrer ikke dens karakter av en utpreget kystplante. Derfor forekommer Holms angivelse usannsynlig, selvom man ikke har lov til helt å se bort fra den.

Det norske navnet som han angir, ledved, brukes vanligst om *Lonicera Xylosteum* og undertiden om *Viburnum Opulus*, som begge finnes i de trakter hvor Holm ferededes; hadde det ikke vært for den uttrykkelige oplysning at planten vokste i lindetrær, ville man vel ha gått ut fra at det forelå en forveksling med en av de to nevnte arter. Men navnet har også vært brukt om *Viscum* like op til vår tid, om ikke om planten slik som man finner den ute, så i allfall om den tørkede apoteker-vare som det ennu er en del spørsmål etter.

I avsnittet *Observata Medica* finnes den ovenfor citerte bruk av *Viscum album* og *Silene vulgaris* mot »Værk i Leederne«. At disse planter kalles henholdsvis ledved og ledgras viser at kuren er i overensstemmelse med signaturlæren. Det er vel verdt å merke sig at samme kur også nevnes av andre 1700-talls forfattere hos oss (se for øvrig I. Reichborn-Kjennerud: Våre folkemedisinske lægeurter, 1922, s. 52).

833. Ms. har tydelig u, ikke ikon-rove.

845, 859. Navnet *quernum* nevnes ikke av Linné (1745) under Nr. 845, heller ikke *officinale* under Nr. 859.

849. Dette nummer i første utgave (1745) av *Flora Suecica* er den art som nu kalles *Cystopteris fragilis*; »villosum« er ikke en betegnelse som passer for denne planten, og nevnes da heller ikke av Linné på dette sted. Ordet forekommer derimot under Nr. 850, som er vår *Woodsia ilvensis*, en plante som jo nettop fortjener navnet »villosum«. Det må da foreligge en forveksling, enten av nummeret eller av navnet.

Navnet muse-sissel for en av disse to små bregner, *Cystopteris* eller *Woodsia*, kan være sekundært i forhold til sisselrot for *Polypodium vulgare*, på samme måte som *Equi-*

setum fluviale har vært kalt musskjefte i Tydal til forskjell fra den egentlige skjefte. I begge tilfeller brukes sammenstillingen med mus om en plante som nok ligner en velkjent og brukbar art (sisselrot blev spist, skjefte bruktes til å skure med), men som både var helt ubruklig og mindre av størrelse eller iallfall ikke så kraftig og robust som den andre. Noget lignende er det formodentlig som kommer til uttrykk i navnet musekorn for *Polytrichum commune* (Nr. 868), og likeledes i det velkjente muserter for *Vicia cracca* (og *sepium*), og i muselin, som Ivar Åsen angir fra Østfold for *Spergula arvensis*.

864, 961. Navnet forklares i det som anføres i *Miscellanea* (Thaarups Mag. s. 97): »Sphagnum palustre, Flor. Sv. 864 kaldtes Hunde-Mosse i Rollag Sogn, hvor ieg saa Toppen af denne Mosse hugget smaaat, blandet med gandske lidet Mæl og Melk i et Trug, hvilket de sagde at Fæe Hundens heller aad end Brød. Hundens, som aad dette var stoer og brav feed«. — Tilsvarende for Nr. 961: »Lichen venoso-villosus, Fl. Sv. 961, Flesb. Hunde-Mosse eller Bitge-Mosse, sagdes i Flesberg at blandes med Mæl og Mask, da den ædes af Fæe-Hundene«. Også Linné (1745) angir navnet hundmåssa fra Sverige for denne art.

984. At *Usnea* undertiden blev sanket og gitt til kreaturene i forknipe nevnes i avsnittet *Observata Oeconomicæ* (Thaarups Mag. s. 88).

Bryum Ingridae Podpéra, nov. subsp. Ein neues Moos aus Norwegen

Von

JOSEF PODPÉRA

(Mit 2 Textfiguren)

Inm Bezirke Vest-Agder in Sør-Norge bei Lindeli (etwa 150 m ü. M.) am Sirdalsvatn in der Gemeinde Bakke hat Frau Ingrid Størmer ein *Bryum* entdeckt, welches mir von Herrn Per Størmer zur Revision zugeschickt wurde.

Das durch den Habitus recht auffallende *Bryum* hat mir genug Studium gekostet. Das Äussere sprach für ein stattliches *Bryum* aus der Verwandtschaft von *Bryum cirratum*, jedoch die langhalsige zylindrische Kapsel verriet durch die mehr ins rötliche gehende Färbung eine andere Deutung. Nach dem ich mich von der Dioezie des vorliegenden schönen Materials überzeugt habe, habe ich eine andere Richtung meiner Untersuchung angeschlagen.

Das *Bryum Ingridae* stellt meiner Ansicht nach einen Typus *accessorius* oder eine Subspecies des *B. erythrocarpum* Schwaegr., d. h. eine durch eine Summe von kleinen Merkmalen vom Typus verschiedene, geographisch begrenzte Form, dar.

Im allgemeinen ist *B. Ingridae* eine Makro- und Xeromorphose der Art. Am nächsten steht dasselbe dem *B. Bomanssoni* Lindb. Bot. Not. 1884 S. 67, welches jedoch breit gesäumte Blätter, eine kürzere Seta, sowie weit lockere, bis 0.035 mm breite Zellen der Blattbasis besitzt. Auch die Sporen sind kleiner und messen nur 0.008 mm. Auffallend ist jedoch bei *B. Ingridae* der große Fundus, der rund-länglich, gut begrenzt und in der oberen Partie orangefarbig erscheint. Es gehört also *B. Ingridae* zu den sogenannten Haematostomis, einer rein oekologischen Gruppe, in welcher eine Reihe von Formen (Morphosen) verschiedener verwandtschaftlichen Gruppen gehören, die jedoch systematisch keine einheitliche Einheit darstellt. Sehr nahe steht dem *B. Ingridae* ein *Bryum*, welches im Herb. Hj. Möller (ex Herb. S. O. Lindberg) unter dem Namen *B. Bomanssoni* aus

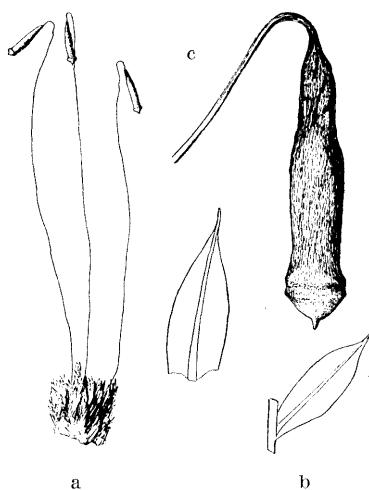

Fig. 1. *Bryum Ingridae* Podp. a Habitusbild $1.5 \times$,
b zwei Blätter $10 \times$, c Kapsel $10 \times$.

Steiermark vorliegt und welches ich als Makromorphe des *B. erythrocarpum* unter dem Namen var. *styriacum* Podp. Mscr. beschrieben habe.

Fast jede Art der so mannigfaltig gestalteten Gattung *Bryum* kann sogenannte Makromorphosen entwickeln. Sehr oft sehen wir im Rasen zwischen vielen Individuen, daß hie und da ein Individuum resp. ein Sporogon kräftiger entwickelt ist. Interessant erscheint derselbe Fall dann, wenn wir auf eine ganze reine Kolonie von makromorph ausgebildeten Individuen treffen. Die Makromorphosen können im einfachsten Falle eine Vergrößerung der Stammarth, ohne jedwelche neuen Merkmale, darstellen; dieselben können jedoch auch — sei es in der haploiden sei es in der diploiden Generation — ein oder mehrere neue Merkmale aufweisen. Je mehr neue Merkmale zur Geltung kommen, desto mehr entfernt sich die neue Form vom Typus. Es entstehen dann Modifikationen, die wir auf systematische Erfahrung gestützt, verschiedentlich schätzen können. Den Ursprung solcher Formen möchte ich am wahrscheinlichsten durch Mutation erklären. Es wird ziemlich schwierig sein — bei den feinen

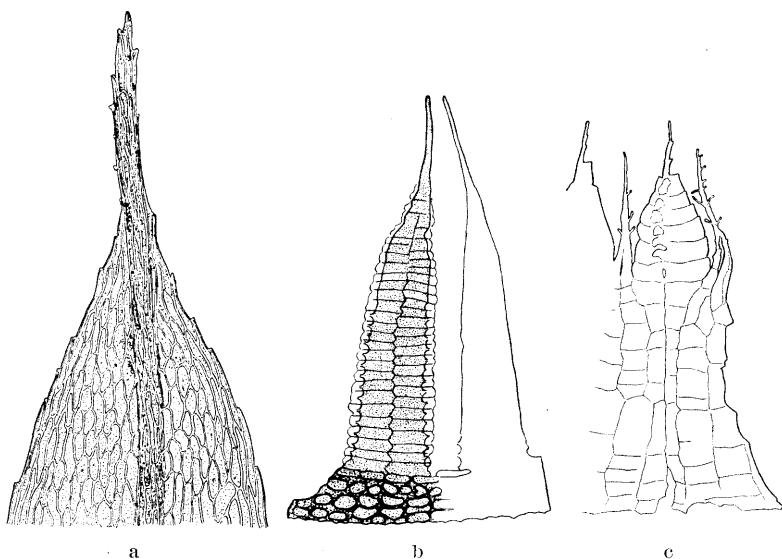

Fig. 2. *Bryum Ingriadae* Podp. a Blattspitze 100 ×, b äusseres Peristom 120 ×, c inneres Peristom 120 ×.

Anspruchen der einzelnen *Bryum*-Arten an stenotopische Bedingungen — diesen Gedanken experimentell nachzuweisen. Das Experiment könnte dann auch der Verankerung der einzelnen Merkmale kontrollieren.

Bei der Art *B. erythrocarpum* Schwaegr. habe ich folgende Makromorphosen verzeichnet:

robustum Roth. Caespites 1—1.5 cm alti, virides, capsulae pendulae, regulares, non arcuatae, crassiores, maturae e luteo fuscae, demum atrosanguineae, operculum hemisphaericum, apiculo longo auctum. Tuberculi pulchre sanguinei, demum atrosanguinei, creberrimi. — Drymiomorphosis. — *B. erythrocarpum* Schwaegr. var. *robustum* Roth apud Warnstorff Laubm. 484, 1905; Podpéra Preslia II. 84, 1923. — *B. erythrocarpum* Schwaegr. var *radiculosum* Roth Eur. Laubm. II. 139, 1905 non Schimper.

Germania, Hessen: in caeduis (»Schneisen«) silvae fagineae prope Laubach (Roth.) Huc aceedunt:

Bohemiam: Plzeň ad fundum lacus sicci in silva prope Zámeček ster. (Maloch!) H. P. Etsinam sterile propter habitum validum hoc pono.

Istria: Seziole c. fr.! (Tommassini!) H. V. Caespites solum $\frac{1}{2}$ cm alti, setae autem usque 5 cm longae, capsulae usque 4.5 mm longae illis *B. capillaris* similes. Limbus bene definitus, sed cellulæ lam. med. solum 0.016—0.018 mm latae, itaque non ad *B. rubens* Mitt. ponendum.

styriacum Podp. Robustum. Foliis caulinis c. 2.5 mm longis et 0.8 mm latis, margine serie una vel duabus cellularum lutescentium, colore non discrepantibus limbatis. Cellulæ lam. med. 0.013 mm latae, basilares leptodermatiae, rectangulæ 1 : 3—4, 0.022—0.025 mm latae. Costa fuscescens aristala non longa fuscescenti, paulisper serratula egrediens. Seta usque 3 cm capsula 4 mm longa, deoperculata potius cinnamomea. — *B. erythrocarpum* Schwaegr. typ. *styriacum* Podp.

Styria: prope Neumarkt 750 m s. m. c. fr.! (Breidler!) Herb. Hj. Möller (ex herb. S. O. Lindberg) sub nomine *B. Bomanssoni*.

Diagnosis novi typi accessorii:

Bryum Ingridae Podp. Caespites humiles, subdensi, 0.75 cm alti, caule brevi, innovationibus subfloralibus nonnullis (3—4), foliis caulinis ovato-lanceolatis, 2 mm longis et 1.0 mm latis, superioribus oblongo-lanceolatis usque linear-lanceolatis, 0.60 mm latis, basi revolutis, margine seriebus duabus minus distincte luteole limbatis, versus apicem ab dimidio serratulis; cellulæ laminae mediae elongatim rhomboidales, 1 : 3—5, 0.013 mm latae, basilares rectangulæ 1 : 3—5, 0.019—0.022 mm latae, angulares parum diversae. Costa tota fuscescens, basi fusca sed non rubra, cuspide fuscescenti, valde serrata egrediens. — Dioicum. Seta flexilis, tenuis, c. 3—4 cm alta, e rubro fusca, supra late hamata, capsula pendula sub ore non vel parum constricta, clavato-cylindrica, 4.5—5 mm longa et 1.0 mm crassa, e rubro fusca, collo minus distincto, atriore, $\frac{2}{5}$ sporangii; operculum pallidius, conicum, apiculatum. Fundus e maximis, orbiculato-oblongus, definitus, integer, solum duabus lamellis supremis coloratis, aurantiacis, caeterum sordide luteus; exostomii dentes luteoli

late limbati, lamellis ca. 35, endostomium fere pellucidum, processus late fenestrati, cilia longe appendiculata. Sporae luteolae, sublaeves, 0.015 mm. — *B. erythrocaipum* Schwaegr. t. a. *B. Ingridae* Podp.

Norvegia: Vest-Agder, bei Lindeli in Bakke, am Wegrande, 6. Aug. 1938 e. capsulis nondum deoperculatis (leg. Ingrid Størmer)! Herb. Oslo et Podpéra.

Adnotatio. Macromorphosis nec non xeromorphosis ex affinitate *B. erythrocaripi* Schwaegr. primo aspectu peculiare de quo diu multumque mecum reputavi.

Die Figuren 1 und 2 sind von Fräulein Borgny Bay gezeichnet.

Till kännedomen om Lofotens mossflora.

Av

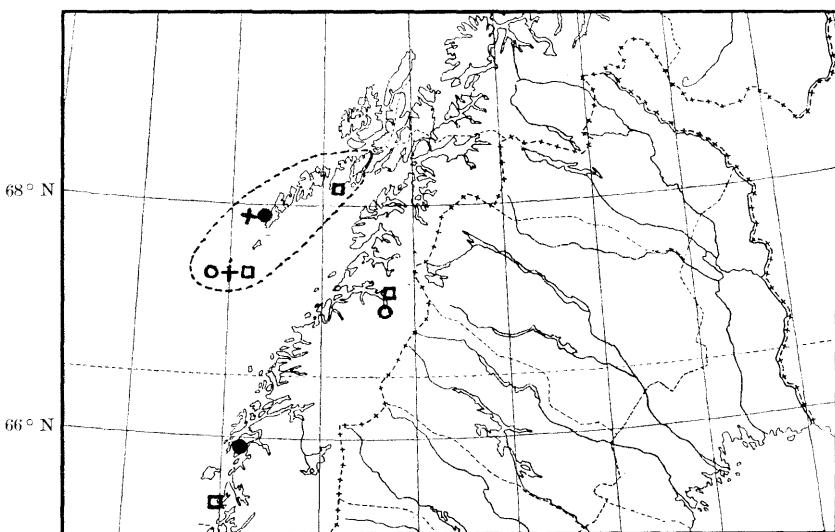
HERMAN PERSSON

Hög fjällsområdena samt de växtgeografiskt mest särpräglade delarna av landet som Finnmark och Vestlandet hava givetvis tilldragit sig huvudintresset då det gällt Norges botaniska utforskning. Med den, särskilt i förhållande till folkmängden, ofantliga utsträckning landet har, måste givetvis en del andra områden bliva mera missgynnade, särskilt om dessutom berggrunden ej låtit förvänta en yppigare utveckling av vegetationen. Ett sådant, åtminstone när det gäller mossfloran, försummat område utgör Lofoten.

Under mitt arbete med utbredningsuppgifterna i den under tryckning varande nya nordiska bladmossfloran av C. Jensen lade jag snart märke till att vår kunskap om Lofotens mossflora var skäligen begränsad. I Hagen's 1899—1904 utkomna stora arbete »Muscic Norvegiae borealis» fanns inte en enda uppgift om mossfynd på denna stora ögrupp. I själva verket tycks de första mossorna på Lofoten ha samlats först då den, jag tvekar ej att säga, fenomenale samlaren B. Kaalaas 1904 gästade ögruppen. Att denne gjorde högst intressanta fynd behöver ej omtalas, men den korta tiden, av allt att döma endast $1\frac{1}{2}$ vecka eller så, omöjliggjorde givetvis en mera fullständig inventering. Kaalaas' levermossfynd finnas publicerade i Jørgensen's stätfliga verk över Norges levermossor, bladmossfynden däremot äro endast publicerade i den omfattning, som betingas av Hagen's »Forarbejder til en norsk løvmosflora», där ej fullt hälften av de norska bladmossorna behandlas. Då jag ej haft tillgång till Kaalaas' samlingar vet jag ej (så när som på några få, helt visst på Kaalaas' fynd grundade, uppgifter i Brotherus nordiska bladmossflora) vad Kaalaas samlat av övriga bladmossor bl. a. flertalet pleurocarper, *Brya* etc. Uppskattningsvis kan

antalet av Kaalaas i Lofoten samlade mossarter sättas till 180. Tvenne *Sphagnum*-arter uppgivs av J. Lid för Lofoten, därmed skulle allt vara angivet som är känt om ögruppens mossflora. Jag utesluter några få tvivelaktiga uppgifter från »Lofoten» utan närmare angiven lokal, hämförande sig till fynd av J. B. Barth och R. E. Fridtz. Med mycket stor sannolikhet rör det sig i förra fallet om fynd, gjorda på Hadseløy, där Barth var bosatt, i senare fallet om mossor tagna å det innanför Lofoten belägna Ofoten.

Hösten 1937 yppade sig för mig ett tillfälle att bidraga till ökandet av vår kunskap om dessa nordliga öars bryologi. Från min vän och färdkamrat i Lapplands-fjällen, fil. mag. C. G. Lillieroth mottog jag då till bestämning en synnerligen intressant mosssamling från Lofoten, som Lillieroth hopbragt vid sidan om sina *Taraxacum*-studier däruppe. Samlingen visade sig innehålla ej mindre än 132 arter, därav åtskilliga, som undgått Kaalaas. Nästan samtidigt fick jag Lofoten-mossor till bestämning från en annan svensk samlare, docent G. Degelius. Denne hade för lichenologiska studier vistats några dagar på Moskenesøy, just den enda ö Lillieroth förbigått på sin resa, ett lyckligt sammanträffande. Degelius' samling innehöll ett 50-tal arter, flera av stort intresse. Mitt intresse för dessa öars mossflora var nu väckt på allvar och jag gjorde en del efterforskaningar för att se om ej tilläventyrs mera material stode att vinna. Försöket lyckades över all förväntan. Från Oslo mottog jag genom förmedling av konservator J. Lid och P. Størmer dels en flera hundra konvolut stor, mycket intressant, obestämd mosssamling, hopbragt på de branta fågelbergen utanför ön Røst av cand. real. Anne-Margrethe Grønlie, som har utfört en undersökning av dessas fågelbergs vegetationsförhållanden, dels mottog jag en rik samling *Sphagna* från Lofoten, samlade av främst J. Lid i Svolvær 1924 men även professor B. Lynge och cand. real. O. Ranes. En del av *Sphagnum*-materialet var bestämt av Lid, det övriga har bestämts av dr. G. Åberg, Sunne. Åberg har även haft vänligheten bestämma den rika *Sphagnum*-samling, som ingick i Lillieroth's kollektion. *Sphagnum*-floran å Lofoten får efter detta anses vara relativt väl känd. De, ofta rika inblandningarna av särskilt levermossor i *Sphagnum*-proven äro bestämda av mig.

Karta över nordligaste Europa-lokalerna för:

- *Andreaea alpina* Sm.
- + *Eurhynchium praelongum* (Hedw.) Hobk.
- *Isothecium eu-myosuroides* Dix.
- *Plagiothecium latebricola* (Wils.) Br. eur.

Det instreckade är det undersökta området av Lofoten.

Men ej nog med detta. Det visade sig att en tredje svensk sommaren 1937 samlat mossor däruppe, nämligen major W. R. Uggla, Stocksund. Ett 30-tal, delvis mycket intressanta arter, till största delen bestämda av Uggla själv, förelågo. En ungefär lika stor samlingshopbragt 1924 av professor G. E. Du Rietz, Upsala och bestämd av S. Medelius, ingår också i denna uppsats. Du Rietz hade gjort särskilt intressanta fynd på Værøy. Slutligen publiceras här några fåtaliga men högintressanta mossfynd gjorda av den skarpsynte svenska samlaren apotekare I. Söderberg under ett flyktigt besök för en del år sen.

En kort beskrivning av ögruppen och dess naturförhållanden synes mig här vara på sin plats. Det blir därigenom lättare för läsaren att tillgodogöra sig den analys av mossflorans sammansättning och utveckling, som sedan följer. Lofoten, så som det

här begränsas (se kartan; ibland medräknas den N-ut belägna Hadseløy, som emellertid direkt ansluter sig till Vesterålen, ibland medtages också kuststräckan av Hindøy ut mot Vestfjorden) utgöres dels av de tätt intill varandra liggande Austvågøy, Gimsøy, Vestvågøy, Flakstadøy och Moskenesøy, vilka tillsammans bilda den berömda Lofotveggen, en 120 km lång klipprixdå av fantastiskt branta, i genomsnitt 1000 m höga gabbrofjäll, skjutande ut i Atlanten omkring den 68:e breddgraden, dels av de SV därom fritt i havet liggande små öarne Værøy (högsta punkt 456 m) och Røst (huvudön endast 11 m hög; de branta fågelskären Vedøy, Trenyken m. fl. upp till 267 m höga), omgivna av en svärm av småöar och skär, endast kring den sistnämnda mer än 900. Hela ögruppen ligger mellan $67^{\circ} 23'$ och $68^{\circ} 29'$ N.lat. Arealen uppgår till 1300 km^2 , motsvarande ungefär den svenska ön Öland. Austvågøy är störst med 526 km^2 , sedan följer Vestvågøy med 411 och Moskenesøy med 186 km^2 . Minst är Røst med sina $3,6 \text{ km}^2$. Öarne äro till största del uppbyggda av gabbro, vilken hårda eruptivbergart lämnat materialet till de djärva topparna och den av fjordar starkt inskurna kusten. Högsta topparna ligga å Austvågøy kring Trollfjorden, de nå här upp till 1164 m. Här märkas också verkliga jöklar. Lågläntare delar av Lofoten såsom Røst och stora delar av Vestvågøy, vilken ö är den enda där jordbruk av större omfattning bedrivs, äro uppbygda av urberg, som här förlänar landskapet mildare konturer. Kaalaas' och Lillieroth's fynd å Vestvågøy visa för övrigt att rätt kalkrik berggrund här måste uppträda, endast från denna ö föreligga kalkmossor. Den närliggande Gimsøy ser ut att vara av liknande byggnad som Vestvågøy. Varken på denna ö eller på Flakstadøy äro några mossor någonsin insamlade.

Klimatet är rätt utpräglat oceaniskt. Årets medeltemperatur ligger för ögruppen i dess helhet mellan $+ 4^{\circ}$ och $+ 5^{\circ} \text{ C}$. I Sverige får man gå ned 8 breddgrader mot S, till södra Gestrikland och norra Upland för att finna samma medeltemperatur. Januari-isotermen ligger omkring 0° C , västra hälften av Lofoten har något högre, östra något lägre Januari-temperatur. Omvänt är Juli-temperaturen svalare ut till havs, varmare Ö-ut. Juli-isotermen ligger ungefär mellan $+ 10^{\circ}$ och $+ 12^{\circ} \text{ C}$. Mildt

vintrar och svala somrar utmärka sålunda klimatet, som naturligtvis är starkt påverkat av Golvströmmen. Nederbördens är hög. Längst ut i havsbandet, på Røst och Værøy, är den lägst, mellan 600 och 800 mm, stiger sedan sucesivt Ö-ut och når vid Svolvær (Austvågøy) 1469 mm. Vindarne äro mycket starka. Vilket väl är viktigaste anledningen till att Lofoten i stor utsträckning saknar egentlig skog. Mossar förekomma rikligt.

Jag övergår härmed till att i korthet sammanfatta vad vi vet om denna ögrupps mossflora. Tack vare de värdefulla till-skott, varmed ovan omtalade samlare riktat Lofotens mossflora, kan i denna uppsats ett 100-tal tidigare för denna ögrupp ej uppgivna mossarter publiceras. Levermossorna, Kaalaas' speci-alitet, ha ökats med 23 arter. I artlistan har jag sökt samman-ställa allt vad som uppgives av Jørgensen, Hagen och Lid med det tillkomna nya materialet. Artantalet visar sig då uppgå till 249 arter. Detta kan synas litet. Därvid är dock att lägga märke till, dels att en fullständig genomgång av Kaalaas' mate-rial säkerligen skulle ge ett tilskott av minst 20 arter, dels att ögruppen ännu är mycket ofullständigt utforskad. Kommande samlare på denna endast fläckvis och ytligt undersöpta, på mossor långt ifrån fattiga ögrupp komma helt visst att bringa upp artantalet till åtminstone 350, kanske mera. Många fynd av allra största intresse, särskilt då oceaniska, komma utan tve-kan att ge lön för mödan.

Lofotens levermossflora, med 82 kända arter, måste sägas vara relativt rikast, något som brukar vara fallet i oceaniska områden. Även *Sphagna* med sina 22 arter äro väl represen-terade. Vad den växtgeografiska sammansättningen av ögruppens mossor beträffar så faller väl främst i ögonen det starka inslaget av västliga och sydliga element. Som bäst illustreras av det förhållandet att ej mindre än 17 arter här nå sin europeiska nordgräns nämligen:

<i>Douinia ovata</i>	<i>Andreaea alpina</i>
<i>Lophocolea cuspidata</i>	<i>Dicranodontium denudatum</i>
<i>L. heterophylla</i>	<i>Grimmia commutata</i>
<i>Cephaloziella Hampeana</i>	<i>G. unicolor</i>
<i>Bazzania trilobata</i>	<i>Ulota crispa</i>

<i>Orthotrichum stramineum</i>	<i>Heterocladium heteropterum</i>
<i>Fontinalis squamosa</i>	<i>Eurhynchium praelongum</i>
<i>Neckera fontinaloides</i>	<i>Plagiothecium latebricola</i>
<i>Isothecium eu-myosuroides</i>	

En 18:e art, *Bryum Muchlenbeckii*, som har sin N-gräns för Norge här, är funnen på en nordligare lokal i Europa, å Kola-halvön.

På kartan har jag inlagt några av dessa arter för att visa hur Lofoten, särskilt dess ytter delar, verkar tilldragande just på dessa element. Av dessa arter är *Andreaea alpina* (upptäckt av Degelius på Moskenesøy) en utpräglat oceanisk art, känd endast från Norges västkust, Storbritanien, Färöarna och Patagonien. *Eurhynchium praelongum* (funnen av Grønlie på två av fågelbergen utanför Røst, av Degelius på Moskenesøy) är en sub-oceanisk art, de två övriga stå på gränsen mellan västliga och sydliga arter. *Isothecium eu-myosuroides* uppträder emellertid å samtliga sina Lofoten-lokaler såsom var. *brachythecioides* Dix. (*I. tenuinerve* C. Jens.; *I. interludens* Stirt.), en hyperoceanisk ras eller form, förut ej påvisad för Norden, uppträdande rikligt å Färöarna, även känd, ehuru sällsynt, från Skottland och Irland.

Sammanlagt kanske de sydliga och västliga elementen utgöra 30 % av Lofotens mossor. De nordliga uppgår till 36 %, därav $\frac{1}{3}$ alpina och resten boreala. Anmärkningsvärd är den ringa roll de alpina elementen spela särskilt när det gäller de lägre partierna. En mosslista från Røst t. ex. för knappast tankarne på en lokal N om polcirkeln. Östliga element äro svagt representerade och gå ogärna ut i de ytter delarne. Den övriga stora huvudgruppen utgöres av ubikvistiska arter. Många av de arter man brukar föra hit komma nog, när deras utbredning blivit bättre klarlagd, att föras till andra grupper.

Mossflorans växtgeografiska fördelning överensstämmer väl med vad Degelius funnit fallet vara med lavfloran på Moskenesøy. I en detalj är överensstämmelsen absolut fullständig. Degelius fann vid sina undersökningar endast en enda lav, *Lecanora straminea*, som kunde kallas för rent arktisk. Av samtliga hit-tills kända Lofoten-mossor är det också endast en enda art, *Orthotrichum Blyttii*, som kan föras till denna grupp.

På grund av vad jag sett av samlingarne samt efter personliga vittnesbörd av insamlarne anser jag följande delar av Lofoten mest vä尔da att noggrannare undersökas: 1. Moskenesøy, där man särskilt kan förvänta intressanta oceaniska fynd, även av hyperoceaniska arter. 2. Vestvågøy och den hittills ej alls undersökta Gimsøy med sin, åtminstone delvis, mjukare bergart, som på sina ställen, åtminstone på den förra ön, uppvisar stark kalkhalt. Å Gimsøy finnas förresten järnmalmforekomster, något som ofta varslar om goda betingelser för en rikare mossvegetation. 3. Trakten kring Trollfjorden å Austvågøy's östra del med sina höga jökeläckta toppar (Lofotens högsta) och sina i fjorden nedstörtande fjällbäckar. Den alpina floran bör här kunna riktas med en rad intressanta fynd.

I artlistan, uppställd med ledning av de internationellt antagna nomenkatoriska reglerna, förekomma följande förkortningar, som behöva förklaras (där ej särskild lokal utsättes på Austvågøy rör det sig om trakten kring Svolvær):

A: Austvågøy	D: G. Degelius
M: Moskenesøy	DR: G. E. Du Rietz
R: Røst	G: A. M. Grønlie
V: Vestvågøy med lokalerna:	K: B. Kaalaas
V: 1: Buksnes s:n, Reptind nära Rise	L: C. G. Lillieroth
V: 2: Valberg s:n, nära kyrkan	Lid: J. Lid
V: 2 b: Valberg s:n, Selnes	Ly: B. Lyngé
V: 3: Hol s:n, Mortsund	Ra: O. Ranes
V: 4: Björnsand	S: I. Söderberg
V: 5: Eggum	U: W. R. Uggla
Væ: Værøy	

Artförteckning.

Levermossor.

Riccia sorocarpa Bisch. **V.**, **A.** (K).

Asterella Ludwigii (Schwaegr.) Underw. **A.** (K).

Conocephalum conicum (L.) Dum. **V.** (K).

Marchantia polymorpha L. **R:** Vedøy (G), **V:5** (L).

Metzgeria furcata (L.) Dum. **V.**, **A.** (K).

Riccardia latifrons (Lindb.) Lindb. **A.** (DR).

Pellia Neesiana (Gottsche) Limpr. **M.** (K), **V:3** o. **4** (L), **A.** (K, L).

Cesia adusta (Nees) Lindb. **M.**, **V.**, **A.** (K). Denna oceaniskt-boreala art, som saknas i Sverige, är längre N-ut endast funnen vid Berg i Troms. Den är enligt Jørgensen »hyppigst i större höjder på fjellene, op til minst 900 m, ofte på stener ved snefonner, men finnes också i det sydlige ned til 200 m, i det nordlige nesten til havet«. Se vidare under *Scapania scandica*.

C. obtusa Lindb. **M.** c. fr. (D), **A.** (S).

C. varians Lindb. **V.**, **A.** (K).

Nardioalyx apiculata (Schiffn.) Jørg. **A.** (S).

Marsupella Boeckii (Aust.) Lindb. **V.** (K).

M. emarginata (Ehrh.) Dum. **M.** (K, D), **V:1** (L) — fo. *gracilescens* Kaal. **A.** (L).

M. Joergensenii Schiffn. **A.** (K).

M. sparsifolia (Lindb.) Dum. **A.** (S).

M. sphacelata (Gies.) Lindb. **A.** (K).

M. ustulata (Hüb.) Spruce. **A.** (K).

Nardia Breidleri (Limpr.) Lindb. **M.**, **A.** (K).

N. geoscyphus (DNot) Lindb. **V:5** (L).

N. scalaris (Schrad.) Gray. **R.** (L), **M.** (D), **V:1** (L), **A.** (K, L).

Eucalyx obovatus (Nees) Breidl. **V.** (K, L lokal 1).

E. subellipticus (Lindb.) Breidl. **A.** (K).

Haplozia cordifolia (Hook.) Dum. **V:5** (L), **A.** (K).

H. sphaerocarpa (Hook.) Dum. **A.** (L).

Lophozia alpestris (Schleich.) Evans. **V:5** (L).

L. incisa (Schrad.) Dum. **V:1** (L).

L. longidens (Lindb.) Macoun. **A.** (K).

L. ventricosa (Dicks.) Dum. **R:**Trenyken o. Vedøy (G), **M.** (D), **V:1** o. **5** (L), **A.** (S, L, U).

Isopaches birenatus (Schmid.) Buch. **V.** (K).

Leiocolea bantryensis (Hook.) Buch. **V.** (K).

L. heterocolpos (Thed.) Buch. **V.** (K, L lokal 1).

L. Muelleri (Nees) Buch. **V.** (K, L lokal 1).

L. obtusa (Lindb.) Buch. **V.** (K, L. lokal 5).

Sphenolobus minutus (Cr.) Steph. **A.** (L).

Tritomaria quinquedentata (Huds.) Buch. **M.** (D), **V.** (K, L lokal 1 o. 5), **A.** (K, DR, L).

Orthocaulis Floerkei (Web. & Mohr) Buch. **Væ.** (DR), **M.** (K), **V.** (K, L lokal 1), **A.** (K, DR, L). Exemplaret från Værøy av E. Jørgensen misstänkt för att möjligen tillhöra *O. atlanticus* (Kaal.) Buch.

O. Kunzeanus (Hüb.) Buch. **R.** (L), **V:4** (L), **A.** (Lid, DR).

Barbilophozia Hatcheri (Evans) Loeske. **R:** Vedøy (G), **Væ.** (DR), **V.** (K, L lokal 1), **A.** (DR, S, U).

Gymnocolea inflata (Huds.) Dum. **M.** (K), **A.** (DR, L).

Mylia anomala (Hook.) Gray. **A.** (Lid).

M. Taylorii (Hook.) Gray. **A.** (K).

Plagiochila asplenoides (L.) Dum. **R:** Vedøy (G), **M.** (D), **V.** (K, L lokal 4 o. 5).

Douinia ovata (Dicks.) Buch. **Væ.** (K), **V.** (K), **A.** Svolvær (K, S). Denna atlantiska — subatlantiska art når sin europeiska nordgräns å Lofoten — vid Svolvær ($68^{\circ} 14'$ N. lat.).

Diplophyllum albicans (L.) Dum. **M.** (D), **A.** (K, L).

D. taxifolium (Wahl.) Dum. **A.** (J, S, L).

Scapania hyperborea Jørg. **A.** (Lid, S).

S. irrigua (Nees) Dum. **V:4** (L).

S. lingulata Buch. **V:5** (L).

S. mucronata Buch. **A.** (L).

S. paludicola Loeske & K. Müll. **R.** (L), **A.** (Lid, Ra).

S. paludosa (K. Müll.) K. Müll. **V:3** o. 5 (L).

S. scandica (Arn. & Buch) Macvic. **R:** Vedøy (G), **V., A.** (K).

Redan denna arts nordiska utbredning visar klart att den är av västlig typ, till skillnad från sina närmaste släktingar. Utom Norden förut känd huvudsakligen från Skottland, Färöarna, Island och Grönland lyckades det mig 1937 att finna densamma på själva toppen av Azörernas högsta vulkan, Pico Alto, 2352 m. ö. h., vilket fynd förut ej publicerats. Såsom ny ej blott för Azörerna utan även för hela Makaronesien. Mossfloran häruppe, där snö i betydande mängder ligger regelbundet under vinterhalvåret och väl det, har förut varit rätt obetydligt känd. Viktigaste bidraget lämnades av de engelska kärlväxtsammlarne T. G. Tutin och E. F. Warburg, som 1929 bestego toppen och hemförde en ej oväsentlig mossamling därifrån. Bl. a. gjorde de

den ganska överraskande upptäckten där av *Cesia adusta* och *Dieranoweisia crispula*, även dessa tillhörande Lofotens mossflora. Mossfloran däruppe är av nästan rent nordisk typ men ganska artfattig, hittills äro ej fullt 30 arter kända därifrån, ett antal, som dock bör kunna ökas ej så litet.

S. subalpina (Nees) Dum. **R.** (L), **V.**, **A.** (K).

S. umbrosa (Schrad.) Dum. **V.**, **A.** (K).

S. undulata (L.) Dum. **R.** (L), **M.** (D), **V:1 o. 2** (L), **A.** (K, Ra, L, U).

Blepharostoma trichophyllum (L.) Dum. **V:1 o. 5** (L).

Temnoma setiformis (Ehrh.) Howe. **A.** (K).

Anthelia julacea (L.) Dum. **M.** (K, D).

A. Juratzkana (Limpr.) Trevis. **A.** (K).

Ptilidium ciliare (L.) Hampe. **R:**Vedøy (G), **Væ.** (DR), **M.** (K), **V.** (K), **A.** (K, Lid, DR).

P. pulcherrimum (Web.) Hampe. **A.** (K).

Harpanthus Flotowianus Nees. **V.** (K, L lokal 1 o. 4), **A.** (L).

Chiloscyphus pallescens (Ehrh.) Dum. **V.** (K, L lokal 3).

Lophocolea cuspidata (Nees) Limpr. **R:**Vedøy o. Trenyken (G), **V.** (K). Jørgensen upptager Kaalaas' lokal, artens nordligaste i Europa, med någon tvekan då exemplaren äro sterila. Detsamma gäller om Grønlie's exemplar. Den morfologiska byggnaden synes mig tala för *L. cuspidata*. Intressant är att se, vilket bl. a. framgår av Jørgensen's utbredningskartor, att *L. cuspidata* är avgjort mera västlig och kustbetonad än den närliggande *L. bidentata*, som närmast kommer ifråga. Bägge höra till den suboceaniska typen.

L. heterophylla (Schrad.) Dum. **R:**Vedøy (G). Denna art, som är rent sydlig utan västlig tendens, snarare då östlig, får härför sin nordgräns i Skandinavien förflyttad från $65^{\circ} 8'$ N. lat. (Bindal i Nordland) till $67^{\circ} 28'$ N. lat., vilket samtidigt blir dess europeiska nordgräns.

Cephalozia bicuspidata (L.) Dum. **R.** (L), **M.** (D), **V:1 o. 5** (L), **A.** (K, Lid, L).

C. fluitans (Nees) Spruce. **A.** (DR).

C. media Lindb. **R:**Vedøy (G), **V.** (K), **A.** (Lid, L). Om denna mycket variabla art skriver Jørgensen bl. a.: »I myrer blir den lengere, med större, mere flatt utstående og spredte,

samt mere nedløpende blad (var. *laxa* Schiffn.) og mere tynne veggete celler. Särliig forekommer nordpå adskillige lignende former, til dels med meget grovt cellevev og ofte skuffende lik *Cephalozia connivens*.« Lid's exemplar tillhör just denna senare form med dess ovanligt vidmaskade cellnät.

C. Loitlesbergeri Schiffn. **A:**Kabelvåg (Ra). Denna överallt mycket förbisedda men karakteristiska art uppgives av Jørgensen vad Nord-Norge angår från endast 2 lokaler: Bindal i Nordland och Nordreisa i Troms, där den når sin europeiska nordgräns.

C. pleniceps (Aust.) Lindb. **V:5** (L), **A.** (K).

Pleuroclada albescens (Hook.) Spruce. **V.** (K, L lokal 1).

Cephaloziella alpina Douin. **V:1** (L), **A.** (K).

C. Hampeana (Nees) Schiffn. **R:**Vedøy (G). Utgör europeisk nordgräns ($67^{\circ} 28'$ N. lat.). Jørgensen känner blott en lokal för nordliga Norge: Fauske i Nordland, obetydligt sydligare än Lofoten-lokalen. Detta släktes arter, på grund av sin litenhet, överallt mycket förbisedda.

C. rubella (Nees) Douin. **V., A.** (K).

Calypogeia trichomanis (L.) Corda. **A.** (K, L). — *v. paludosa* (Warnst.) C. Jens. **A.** Kabelvåg (Ra).

Microlepidozia trichoclados (K. Müll.) Jørg. **A.** (K). Ett av Lofotens intressantaste oceaniska element, funnen nordligare endast på två lokaler: Dverberg på Andøy i Vesterålen samt Troms: Nordreisa.

Bazzania tricrenata (Wahl.) Trevis. **M.** (K), **A.** (K, L).

B. trilobata (L.) Gray. **A.** (DR). Nordgränsen i Europa för denna svagt suboceaniska art flyttas härmed upp från $66^{\circ} 25'$ N. lat. (Nordland: Lurøy) till $68^{\circ} 14'$ N. lat.

Radula Lindbergiana Gottsche: **R:**Vedøy, ♀ (G). Denna art, som här befinner sig nära sin europeiska nordgräns, får nog också räknas till de något västliga. Den är utan tvekan mångenstädes mycket förbisedd beroende på att man oftast endast vågat sig på att bestämma arten då de särdeles karakteristiska hanplantorna anträffats. Arnell's uppgift i hans flora att hanplantor äro vanliga beror helt visst på att han ej beaktat den omständigheten att *Radula Lindbergiana* mycket ofta uppträder som honplanta med obefruktade och ofta dåligt utvecklade arkegonier, i vilken form den säkerligen ofta tagits för *R. complanata*. Macvicar

omtalar att i Storbrittanien hanplantan är sällsynt, honplantan åtskilligt vanligare, och Jørgensen skriver: »Av det store antall innsamlede sterile eksemplarer av *Radula* viser et overraskende stort antall sig å tilhøre *R. Lindbergiana* som sterile ♀-planter med ubefruktede og ofte dårlig utviklete archegonier«. Arnell nämner intet om dylika exemplar utan skriver endast: »Hanplantor vanliga, ofta även fruktsvepen, frukter och groddknoppar«. Påvisandet av honblommorna erbjuder oftast inga större svårigheter.

I detta sammanhang måste jag vidröra Castle's behandling av *R. aquilegia*'s utbredning i sin utmärkta *Radula*-monografi. Castle uppger denna art endast för de brittiska öarne samt Azorerna. Han citerar C. Jensen's uppgift om ett dussintal lokaler på Färöarne samt Jørgensen's om ett 20-tal lokaler å norska västkusten. Tydlichen har han ej sett något material från någotdera hålet. Castle, som för övrigt anser det vara ytterst antagligt att den finns å norska västkusten (räder ingen tvekan) har hakat upp sig på att Jørgensen uppger att arten i sällsynta fall (han anger 2, ej flera lokaler som C. säger) skulle kunna ha sparsamma groddkorn, vilket för övrigt även Macvicar anser sig ha sett. Castle har emellertid ej (Jørgensen's arbete är skrivet på norska) lagt märke till att J. uttryckligen anger att bägge de två åsyftade exemplaren äro bleka till färgen och osäkra. Det rör sig möjligen om former av *R. Lindbergiana*, helt uteslutnas kan emellertid helt visst ej möjligheten att *R. aquilegia* här i utkanten av sitt utbredningsområde skulle kunna uppträda med groddkorn. Analoga fall känner man till. Till slut vill jag nämna att jag själv samlat arten vid Dirdal i Rogaland, en lokal där även Jørgensen tagit den.

Porella Cordaeana (Hüb.) Evans. **R:**Vedøy (G), **M:** (D), **V., A.** (K).

Frullania tamarisci (L.) Dum. **V.** (K).

Lejeunea cavifolia (Ehrh.) Lindb. **V., A.** (K).

Vitmossor

(till största delen bestämda av G. Åberg).

Sphagnum acutifolium (Dill.) Ehrh. **A.** (Lid). — v. *quinquefarium* Lindb. **A.** (L.). Varieteten, ofta upptagen som art, nämnes ej av Hagen i *Musci Norvegiae borealis*.

S. Aongstroemii C. Hn. **V.** (L), **A.** (Lid).

S. balticum Russ. **A.** (Lid). Fyndet av denna rätt utpräglat östliga art av intresse.

S. centrale C. Jens. **V:** tvenne lokaler (L).

S. compactum DC. **M:** Sörvågen (Ly), **V:** Borge (Ly), **A.** (L).

S. fimbriatum Wils. **R.** (L), **V.** (L).

S. fuscum (Schimp.) Klinggr. **A.** (L).

S. Girgensohnii Russ. **V:** flerstädes (Ly, L), **A.** (Lid, Ra, L).

S. Lindbergii Schimp. **A.** (Lid).

S. magellanicum Brid. **A.** (Lid).

S. obtusum Warnst. **R.** (L), **V:** tvenne lokaler (L). Upptages ej av Hagen i *Musci Norvegiae borealis*. Lid meddelar i brev: »Til *S. obtusum* har eg bestemt prøvar frå Tromsø (Tromsø by, leg. Lid 1924) og frå Nordreisa (Flatvoll, leg. E. Jørgensen 1893). I Norge er den elles kjend frå Berg i Østfold (Asak, leg. C. Jensen 1926), og frå Voss i Hordaland (Skutle, leg. J. Lid 1919)«.

S. papillosum Lindb. **R.** (L), **M.** (Ly), **V.** (Ly), **A.** (K, Lid, DR).

S. plumulosum Röll. **R.** (L), **V:** tvenne lokaler (L).

S. recurvum Palis. **M.** (Ly), **A.** (Lid, Ra). — v. *amblyphyllum* (Russ.) Warnst. **V.** (Ly, L), **A.** (Lid).

S. riparium Ångstr. **M.** (Ly), **V.** (L), **A.** (Lid, Ra).

S. rubellum Wils. **A.** (Ra). Hagen känner endast en lokal för Nord-Norge: Skjerstad i Salten. Lid meddelar i brev att den dessutom är funnen på Andøya i Vesterålen (Dverbergmyra, leg. Gunnar Holmsen 1923), en breddgrad nordligare än Lofoten-lokalen.

S. Russowii Warnst. **V.** (L), **A.** (Lid, Ra, L).

S. squarrosum Pers. **R.** (L), **M.** (D), **V.** (Ly, L), **A.** (Lid).

S. subsecundum Nees. **Væ.** (Ly), **V.** (L). — v. *auriculatum* (Schimp.) Åberg. **V.** (L). — v. *bavaricum* (Warnst.) Åberg. **R.** (L).

S. tenellum Pers. **A.** (Lid, DR). Hagen kände den ej från någon så nordlig lokal som Lofoten; Lid meddelar att han 1924 tagit den på Tromsø samt att den 1893 är samlad av Jørgensen på Snejonnfjell i Nordreisa.

S. teres (Schimp.) Ångstr. **V.** (Ly, L).

S. Warnstorffii Russ. **V.** (Ly, L), **A.** (Ra).

Bladmossor.

Andreaea alpina Sm. **M.** (D). Ett av de intressantaste nyfynden. Denna art med sin intressanta bipolära utbredning: Norges västkust, Skottland, Wales, Irland, Färöarna och Patagonien (H. Roivainen har nyligen visat att arten ej är sällsynt därstädes ehuru den gått under andra namn) var förut blott känd från en lokal i nordliga Norge: Alstahaug, Alstenøen ($65^{\circ} 57'$ N. lat.). Dess nordgräns i Europa förlägges härmed till $67^{\circ} 55'$ N. lat.

Fissidens osmundoides Hedw. **V:5** (L).

Paraleucobryum longifolium (Hedw.) Loeske. **A.** (U).

Dicranum Blyttii Schimp. **V:1 o. 5** (L).

D. elongatum Schleich. Allmän å Lofoten enl. Kaalaas.

D. falcatum Hedw. **M., A.** (K).

D. fuscescens Turn. Allmän å Lofoten enl. Kaalaas. **V:1** (L), **A.** (DR, L).

D. glaciale Berggr. **M.** (K), **A.** (Lid).

D. majus Turn. **Væ.** (DR), **M., V.** (K), **A.** (K, DR, Lid, L).

D. scoparium Hedw. Allmän å Lofoten enl. Kaalaas. **R:**Vedøy (G), **Væ.** (DR), **M.** (D).

D. undulatum (Ehrh.) Br. eur. **A.** (K).

Oncophorus Wahlenbergii Brid. **V:4** (L).

Dicranoweisia crispula (Hedw.) Lindb. **V., A.** (K).

Dichodontium pellucidum (Hedw.) Schimp. **M.** (K), **V.** (K, L lokal 4).

Cynodontium polycarpum (Hedw.) Schimp. **A.** (U). — *v. laxirete* Dix. **V., A.** (K).

C. strumiferum (Hedw.) DNot. **R:**Vedøy (G), **Væ., M., V., A.** (K).

C. tenellum (Br. eur.) Limpr. **R:**Vedøy (G), **Væ., M., V., A.** (K).

Rhabdoweisia fugax (Hedw.) Br. eur. **Væ.** (K).

Amphidium Mougeotii (Br. eur.) Schimp. **M.** (K, D), **V.** (K, L lokal 1 o. 5), **A.** (K).

Dicranodontium denudatum (Brid.) Hag. **Væ.** (K). Denna suboceaniska art har här, på $67^{\circ} 40'$ N. lat., sin Europa-nordgräns.

Dicranella cerviculata (Hedw.) Schimp. **A.** (K, U).

D. subulata (Hedw.) Schimp. [*D. secunda* (Sw.) Lindb.]

V:3 (L).

Anisothecium squarrosum (Starke) Lindb. **M.** (K).

Blindia acuta (Hedw.) Br. eur. **M.** (K, D), **V.** (K, L lokal 1 o. 5), **A.** (K).

Ceratodon purpureus (Hedw.) Brid. **R:** Hernyken, Trenyken o. Vedøy (G), **Væ.** (K), **M.** (K, D), **V.** (K, L lokal 3), **A.** (K).

Distichium capillaceum (Hedw.) Br. eur. **V.** (K, L lokal 4).

Ditrichum flexicaule (Schleich.) Hampe. **V:4** (L).

D. homomallum (Hedw.) Hampe. **V:1** (L).

Tortula ruralis (Hedw.) Sm. **R:** Vedøy o. Trenyken (G), **V.** (K).

Desmatodon latifolius (Hedw.) Brid. **V., A.** (K).

Tortella tortuosa (Hedw.) Limpr. **V.** (K, L lokal 4), **A.** (K).

Eucladium curvirostre (Ehrh.) C. Jens. **V.** (K).

Anoectangium aestivum (Hedw.) Br. eur. **M.** (K), **V.** (K, L lokal 1 o. 5).

Barbula recurvirostris (Hedw.) ? [*B. rubella* (Hoffm.) Mitt.]

M., **V.** (K).

Encalypta rhabdocarpa Schwaegr. **M.** (K).

Racomitrium aciculare (Hedw.) Brid. **M.** (K, D), **V.** (K), **A.** (K, U).

R. canescens (Hedw.) Brid. **Væ., M.** (K), **V.** (K, L lokal 1 o. 3), **A.** (K, L).

R. fasciculare (Hedw.) Brid. **Væ., (K), M.** (K; D), **V., A.** (K).

R. heterostichum (Hedw.) Brid. **Væ.** (K), **M.** (K, D), **V.** (K), **A.** (K, L, U).

R. lanuginosum (Hedw.) Brid. **Væ.** (K, DR), **M.** (K, D), **V.** (K, L lokal 1), **A.** (K, DR).

R. sudeticum Br. eur. **M.** (K), **V.** (K, L lokal 1 o. 4), **A.** (K).

Grimmia commutata Hüb. **A.** Svolvær, solbelyst berg (U). Europa-nordgränsen för denna art förflyttas upp från $67^{\circ} 17'$ N. lat. (Bodin i Nordland, enda lokal för arten i Muse. Norv. bor.) till $68^{\circ} 13'$ N. lat. I Finland är den funnen i Kuusamo på en lokal ungefär lika nordligt belägen som Bodin-lokalen. Jag begagnar tillfället att rikta uppmärksamheten på det ur bryogeografisk synpunkt sällsynt rika Kuusamo-området, där repre-

sentanter för de mest skilda växtgeografiska grupper på det mest förbluffande sätt äro blandade om varandra. Detta område torde i intresse närmast kunna jämföras med Dovre-massivet.

G. Hartmanii Schimp. v. *anomala* (Hampe) Möll. [*G. anomala* Hampe]. **A:** Svolvær, c. fr. (K, Winter).

G. montana Br. eur. **M.** (D), **A.** (K).

G. ovalis (Hedw.) Lindb. **M.**, c. fr. (D). Hagen anmärker särskilt, att han ej kände arten från Lofoten.

G. patens (Dicks.) Br. eur. **Væ.** (K), **M.** (D), **V.** (K, L lokal 5), **A.** (K, Ra, U).

G. torquata Hornsch. **M.**, **V.**, **A.** (K).

G. unicolor Hook. **V:** nordsidan av Bollatinden (K). Lokalen, på ca. $68^{\circ} 5'$ N. lat., utgör Europa-nordgräns för denna art av kontinental utbredningstyp.

Schistidium apocarpum (Hedw.) Br. eur. **Væ.**, **M.**, **V.**, **A.** (K). — v. *gracile* (Schleich.) Br. eur. **Væ.** (K).

S. maritimum (Turn.) Br. eur. **R:** Vedøy, Valvær o. Trenyken (G), **Væ.** (K), **M.** (K, D), **V.** (K, L lokal 2 b), **A.** (K).

Tayloria tenuis (Sm.) Schimp. **A.** (K).

Splachnum ovatum Hedw. [*S. pedunculatum* (Huds.) Lindb.] **M.** (K), **V.** (K, L lokal 1).

S. vasculosum Hedw. **M.** (K).

Bryum argenteum Hedw. **R:** Vedøy (G).

B. capillare Hedw. **R:** Vedøy (G), **M.** (D).

B. Duvalii Voit. **V:1** (L).

B. lapponicum Kaur. **M.** (D).

B. Muehlenbeckii Br. eur. **M.** (D), **V:5** (L), **A.** Svolvær (enl. Brotherus, med ganska stor visshet leg. Kaalaas). Arten når sin nordgräns i Norge här. Brotherus uppger den för en lokal på Kola-halvön, där arten alltså skulle nå sin europeiska nordgräns. I detta sammanhang kan jag ej låta bli att fästa uppmärksamheten på en närläktad art, *B. miniatum* Lesq. (*B. Atwateriae* C. Müll., *Pohlia faeroënsis* C. Jens.). Denna art växer rikligt på klippor i och vid vatten på Färöarna och uppfattades av C. Jensen, som ingående undersökt dessa öar, som en ny art. Det var C. Kindberg, vilken arbetade mycket med nordamerikanska mossor, som fäste Jensen's uppmärksamhet på *Pohlia faeroënsis* samhörighet med *Bryum miniatum* Lesq.

eller *B. Atwateriae* C. Müll., tvenne nordamerikanska mossor, vilka enligt Jensen äro identiska. Förekomsten av *Bryum miniatum* på Färöarne är av allra största intresse då arten för övrigt är inskränkt till Nord-Amerikas västkust, enligt Jensen från Brittiska Columbia ned till Kalifornien. Helt kan väl inte den möjligheten uteslutas att arten skulle kunna anträffas å Europas västkust. Särskilt skulle man då kanske kunna tänka på Shetlandsöarne, en ögrupp, vars bryologiska utforskning lämnar synnerligen mycket övrigt att önska. Dessa ör måste tillräknas ett ganska stort växtgeografiskt intresse. De liggia som medelpunkten i en eirkellinje, som berör Skottland, Färöarne och Norges västkust. Av det lilla man känner framgår att en egenartad blandning av nordiska och brittiska element ingår i dess mossflora, att hyperoceaniska arter ej saknas säger sig själf. *Bryum miniatum* liknar till det ytter mest *B. alpinum*, enligt Jensen dock »lidt blödare og i Reglen ikke saa glinsende, oftest smudsiggrön, röd og grön, sjældnere purpurröd». Bladen äro starkt kupiga, allra mest karakteristiskt är emellertid att de ej äro tillspetsade utan brett avrundade i stil med t. ex. *B. cyclophyllum* och *B. obtusifolium*. Se för övrigt Jensen's danska flora.

B. pseudotriquetrum (Hedw.) Schwaegr. **V:1 o. 5** (L).

Webera albicans (Wg.) Lindb. **V:1** (L).

W. commutata (Schimp.) Lindb. **V:1** (L). Exemplaren dåliga och bestämningen ej fullt klar. Arten bör med allra största sannolikhet finnas på Lofoten.

W. cruda (Hedw.) Schwaegr. **V:1 o. 4** (L).

W. nutans Hedw. **R:**Vedøy (G), **M.** (D), **V:1**, **A.** (L).

Mnium cinclidiooides (Blytt) Hüb. **M.** (D), **V:5**, **A.** (L).

M. hornum Hedw. **R.** (L), Vedøy o. Trenyken (G), **M.** (D), **V:4** (L), **A.** (L, U).

M. orthorrhynchum Br. eur. **V:4** (L).

M. pseudopunctatum Br. eur. **V:1** (L).

M. punctatum Hedw. **V:1 o. 2** (L).

M. rugicum Laur. **V:3** (L).

Timmia austriaca Hedw. **V:4** (L).

Philonotis fontana (Hedw.) Brid. **M.** (D), **V.** (Ly, L lokal 1, 4 o. 5).

P. seriata Mitt. **R:**Vedøy (G), **V:2** (L).

- Bartramia ithyphylla* Brid. **R:**Vedøy (G), **A.** (U).
- Conostomum tetragonum* (Brid.) Lindb. **M.** (D).
- Aulacomnium palustris* (Hedw.) Schwaegr. **R.** (L), **Væ.** (DR),
V:1 (L), **A.** (Lid).
- Ulota americana* (Palis.) Mitt. **V.** (K).
- U. Bruchii* Hornsch. **V.** (K).
- U. crispa* (Hedw.) Brid. [*U. ulophylla* (L.) Broth.] v. *crispula* (Bruch) Hamm. **V.** (K). Denna lokal, på $68^{\circ} 8'$ N. lat., utgör Europa-nordgräns för arten.
- U. Drummondii* (Hook. & Grev.) Brid. **V.** (K), **A:** Svolvær, på björk (U).
- U. phyllantha* Brid. **R.** flerstädes (DR, G, L), **Væ.** (DR), **M.** (D), **A.** (K).
- Orthotrichum Blyttii* Schimp. **V.** (K). Enda arktiska moss-element hittills funnet på Lofoten.
- O. rupestre* Schleich. **R:**Vedøy (G), **V.** (K).
- O. stramineum* Hornsch. **V.** (K). Arten har här, på $68^{\circ} 8'$ N. lat., sin Europa-nordgräns.
- Fontinalis antipyretica* Hedw. v. *montana* H. Müll. **V:1** (L).
- F. squamosa* Hedw.:Lofoten enl. Brotherus. Helt visst tagen av Kaalaas. Lokalen, på $67^{\circ} 56'$ N. lat. (måste vara på Moskenesøy), utgör europeisk nordgräns för denna västliga art.
- Hedwigia ciliata* (Hedw.) Br. eur. [*H. albicans* (Web.) Lindb.] **M.** (D), **V.**, **A.** (K).
- Leucodon sciurooides* (Hedw.) Schwaegr. **V.** (K).
- Antitrichia curtipendula* (Hedw.) Brid. **Væ.** (K), **M.** (D), **A.** (K, U).
- Neckera fontinaloides* (Lam.) Lindb. **V:** Buksnes, i uren vid stranden mellan Stamsund och Steine (K). Denna lokal, på $68^{\circ} 8'$ N. lat., utgör Europa-nordgräns för arten. Efter kartan att döma bör lokalen vara S-exponerad. Denna arts utbredning förtjänar att närmare undersökas. I Norge är den, så vitt man hittills känner, rätt utpräglat västlig till sin utbredningstyp, under det man i Sverige förutom ett mera sammanhängande område, som i viss mån sammanfaller med bokens utbredning, har en hel rad Norrländsförekomster ända upp i Pite lappmark. Skilda geografiska raser?

Isothecium eu-myosuroides Dix. [*I. myosuroides* (L.) Brid.]
v. brachythecioides Dix. [*I. tenuinerve* C. Jens., 1901, ex p.,
(nec Kindberg, 1894); *I. interludens* Stirt.]. **R:**Vedøy (G), **M.** (D),
A:Vagan (DR). Den sistnämnda lokalen, på $68^{\circ} 13'$ N. lat.,
utgör europeisk nordgräns för arten. Tidigare känd upp till
 $67^{\circ} 17'$ N. lat. Varieteten har, vad Norden angår knappast blivit
beaktad tidigare. Den är särskilt habituellt mycket olik vad man
annars ser av arten och man kan väl förstå att den tidigare upp-
fattats som en särskild art. Dixon uppges den i sin brittiska flora
för Skottland och Irland, sällsynt. Jensen skriver om dess före-
komst på Färöarna: »Almindelig paa jord, især mellem Mos og
Græs i den lavere Del af 'Haugen', men ogsaa højere oppe
paa Fjeldene, endda lige til Toppen. Sjældnere er den paa Sten
og Klipper, og nærmer sig i saa Fald ofte mere til Hovedformen«.
Dixon skriver bl. a. om formen: »very distinct, much more robust
than the ordinary form, and quite without the typical dendroid
habit, in branching it resembles a Brachythecium. The most
striking feature is the form of the branch-leaves, which do not
taper gradually to a rather wide point as in the other forms,
but are somewhat abruptly fine-pointed like those of the stem«.
Utbredningen av denna intressanta mossa bör närmare studeras
liksom dess förhållande i övrigt. Kanske förhåller den sig på
samma sätt som *Hypnum cupressiforme* Hedw. v. *resupinatum*
(Wils.) Schimp., även den ytterst olik sin huvudart, tidigare
uppfattad som egen art och, ehuru ej alls så extremt, oceaniskt
betonad. Där kan man ibland på samma individ se grenar och
avsnitt, vilka fullständigt »slagit tillbaka« till huvudformen.
Intressanta spörsmål, som fordrar ett ingående studium.

Thuidium abietinum (Brid.) Br. eur. **V.** (K).

Heterocladium heteropterum (Bruch) Br. eur.: Lofoten enl.
Brotherus, $68^{\circ} 12'$ N. lat. Europeisk nordgräns. Lokalen, som
säkerligen hänför sig till Kaalaas, ligger sannolikt på Austvågøy,
Svolvær-trakten.

Leskeella nervosa (Brid.) Loeske. **R:**Vedøy (G).

Pseudoleskeia incurvata (Hedw.) Dix. [*P. filamentosa* (Dicks.)
Broth.] **V:1** (L).

P. patens (Lindb.) Limpr. **M.** Reine, **V.** Kangerurfjellet (K),
A. (K, U). Uggla fann den på ej mindre än 3 lokaler i

Svolvær-trakten. Suboceanisk, från den föregående mycket väl skild art.

P. radicosa (Mitt.) Kindb. **A.** (K, Winter). Åsikterna om denna arts systematiska värde ha ännu ej stadgat sig. För övrigt behöver hela detta intressanta släkte underkastas en monografisk bearbetning.

Calliergonella cuspidata (Hedw.) Loeske **V:4** o. **5** (L).

Calliergon cordifolium (Hedw.) Kindb. **V:3** (L).

C. giganteum (Schimp.) Kindb. **V:4** (L).

C. sarmentosum (Wg.) Kindb. **V:1** (L).

C. stramineum (Brid.) Kindb. **V:1** o. **4** (L), **A.** (Lid, DR).

Drepanocladus exannulatus (Gümb.) Warnst. **R.** (L), **M.** (D), **V.** (L), **A.** (Lid). Lid's exemplar tillhör v. *Rotae*.

D. fluitans (Hedw.) Warnst. **A.** (Lid, L).

D. revoluta (Sm.) Warnst. **V:1** o. **5** (L).

D. uncinatus (Hedw.) Warnst. **R.** (G, L), **Væ.** (DR); **M.** (Ly), **V:1** o. **3** (L), **A.** (Lid, R. Collett, DR, U).

Hygrohypnum dilatatum (Wils.) Loeske. **V:1** (L).

H. ochraceum (Turn.) Loeske. **V:1** o. **4** (L), **A.** Trollfjorden (U).

H. Smithii (Sw.) Broth. **A.** Trollfjorden (U).

Campylium stellatum (Hedw.) Bryhn. **V:5** (L).

Amblystegium serpens (Hedw.) Br. eur. v. *litorale* C. Jens.

R: Vedøy (G).

Amblystegiella Sprucei (Bruch) Loeske. **V:4** (L).

Homalothecium sericeum (Hedw.) Br. eur. **R:** Vedøy (G), **M.** (D), **A.** (U).

Brachythecium albicans (Hedw.) Br. eur. **R:** Trenyken, Vedøy (även DR) o. Hernyken rikligt (G), **Væ.** (DR), **M.** (D).

B. reflexum (Starke) Br. eur. **R:** Vedøy (G), **V:1** (L), **A.** (DR, U).

B. rivulare Br. eur. **R:** Vedøy (G), **V:** flst. (L), **A.** Trollfjorden (U). Vedøy-exemplaren något kritiska, dåligt utvecklade, helt uteslutnas kan väl ej att i stället *B. rutabulum* (Hedw.) Br. eur. föreligger.

B. salebrosum (Web. & Mohr) Br. eur. **A.** (U).

Cirriphyllum piliferum (Hedw.) Grout. **V:4** (L).

Eurhynchium praelongum (Hedw.) Hobk. **R:** Trenyken o. Vedøy, rikligt (G), **M.** (D). Ett av de intressantaste fynden.

Europa-nordgränsen för denna suboceaniska art förflyttas upp från omkring $63^{\circ} 30'$ N. lat. till $67^{\circ} 54'$ N. lat. Hagen känner ej i sin *Musci Norvegiae borealis* arten från nordliga Norge. I Finland uppträder denna art endast på Åland.

Plagiothecium denticulatum (Hedw.) Br. eur. **R:** några lokaler på fågelbergen (G), **M.** (D), **A.** (L). — v. *Donianum* (Sm.) Lindb. **R. c. fr.** (G), **M.** (D). Vi vänta ännu på en nöjaktig utredning av allt, som grupperar sig kring de båda gamla arterna *P. denticulatum* och *P. silvaticum*. Aktningsvärda försök hava gjorts i senare tid, särskilt av Mönkemeyer, men ännu återstår mycket att göra. Nödvändigt är att använda material från större områden än vad som hittills skett.

P. latebricola (Wils.) Br. eur. **R:** Trenyken o. Vedøy (G). Ett annat högintressant fynd. Hagen kände den från endast en, isolerad lokal i Nord-Norge nämligen Rognan i Saltdalen. Europa-nordgränsen för denna art blir nu $67^{\circ} 28'$ N. lat. På ständorterna här förekom den på jord över klippor. Dess typiska ständort är annars i murkna alrorötter och stubbar utmed bäckar.

P. silvaticum (Brid.) Br. eur. **R:** flerstädes (G), **V:1** (L). Exemplar, vilka möjligen kunna hänpöras till den av Mönkemeyer uppställda *P. platyphyllum*, påvisad från ett flertal norska lokaler av P. Størmer, iakttogos också.

P. striatellum (Brid.) Lindb. **A.** (L).

P. undulatum (Hedw.) Br. eur. **Væ.** (DR), **M.** (D), **A.** (L). Nordligare endast från Kjeøy i Lødingen (Berggren).

Hypnum callichroum (Brid.) Br. eur. **V:3** (L). Bladen äro på exemplaren tydligt sågade upptill. Brotherus säger att de skola vara helbräddade, Dixon påpekar att de kunna vara sågade. Det är blott alltför ofta man i flororna påträffar uppgifter om att bladen skola vara helbräddade under det att man lätt finner att de ej sällan, ja ibland kanske rent av konstant, äro \pm sågade. Dylika uppgifter upprepas så ofta i flororna att jag börjat undra om det ej är minnen från den tid, ej alltför avlägsen, då mossfloror skrevos baserade på vad deras författare kunnat iakttaga med lupp, eventuellt med mycket primitiva mikroskop. Benägenheten att bara skriva av gamla floror är tyvärr mycket utbredd och bottnar kanske lika mycket i bekvämlighet som i vördnad för auktoriteterna.

H. cypresiforme Hedw. **R:** flerstädes (G), **M.** (D), **A.** (DR, U). — v. *resupinatum* (Wils.) Schimp. **R:** Vedøy och Trenyken (G). Som fallet brukar vara förekommo övergångar till huvudarten.

H. hamulosum Br. eur. **A.** (L).

Ctenidium molluscum (Hedw.) Mitt. **V:4** o. 5 (L).

Pteryggynandrum filiforme (Timm.) Hedw. **A.** (U). — v. *decipiens* (Web. & Mohr) Limpr. **M.** (D).

Pleurozium Schreberi (Brid.) Mitt. **R:** Vedøy, ytterst sparsamt (G), **Væ.** (DR), **A.** (Lid, DR, L).

Rhytidadelphus loreus (Hedw.) Warnst. **Væ.** (DR), **M.** (D), **V:1** (L), **A.** (Lid, DR, L, U).

R. squarrosum (Hedw.) Warnst. **R:** allmän (G, L), **Væ.** (DR), **M.** (D), **V:3** o. 4 (L), **A.** (U).

R. triquetrus (Hedw.) Warnst. **Væ.** (DR), **V:1** o. 5 (L), **A.** (U).

Hylocomium splendens (Hedw.) Br. eur. **Væ.** (DR), **M.** (D), **A.** (DR, U).

H. pyrenaicum (Spruce) Lindb. **V:1** (L).

H. umbratum (Hedw.) Br. eur. **V:1** o. 5 (L).

Tetraphis pellucida Hedw. **V.** (K), **A.** (K, L).

Polytrichum alpinum Hedw. **R:** Vedøy (G), **Væ., M., V.** (K), **A.** (K, DR).

P. commune Hedw. **Væ.** (K, DR), **M.** (K, D), **V.** (K, L), **A.** (K, Lid, Ly).

P. gracile Sm. **V.** (K). — v. *anomalum* (Milde) Hag. **A.** (U).

P. juniperinum Hedw. **Væ., M.** (K), **V.** (K, L lokal 3), **A.** (K).

P. piliferum Hedw. **Væ.** (K), **M.** (K, D), **V.** (K, L lokal 3), **A.** (K).

P. strictum Sm. **Væ.** (enl. DR), **V.** (K), **A.** (Lid).

Pogonatum urnigerum (Hedw.) Palis. **M., V.** (K).

Oligotrichum hercynicum (Hedw.) Lam. et DC. **M., V., A.** (K).

Atrichum undulatum (Hedw.) P. Beauv. **Væ., V.** (K)

Litteraturförteckning.

- Arnell, H. W.: Levermossor (Skandinaviens flora av O. R. Holmberg: II. a). — Stockholm 1928.
- Brotherus, V. F.: Die Laubmoose Fennoskandias. — Helsingfors 1923.
- Buch, H., Evans, Al. W. and Verdoorn, Fr.: A preliminary check list of the Hepaticae of Europa and America (north of Mexico). — Ann. Bryol. X, Leiden 1938.
- Castle, H.: A Revision of the Genus *Radula*: I. — Ann. Bryol. IX, Leiden 1936.
- Degelius, G.: Lavar från Moskenesøy. — Nytt Mag. f. Naturv. bind 79. Oslo 1938.
- Dixon, H. N.: The Students Handbook of British Mosses, ed. 3. — London 1924.
- Hagen, I.: Musci Norvegiae borealis. — Tromsø Mus. Aarsh. 21 & 22 Tromsø 1899—1904.
— Forarbejder til en norsk løvmosflora: I—XXI. — Det Kgl. Norske Videnskabers Selskabs Skrifter. — Trondhjem 1908—1929.
- Jensen, C.: Bryophyta (Botany of the Færöes I). — Copenhagen 1901.
— Danmarks Mosser II. — København 1923.
— Nordisk bladmossflora. — Under tryckning.
- Jørgensen, E.: Norges levermoser. — Bergen 1934.
- Lid, J.: An Account of the Cymbifolia Group of the Sphagna of Norway. — Nytt Mag. f. Naturv. bind 63. Oslo 1925.
- Macvicar, S. M.: The Students Handbook of British Hepatics. — London 1926.
- Möller, Hj.: Lövmossornas utbredning i Sverige: I—XIII. — Ark. Bot. Stockholm 1911—1936.
- Mönkemeyer, W.: Die Laubmoose Europas. — Leipzig 1927.
- Richards, P. W.: A collection of bryophytes from the Azores. — Ann. Bryol., Leiden 1937.
- Rovainen, H.: Bryological investigations in the Tierra del Fuego. — Ann. Bot. Soc. Vanamo, Helsinki 1937.
- Størmer, P.: *Plagiothecium platyphyllum* Moenkem. in Norway. — Nytt Mag. f. Naturv. bind 78. Oslo 1938.
- Weimarck, H.: Förteckning över Skandinaviens växter: 2. Mossor. — Utg. av Lunds Bot. För., Lund 1937.
-
-

Trykt 11. mars 1939.

TIL MEDLEMMENE
I NORSK BOTANISK FORENING

Styret henstiller til medlemmene hver i sin omgangskrets å arbeide for å få alle botanikk-interesserte til å bli medlemmer i foreningen. Innmeldelse sendes kassereren, adr. Botanisk Museum, Oslo, eller sekretæren, adr. Botanisk Laboratorium, Blindern, Oslo, eller styrets øvrige medlemmer. Innmeldelser til lokalforeningen i Trondheim mottas av konservator Ove Arbo Høeg.

Bidrag til foreningens publikasjon bedes sendt innen 1. desember 1939 til redaksjonsnevndens formann, konservator Johannes Lid, Botanisk Museum, Oslo.

UNIVERSITETETS BOTANISKE MUSEUM

har satt i gang en innsamling av opplysninger om *store, merkelige* og særlig *vakre trær* her i landet og vil være meget takknemlig for enhver opplysning om forekomsten av slike trær. Fotografier eller tegninger av trærne og opplysning om stammens omfang (rundmål) i brysthøide er i særlig grad velkomne.

Museet står alltid gjerne til tjeneste med hjelp til å kontrollere *plantebestemmelser* og er takknemlig for opplysninger om *plantefunn* og for å få overlatt *herbarieplanter* til sine samlinger. Materiale fra strøk utenfor de av botanikerne oftest besøkte, er aller mest kjærkomment.

Botanisk Museum, Oslo, mars 1939.

Jens Holmboe.